

PROJECTE:
COM VIURE I CONVIURE, DEIXANT VIURE?

D'ON I COM COMENCEM?

Com viure i conviure, deixant viure?

Vicent Luna i Sirera
Susanna Francés i Tomàs

La violència en família

a futur ple

valors

NECESSARI EL TEU SUPORT.

Crisi a l'Institut del Teatre

agressions

D

COM VIURE I CONVIURE, DEIXANT VIURE?

Susanna Francés i Tomàs
Vicent Luna i Sirera

AJUNTAMENT DE REUS
Regidoria d'Ensenyament

II PREMI ANGELETA FERRER

El Premi Angeleta Ferrer i Sensat es va incloure al cartell dels Premis Reus l'any 2000 arran de la iniciativa de la Regidoria d'Ensenyament. L'objectiu d'aquest premi és reconèixer la tasca dels professionals de l'educació que han deixat empremta a la ciutat i, a la vegada, incentivar la recerca i la innovació educatives entre els professionals que treballen en la millora qualitativa de l'educació i la renovació pedagògica, tot donant difusió a les seves propostes.

Pel que fa a la voluntat de promoure el diàleg entre els docents, el nombre de treballs presentats, la seva diversitat temàtica l'àmplia, procedència geogràfica, ens fan pensar que aquest premi té una bona acollida. *Com viure i conviure, deixant viure?* és l'obra guanyadora, presentada per Susanna Francés i Vicent Luna, professors d'educació secundària a Alcoi.

El treball, que s'ajusta perfectament al propòsit del premi, aposta per la implicació de tot l'equip docent per tirar endavant una educació en valors que contribueixi a millorar la convivència i les relacions a les escoles i instituts. La proposta guanyadora considera essencial compartir dinàmiques de treball per avançar en aquest àmbit i implicar l'alumnat en el procés. Una reflexió de referència en un moment en què tenim entre mans un debat important sobre com s'ha d'impartir l'ensenyament dins dels centres educatius.

La publicació d'aquest projecte educatiu manté el nivell de la col·lecció, encetada amb la publicació d'un treball centrat en el món de les matemàtiques. Una col·lecció que esperem que continuï donant resultats similars en els propers anys.

Des de la Regidoria d'Ensenyament, el nostre desig és que el treball premiat esdevingui una eina útil per als professionals de l'educació. Des de Reus, però amb la mirada posada en el conjunt dels Països Catalans, esperem que la convocatòria del Premi Angeleta Ferrer tingui continuïtat i contribueixi a l'intercanvi d'experiències per millorar l'ensenyament i, per tant, la nostra societat.

EMPAR PONT I ALBERT

REGIDORA D'ENSENYAMENT DE L'AJUNTAMENT DE REUS

CRÈDITS

II Premi Angeleta Ferrer i Sensat a la recerca i innovació educatives 2001

1a edició: novembre de 2002

Tirada: 1000 exemplars

© Susanna Francés i Tomàs
Vicent Luna i Sirera
vicent_luna@teleline.es

Edita:
Ajuntament de Reus
Regidoria d'Ensenyament
Raval Santa Anna, 40. 1r pis

Projecte gràfic i compaginació:
BE+A comunicació 2002

Impressió:
AG Rabassa SA

ISBN 84-89688-17-6
DLT-820-02

TAULA DE CONTINGUT

Taula de contingut	5
Pròleg	7

1A PART: LLIBRE DEL PROFESSORAT

FONAMENTACIÓ TEÒRICA	11
Els eixos transversals: una necessitat curricular	11
Què entenem per educar en valors?	12
Quins són els eixos transversals?	14
Què vol dir una Educació Ambiental?	14
Què vol dir educar per a la Pau?	15
Què vol dir educar per a la Igualtat?	16
Què vol dir Educació Vial?	17
Què vol dir educar per a la Salut?	17
Què vol dir Educació del Consumidor?	18
CARACTERÍSTIQUES DEL MATERIAL CURRICULAR	21
MAPES CONCEPTUALS	23
PLANIFICACIÓ	35
Elecció del tipus de projecte	35
Fil conductor	35
Objectius i continguts	35
Àrees	37
Estructura metodològica	51
Organització de l'espai i el temps	51
Orientacions per a l'avaluació	52
ORIENTACIONS PER AL DESENVOLUPAMENT DEL PROJECTE	53
D'on i com comencem?	53
Què en sabem?	53
Què vull saber?	54
Què puc fer?	54
Periòdic <i>Germania</i>	54
L'educació en valors dia a dia. Un futur ple de valors	55
Ambdues propostes conjuntes	55
Què sé ara?	55
Què he après?	56

GRAELLA ORGANITZADORA	57
2A PART: LLIBRE DE L'ALUMNAT	
INTRODUCCIÓ	67
PROJECTE: COM VIURE I CONVIURE, DEIXANT VIURE?	69
D'on i com comencem?	69
Què sabem?	69
Què vull saber?	69
Què puc fer?	69
Periòdic <i>Germania</i>	69
L'educació en valors dia a dia. Un futur ple de valors	70
Ambdues propostes conjuntes	70
Proposta d'activitats per treballar el periòdic <i>Germania</i>	71
Què sé ara?	92
Què he après?	92
Frases per a la reflexió	92
Fitxes	95
3A PART: MATERIAL COMPLEMENTARI	
UN FUTUR PLE DE VALORS	105
INTRODUCCIÓ	107
CELEBRACIONS ESCOLARS ANUALS	108
EXEMPLAR PROJECTE COM VIURE I CONVIURE, DEIXANT VIURE?	110
CELEBRACIONS ESCOLARS ANUALS. CITES	112
EXEMPLAR PROJECTE COM VIURE I CONVIURE, DEIXANT VIURE?	119
IMATGES DEL PERIÒDIC <i>GERMANIA</i>	123
BIBLIOGRAFIA	142

PRÒLEG

Acabem de celebrar l'entrada d'un nou mil·lenni i segle. És obvi, afortunadament, que el segle XX que hem deixat enrere ha estat un dels segles on la humanitat segurament ha evolucionat més a nivell social, cultural... Però també és veritat que ens ha deixat un munt de problemes als quals ens haurem d'enfrontar tots plegats. Vivim en una societat força violenta on encara hi ha greus discriminacions per raons de sexe, religió, llengua...; l'excessiu consumisme i malbaratament dels recursos naturals estan posant en perill l'equilibri ecològic i en conseqüència la salut de les persones; l'individualisme i la insolidaritat són actituds que van generalitzant-se i agreujant els problemes de convivència que té la societat actual. Tot açò i la manca de comunicació, contribueix a construir societats poc arrelades i cohesionades, i, en definitiva, a què trontolle la identitat.

Que els Països Catalans formen una mateixa comunitat lingüística, amb un passat històric comú, amb una cultura i arrels compartides i amb uns interessos econòmics semblants és una realitat inqüestionable, però és també cert que hui per hui ni política ni socialment som encara una realitat nacional amb identitat comuna que ens cohesione.

Les causes són múltiples i venen de lluny. Amb l'aprovació dels Estatuts d'Autonomia de Catalunya, País Valencià i Illes Balears, així com de l'elaboració i posada en pràctica de llurs lleis de Política Lingüística, es va possibilitar que almenys un dels trets que ens identifica a tots tres, la llengua, haja contribuït a un cert augment de l'ús i prestigi, encara que d'una manera molt desigual i diferent en cadascun dels tres territoris.

Però com ens diu Miquel Pairoli en l'article *Viure d'esquena al país* publicat a la Revista Escola Catalana, núm. 364- novembre 1999 "la realitat és

que arreu dels Països Catalans hi ha molts milers de joves que no solament no parlen català, tot i que a escola n'han après, sinó que gairebé ignoren la història política i cultural d'aquests territoris, que no han trepitjat el país i que no saben apreciar-ne els indrets i els paisatges. Són joves que han nascut aquí, fills de la immigració espanyola dels anys 50 i 60, però que viuen en una mena de bombolles sociològiques impermeables a la tradició cultural i lingüística catalanes".

Per una altra banda, com també ens recorda Bernat Joan i Mari (*Sobre actituds lingüístiques entre els joves dels Països Catalans* en l'esmentada revista) "la majoria dels joves ja no són diglòssics -accepten que el català ha de ser una llengua que estiga en igualtat de condicions amb totes les altres- malgrat que la majoria accepten que avui dia el català pateix una situació de desigualtat social del tot injusta, malgrat que la majoria d'ells consideren que seria del tot necessari actuar a favor de la llengua, la gran majoria afirmen que no estan disposats a participar en res per afavorir-ho".

Aquestes actituds de la joventut són un reflex dels canvis sociolingüístics de la nostra societat. La relació entre identitat i llengua està íntimament relacionada. Fins fa uns anys ser català era sinònim de parlar català, en l'actualitat, en una part de la població s'està produint un procés de dissolució de la relació directa entre llengua i identitat, i, per tant, aquesta dissolució pot constituir un element que frene l'activisme a favor de la llengua catalana i que porte al jovent a unes actituds passives com les esmentades anteriorment.

Aquesta decebedora realitat fa que ens hàgem de questionar quin ha estat el paper de l'escola en els darrers anys i quin ha de ser en l'actualitat. **Així, tenim la sensació que amb el nostre treball**

hem contribuït a l'aprenentatge de coneixements al voltant de la geografia, història, llengua..., però ens hem descuidat en part de l'educació dels sentiments i valors, no sols dels específics, sinò -com ens diu Josep-Maria Terricabras- de la capacitat de valorar .

Malgrat que ja sabem que el poder d'influència de l'escola en el món actual és limitat a l'hora de formar la personalitat individual, ja que hi ha d'altres factors, com ara la cultura de masses que són més poderosos, nosaltres fem una aposta i **creiem que des de la transversalitat és possible que a l'escola no sols es transmeten coneixements i s'inculquen comportaments, sinó que també i amb una metodologia de l'afectivitat, es puguin fer néixer sentiments.** Sentiments que ajuden a cohesionar-nos i formar uns ciutadans i ciutadanes amb un fort sentiment d'orgull, capaços de compartir una mateixa identitat i territori. Doncs com diu Jordi Font en *Més sobre el pa amb tomàquet i la identitat*. (AVUI, 11 de desembre del 2000) "les identitats no s'estableixen d'una vegada per totes. Més aviat al contrari: les identitats, com tantes coses, es fan i es desfan. O millor: es refan permanentment".

Alcoi – L'Alcoià – 2 d'octubre del 2002

Susanna Francés i Tomàs

Vícent Luna i Sirera

1A PART
LLIBRE DEL PROFESSORAT

FONAMENTACIÓ TEÒRICA

ELS EIXOS TRANSVERSALS: UNA NECESSITAT CURRICULAR

Actituds xenòfobes, racistes, intolerants, de violència escolar, agressions ambientals, consumistes... estan a l'ordre del dia als nostres centres escolars, en major o menor grau. Nosaltres, com a professionals de l'ensenyament, ho estem vivint quotidianament. Aquesta situació no és altra cosa que un reflex del que està passant a la societat.

El professorat i la comunitat educativa en general, de vegades ens trobem perplexos davant d'aquest tipus d'actituds que s'extenen com la pólvora. Cadascun de nosaltres, al llarg de la nostra carrera professional, i de segur que en més d'una ocasió, hem pogut constatar aquestes actituds prop de nosaltres. En molts dels casos ens manquen instruments de tot tipus: legals, pedagògics... per intentar-los abordar i solucionar.

Els nostres escolars i la societat en general, estem -disortadament- acostumats a escoltar i llegir pels mitjans de comunicació, de manera insensible, notícies referents a guerres, diferents conflictes provocats per les desigualtats, l'excessiu consum. La violència, la insolidaritat, l'individualisme, l'afany consumista... estan tan arrelades en la nostra societat que, de vegades, caiem en el parany, i molts dels nostres comportaments i actituds, bé conscient o inconscientment, transmeten aquests valors.

Així doncs, ens cal parar més atenció en una formació global de l'alumnat i una educació integral de l'individu, que pose en contacte l'escola amb els problemes bàsics de convivència, amb els valors i actituds individuals i socials. Si volem educar perquè l'alumnat siga crític i positiu amb la societat afermant la seua identitat, i que, a més, es posicio-

ne i actue per millorar-la, haurem de començar per definir allò que creiem necessari treballar amb ell. I és ací on entren en joc els que s'anomenem eixos transversals. La societat en què vivim per poder trobar vies de solució als conflictes abans esmentats, demana que els seus membres tinguen actituds determinades envers les relacions i el respecte pels altres, la cooperació amb el medi social, el respecte pel físic, l'interès per conèixer l'autonomia personal, la il·lusió per dur endavant un projecte col·lectiu de país, etc. Els eixos transversals possibiliten el treball d'aquestes actituds, dels coneixements que les formen i que són necessaris per enfrontar-se amb els conflictes socials que ens envolten.

Així doncs, per respondre amb esperança a aquesta crisi de valors i desmoralització de la societat, i, per tant, respondre d'una manera positiva als problemes i conflictes socials, ens calen nous mètodes de pensament que possibiliten una revisió de l'escala de valors així com de les normes de comportament.

Els avanços materials, científics i tècnics han d'anar acompanyats de nous valors socials, morals, científics i ecològics, i, per tant, de noves aspiracions humanístiques.

En aquesta línia, la LOGSE té com a fi prioritari el ple desenvolupament de la personalitat dels alumnes, és a dir, una "educació integral" en coneixements, destreses i valors morals en tots els àmbits de la vida, personal, familiar, social i professional (articles 1 i 2 de la LOGSE). L'aparició dels temes transversals té com a finalitat donar resposta a aquestes necessitats socials i aquesta és una de les novetats de la reforma educativa.

El tractament de les àrees transversals no s'entén d'una manera aïllada o paral·lela al de les

àrees curriculars sinó que ha d'impregnar tot el currículum, així doncs, s'han de treballar des de totes les àrees. Però tampoc ens podem aturar ací, un dels problemes en què ens trobem és que la intenció de tindre'ls presents és només això, una intenció, i no està planificada ni disposa de moments concrets per treballar-la. En aquesta línia ens trobem amb afirmacions del tipus:

- "...són importants, però no tinc temps per treballar-los perquè les assignatures -aquelles que tothom considerem bàsiques- m'omplin tot el temps del que dispose..."
- "...el tractament dels eixos transversals és qüestió d'actituds dels professors i professores..."
- "...si cerquem tot allò que les àrees o les disciplines tenen de continguts transversals i ho treballem, ja n'hi ha prou..."
- "...si tenim present que la transversalitat ha d'impregnar el currículum i la pràctica educativa, ja no cal fer res més..."
- "...ara que ja tenim elaborat el projecte de les àrees curriculars, com introduïm els eixos transversals?"
- "...treballar les àrees transversals no és la meua missió ni entra dintre de les meues responsabilitats i prioritats. A mi, el que realment m'interessa és ensenyar les àrees i preparar per al batxillerat i la selectivitat, per a la resta sempre està la classe de religió i ètica i el treball dels tutors i tutores"
- "...sí, la transversalitat està molt bé, però jo no tinc la suficient formació per a treballar aquests temes"

Desgraciadament d'aquesta realitat es desprén que en l'actualitat, tret de comptats casos- la transversalitat en la totalitat de les àrees no està donant-se, malgrat que d'una manera puntual s'hi porten a cap experiències al voltant d'un eix en concret en espais temporals determinats com setmanes culturals, etc.

A més a més, és una realitat que el professorat -fonamentalment a l'Educació Secundària- té poca tradició de posar en pràctica tasques conjuntes, i menys encara pel que respecta als eixos transversals. És un terreny de tots, però a la pràctica no és de ningú. Així doncs, és necessari que l'equip del

professorat compartesca la temporalització i la manera d'entendre i com portar endavant la transversalitat.

Perquè els eixos transversals puguen impregnar el Projecte Educatiu del Centre cal tenir clar quins són els seus objectius i continguts i conèixer diferents estratègies per portar-los a la pràctica. Així, entre d'altres, hi destaquem:

- Impregnació d'unitats didàctiques ja elaborades.
- Incorporació a la programació de noves unitats didàctiques específiques d'eixos transversals.
- Treballs sobre temes monogràfics durant un temps determinat.
- Impregnació d'una àrea o més amb un o més eixos transversals.
- Elaborar progressivament un projecte curricular centrat en els eixos transversals.

(Extret de l'article "Estratègies per desenvolupar eixos transversals" del Grup Eixos Transversals. ICE U.B.) de la Revista Perspectiva Escolar, març 2000)

Tenint com a punt de partida aquesta realitat i aprofitant el nostre bagatge en la realització de materials curriculars, hem volgut endinsar-nos en el món de la transversalitat, tot aportant una proposta de com treballar-la. La nostra intenció no ha estat treballar tots i cadascun dels continguts de tots els temes transversals, sinó, més aïnes aportar una manera de poder-los abordar.

QUÈ ENTENEM PER EDUCAR EN VALORS?

No sempre s'ha entès el mateix per "educar". Aquest concepte ha anat modificant-se i matitzant a mesura que la societat ha anat evolucionant.

A una societat en continu canvi com la nostra, on les exigències i els problemes medioambientals, d'insolidaritat i intolerància, explotació, racisme, drogodependència, etc. augmenten dia rere dia, sols se li podrà donar resposta si l'alumnat rep una adient formació que li possibilita la seua inserció, tot adoptant postures crítiques i aportant alternatives basades en els principis democràtics de la convivència.

La LOGSE, en l'article 2.3. recull aquesta necessitat i estableix els principis que han de regir tota activitat educativa. Entre d'altres, assenyala: *"la formació personalitzada que propicie una acció integral en coneixements, destreses i valors, l'efectiva igualtat de drets entre ambdós sexes i el rebuig de tot tipus de discriminació, el respecte a totes les cultures, el foment dels hàbits de comportament democràtic, la relació amb l'entorn social, econòmic i cultural i la formació en el respecte i la defensa del medi ambient."*

D'acord amb aquests principis, els currículums de les diferents etapes en les que s'ordena el sistema educatiu comprenen un conjunt de continguts conceptuals, procedimentals i actitudinals, i una sèrie de temes que, sense pertànyer a una àrea concreta, estan presents de manera global en els objectius generals de les àrees, s'integren en els seus continguts i, al mateix temps, fonamenten i estan presents en la pròpia organització i vida quotidiana del centre.

Però, quins valors hem d'ensenyar? Abans ja hem dit que el concepte "educar" no sempre s'ha entès de la mateixa manera. Victòria Camps (1993) defineix educar com **"ensenyar a viure connectant l'educació amb l'ètica"**.

En aquesta línia la LOGSE contempla d'una manera clara la diferència entre tres classes de continguts: conceptuals, procedimentals i actitudinals. Durant alguns anys, en l'escola, el professorat hem tingut una gran preocupació perquè el nostre alumnat sapiguera el major nombre de conceptes possible. Confoníem les activitats amb els procediments i, moltes vegades, identificàvem les actituds i valors amb els idearis d'alguns centres educatius. La nostra intenció era "aprendre conceptes" i per aconseguir-ho portàvem a cap unes activitats, moltes vegades, sense reflexionar per a què, per què...

Vivim en una societat complexa que evoluciona molt ràpidament. A diari ens veiem saturats de nova informació que provoca la modificació d'alguns continguts educatius. Així doncs, la comunitat educativa ha d'afrontar aquesta situació i **fer una síntesi equilibrada entre "aprendre a aprendre" i "aprendre a ser"**.

Per tant, ens cal educar per a la democràcia, en el

sentit institucional, però també per assegurar la participació i propiciar la responsabilitat; educar per a la diversitat i mestissatge, que obliga a revisar plantejaments d'homogenització cultural i racial per construir un nou model segons el qual les diferències no es convertesquen en desigualtats; educar per a la pau, com una actitud activa, individual i col·lectiva, davant els conflictes; educar per a la creativitat, la flexibilitat i la cooperació.

Com diu Neus Sanmartí *"és a l'escola on hi ha la possibilitat de comprendre i entendre el per què de les coses, de fer, conseqüentment, persones conscients que actuen no perquè toca seguir unes normes, sinó perquè volen, per pròpia decisió. (...) L'escola té com a funció educar i no sols informar, és l'únic espai on el nostre alumnat pot reflexionar i conèixer les respostes que donen les ciències a les qüestions ambientals. (...) i quines són les actituds bàsiques que cal educar des de l'escola?"*

Aquelles que afavoreixen l'anàlisi, la reflexió i l'acció: l'autocrítica, la solidaritat i la cooperació. Només treballant els temes de manera positiva, optimista, perquè t'agrada, perquè ho entens, perquè hi trobes un sentit, perquè hi aprens coses..., es pot adoptar una actitud transformadora" (Extret del manifest de L'escola d'estiu, juliol, 1995).

En resum i com ens proposa el manifest 2000 de l'Any Internacional de la Cultura i la Pau, **ens cal una educació que fomenti una cultura de pau i no violència, respectant totes les vides, rebutjant la violència, practicant la generositat, preservant el planeta, reinventant la solidaritat i escoltant per comprendre.**

Més endavant, la LOGSE en l'apartat 4t diu "la inclusió dels temes transversals ha de realitzar-se en les activitats educatives habituals del centre. Així mateix, podran ser impulsades activitats específiques com a estratègia per complementar l'educació en valors. És per això que poden aprofitar-se determinades dates socialment assenyalades i el ressò de celebracions puntuals referides a aquestes qüestions, per integrar-les en el procés educatiu i reforçar els missatges que ens arriben pels mitjans de comunicació".

La nostra experiència com a mestres, així com en

l'assessorament de diferents Projectes Educatius i Curriculars ens ha ajudat a constatar que calen més projectes, experiències i, fins i tot, formació sobre l'educació en valors. Així, entenem que no podem parlar d'eixos transversals com uns continguts que han d'incorporar-se. **La transversalitat ja està present al currículum, el que cal fer és una lectura crítica i una revisió des d'una perspectiva globalitzadora dels objectius i continguts.** Aquesta revisió ens portarà a definir-nos en el PEC i PCC no sols sobre els conceptes científics a treballar, sinó també sobre un conjunt de valors que comporten una determinada forma de mirar el món. D'aquesta manera, **totes les activitats de la comunitat educativa han d'estar impregnades dels valors morals col·lectius i individuals.**

Aquesta idea la podem veure més clarament al **Mapa Conceptual núm. 2, pàg. 26** que s'adjunta. Així, el punt de partida ve donat pels problemes de racisme, desigualtat, insolidaritat, violència... que té la societat actual i que reclama una urgent i seriosa educació en valors. La reflexió i el consens d'aquests han de servir de columna vertebral del projecte educatiu (PEC) de qualsevol centre, on haurà participat tota la comunitat educativa. En un segon nivell de concreció, aquests valors hauran de ser desenvolupats, expressats i seqüenciats en totes les àrees i nivells del projecte curricular de centre. Ens resta la part més important i decisiva i que anomenem tercer nivell de concreció del currículum o programació d'aula. En ella, el professorat haurà d'impregnar totes les activitats dels valors consensuats. **L'objectiu final de tot aquest procés no és altre que el de fomentar actituds i promoure valors que contribueixen a "aprendre a ser."**

QUINS SÓN ELS EIXOS TRANSVERSALS?

Els eixos transversals, relacionats en l'Educació en Valors, responen a realitats o a necessitats que tenen una especial rellevància per a la vida de les persones i per a la positiva i harmònica construcció de la societat contemporània; són realitats i necessitats que es concreten en les següents dimensions del currículum:

- Educació Ambiental
- Educació Sexual i per a la Salut

- Educació per a la Pau
- Educació dels Consumidors i Consumidores
- Educació Vial
- Educació per a la Igualtat d'Oportunitats

QUÈ VOL DIR UNA EDUCACIÓ AMBIENTAL?

La societat industrial ha permès que una part de la població d'aquest planeta hi visca una mica millor, això sí, a costa de l'altra part de la població, abocada a la misèria i el subdesenvolupament, i a una sobreexplotació dels recursos naturals. Aquesta mateixa societat ha fet canviar la nostra manera de ser i de relacionar-nos amb el medi.

Els problemes del medi fan necessària una actuació individual i col·lectiva per poder solucionar-los. Ens cal a tots i a totes una reflexió i esforç per adonar-nos-en que sense un canvi d'actitud, generat per una educació ambiental, no aturarem aquesta degradació que exigeix un desenvolupament sostenible i equilibrat.

Així doncs, aquesta educació ambiental no ha de consistir exclusivament en promoure el coneixement del medi, ni simplement en l'ús de l'entorn com a recurs o lloc d'aprenentatge. Ha de representar un projecte per arribar a generar i consolidar noves pràctiques de convivència i solidaritat humana, i una nova visió de la relació persona-medi.

L'educació ambiental, per tant, ha d'estar assumida per tota la societat en general, però en particular, haurà de ser des dels centres educatius des d'on es propicien unes determinades actituds i valors. Aquests canvis sols seran possibles si nosaltres com a professionals de l'ensenyament ho fomentem. No entenem per educació ambiental unes actuacions puntuals i individuals on tot és vàlid sempre que es tracte de l'estudi del medi, defensa de la natura o es realitzi fora de l'aula, sinó un projecte que impregne tot el currículum i que faça necessària la coordinació i actuació de totes les disciplines amb la comunitat educativa en general.

És per això **que l'alumnat a més de conèixer i observar la flora i la fauna dels seus boscos i parcs** (activitats que habitualment fem per treballar l'educació ambiental) **ha d'investigar i conèixer els veritables problemes que pateix el medi, així com les relacions causa-efecte que es donen**

entre elles.

Així, hem de donar un canvi a la manera de tractar l'educació ambiental, no sols fixant-nos en els continguts conceptuals i procedimentals, sinó posant més èmfasi en els actitudinals que són els que veritablement podran canviar la situació en el segle XXI.

Tenint present aquesta concepció de l'Educació Ambiental, hom dedueix els següents **principis educatius**:

- L'Educació Ambiental ha de ser un procés continu i permanent en el centre educatiu i fora d'ell.
- L'Educació Ambiental implica l'estudi dels problemes ambientals des d'un punt de vista mundial: pensar globalment i actual localment.
- L'Educació Ambiental ha de fomentar el desenvolupament sostenible com una manera de creixement de la nostra societat, és a dir, satisfer les seues necessitats sense posar en perill la capacitat de les generacions futures per satisfer-ne les seues.
- L'enfocament interdisciplinari ha de guiar la pràctica de l'Educació Ambiental.
- L'Educació Ambiental hauria de parar atenció en una participació activa en la prevenció i resolució dels problemes ambientals.

En aquesta línia, l'Educació Ambiental ha d'anar més lluny de les típiques eixides realitzades, on en la majoria d'ocasions l'alumnat no ha fet cap investigació prèviament a l'aula, ni tampoc després d'aquesta "visita turística", i, per tant, no li ha provocat cap conflicte que li haja pogut desencadenar un canvi d'actitud.

És per això que l'objectiu fonamental que en última instància ha de perseguir l'Educació Ambiental és el de defensar, protegir, conservar i millorar el medi ambient així com promoure en l'alumnat l'interès, el coneixement i la sensibilitat perquè siguin capaços de mirar, acollir, observar, comprendre, estimar, protegir i transformar el medi que l'envolte.

QUÈ VOL DIR EDUCAR PER A LA PAU?

La concepció de "pau" dominant en el món, continua sent l'occidental, heretada del concepte de *pax romana*: absència de conflictes bèl·lics entre estats.

Aquest concepte és pobre, insuficient i políticament interessat. Des del naixement de la Investigació per a la Pau, el concepte de Pau adquireix un nou significat en associar-la no com antítesi de la guerra, sinó al de violència, ja que la guerra és un tipus de violència organitzada.

Així doncs, conceben l'educació per la pau com un procés educatiu continu i permanent fonamentat en els dos conceptes definidors, el concepte de pau positiva i la perspectiva creativa del conflicte, que a partir de l'aplicació de mètodes problematitzants pretén desenvolupar un nou tipus de cultura, **la cultura de la pau que ajude a les persones a desvetllar críticament la realitat, complexa i conflictiva, per poder situar-se davant d'ella i actuar en conseqüència.**

Tenint present aquesta concepció del concepte de pau i de l'educació per a la pau, hom dedueix els següents principis educatius:

- Educar per a la pau és una forma particular d'educar en valors, ja que qualsevol educació implícita o explícitament transmet un determinat codi de valors.
- Educar per a la pau és una educació per a l'acció. O dit d'una altra manera, no hi ha educació per a la pau si no hi ha acció pràctica, continuada i contextualitzada.
- L'educació per a la pau comença en el nivell més pròxim a l'alumnat, açò és, l'aula: la seua organització i les interaccions que s'hi produeixen. Així, educar per a la pau implica construir i potenciar unes relacions de pau entre tots els membres que formen part del procés d'ensenyament-aprenentatge. Organitzar democràticament l'aula, tot considerant l'alumnat el veritable protagonista en l'esmentat procés.
- En la seua vessant històrica l'educació per a la pau inclou:
  - **Educació per a la comprensió internacional.** Fa referència a l'ensenyament sobre altres cultures i països i l'estudi de problemes mundials.
  - **Educació per als drets humans:** orígens, història, coneixement dels seus articles, violacions...
  - **Educació mundialista i multicultural** fonamentada en la necessitat de formar una

entitat universal.

- **Educació per al desarmament** basada en l'estudi del desarmament i del militarisme.
- **Educació per al desenvolupament** utilitzant la solidaritat com una de les millors maneres de fer desaparèixer els desequilibris socio-culturals i econòmics.
- **Educació per al compromís** on davant de qualsevol conflicte ens cal un contrast d'informació per apropar-nos al veritable origen i poder adoptar una postura personal davant seu.

Aquesta manera d'entendre l'Educació per a la Pau ha de portar tota una sèrie de canvis d'actitud per part de la comunitat educativa. No podem ser crítics i analitzar problemes que queden lluny de la realitat escolar si prèviament tanquem els ulls davant la quantitat de problemes reals i diaris sorgits al centre. De vegades hem realitzat tota mena d'activitats al voltant d'un conflicte bèl·lic o violent d'arreu del món, deixant de banda problemàtiques, que, en no tractar-se, desencadenen actituds de violència poc solidàries, que marquen el dia a dia del nostre centre.

Per una altra banda, cal que analitzem com hem treballat aquest eix fins ara, adonant-nos que **cal aprofundir veritablement en la problemàtica actual i les seues causes, per tal d'evitar les conseqüències que es desprenen.** Així doncs, les activitats escolars que es realitzen no han de convertir-se en una commemoració puntual i sense més transcendència en la vida escolar del centre i en la particular de l'alumne.

QUÈ VOL DIR EDUCAR PER A LA IGUALTAT?

La discriminació social de les dones té una llarga història. A hores d'ara, si realitzem una anàlisi de les seues conseqüències, podem observar com han estat de negatives, no sols per a les dones sinó també per als homes i per a la societat en general. Podem parlar de mutilació per ambdós, ja que si les dones han vist mermats els seus drets i les seues possibilitats com a persones, els homes han hagut de renunciar a moltes facetes afectives.

L'escola, en el seu currículum explícit o ocult, ha anat transmeten generació rere generació, conscient o inconscientment, aquestes desigualtats per

raó de sexe. Però també és veritat que el món de l'educació és un dels que ha sofert una transformació més gran, malgrat que encara hi perduren una gran quantitat de trets i activitats sexistes que hem d'anar eradicant dels currículums alhora que hem de modificar les nostres actituds.

És a partir de 1990, amb l'entrada de la LOGSE, quan apareixen des d'un marc legal els objectius que fan referència a la no discriminació per raons de sexe en l'educació. Així a l'article 2n, apartat C diu que l'activitat escolar es portarà a cap tenint en compte "...una efectiva igualtat de drets entre sexes, el rebuig a tot tipus de discriminacions i el respecte a totes les cultures...".

En l'actualitat és inconcebible qualsevol tipus de plantejament i de relació educativa que no es construeix des del reconeixement i des del respecte a la identitat personal, que no aposte per un total desenvolupament de les potencialitats i de la riquesa pròpia de cada ser humà sense donar cabuda a cap tipus de discriminació.

De tot el que hom ha dit fins ara, es dedueix que una educació per a la igualtat ha de ser aquella que:

- Avance en la lluita contra la discriminació i la desigualtat per raons de naixement, sexe, raça, religió o opinió, o d'origen familiar o social.
- Desenvolpe la pròpia autonomia i la identitat personal.
- Descubresca, potencie i desenvolpe la totalitat de les possibilitats o capacitats personals sense deixar-se influir o mediatitzar per cap tipus de condicionament o delimitació de caràcter sexista.
- Desenvolpe la capacitat de sentir i d'expressar.
- Potencie el valor de l'afectivitat, sensibilitat, emoció, bondat i tendresa.
- Accepte, respecte i valore les característiques i qualitats de les altres persones.
- Descubresca i integre el fet de la diversitat i de les diferències (biològiques, culturals, racials, etc.) com un valor i una riquesa.
- Identifique i realitze una anàlisi crític de totes les manifestacions sexistes o discriminatòries.

Hem vist com ja tenim el marc legal per eliminar les desigualtats, però encara subsisteix, tant en la

pràctica com en el pensament, un conjunt de formes discriminatòries. El paper fonamental en una educació no sexista la té el professorat. Aquest, de vegades i sense ser-ne conscient, transmetem actituds, valors i pautes sexistes que hauran d'anar canviant i eliminant-se.

QUÈ VOL DIR EDUCACIÓ VIAL?

Només cal donar una ullada a qualsevol periòdic per adonar-nos que hi ha accidents de circulació tots els dies i a tot arreu. Cada any al nostre país moren per aquesta causa centenars de persones, i d'aquestes, una bona part són menors de diu anys. Així doncs, la seguretat viària i la seguretat en general ens ha de preocupar a totes les persones.

Vivim en una societat on és imprescindible tenir uns coneixements viaris per poder circular per les nostres ciutats i pobles. Cal ensenyar els nens i les nenes a viure en el seu medi, educar-los en la capacitat d'afrontar els riscos i d'adoptar comportaments que afavoresquen la seua salut.

L'educació viària ha d'anar molt més enllà dels referents exclusivament als problemes de trànsit i de la circulació i a les seues repercussions sobre la vida i el comportament dels ciutadans i ciutadanes. Aquesta educació, a més, haurà d'abordar les problemàtiques existents derivades de viure fonamentalment en realitats urbanes. D'entre altres, destaquem els següents problemes:

- Deteriorament del medi ambient.
- L'estrès que genera la pressa, el cansament, la frustració i la falta de temps per a tot.
- Tenir un cotxe o una moto com a una de les aspiracions possessives de l'ésser humà.
- Una soledat compartida.

Per tant, l'educació viària ha de ser contemplada i dissenyada des de dues vessants:

- a. Des de les consideracions de la problemàtica del trànsit, i per tant, de l'ensenyament de les regles bàsiques. Com a principis hi destaquen:
  - Identificació dels diferents signes i senyals de trànsit.
  - Coneixement de les normes d'ús dels transports públics i privats.
  - Coneixement de les normes d'ús de bicicletes i ciclomotors.

- Reconeixement dels agents, les normes i els senyals com a reguladors de la convivència.
  - Avantatges de la utilització del transport públic.
- b. En segon lloc, s'ha d'adoptar una actitud més crítica i compromesa amb el desenvolupament d'uns valors i unes actituds ètiques que promoguen una convivència més humana en la vida quotidiana. Aquestes actituds tendeixen a aconseguir que:

- L'educació viària siga una educació per a la convivència i la solidaritat.
- Una educació crítica i compromesa amb un projecte de qualitat de vida que ens allibere de l'estrès, l'agressivitat i la soledat.

Als nostres instituts és força habitual el fet que una part important de l'alumnat acudisca al centre amb les seues pròpies motos, i aquells que no en tenen, estan desitjant tenir-ne. Aquests vehicles, en alguns casos no requereixen d'un permís que acredite uns certs coneixements viaris, així doncs la funció de l'escola ha de ser la de conscienciar-los i fer-los entendre la necessitat d'una educació viària que els ajude a tenir la informació i les actituds necessàries per circular adequadament per la via urbana.

QUÈ VOL DIR EDUCAR PER A LA SALUT?

La salut ha estat sempre una preocupació de l'ésser humà, però d'una manera especial en la societat de benestar que vivim en el món occidental. El concepte de salut ha anat evolucionant al mateix temps que la societat. Així, en algun temps es parlava de salut quan hi havia una absència de malalties, però en l'actualitat aquest concepte s'ha vist ampliat a un complet benestar físic, mental i social.

Entès així el concepte de salut, hom hi dedueix algunes conclusions que ens han d'ajudar a guiar la pràctica educativa d'aquest eix transversal:

- La salut és un estil o qualitat de vida en la que cadascú és responsable de les conseqüències dels seus actes.
- És un dret fonamental de tot ésser humà.
- La salut s'ha d'entendre com un projecte de vida.
- La salut està estretament relacionada amb la

pau, la seguretat, la llibertat i el desenvolupament.

- És un projecte per a la solidaritat.

D'aquestes conclusions es desprèn que l'educació per a la salut està molt relacionada amb la resta d'eixos transversals.

Aquestes idees esmentades sobre què entenem per salut han de suggerir-nos maneres d'actuar per abordar una veritable educació per a la salut. Així:

- Des de l'escola hem de pretendre que l'alumnat construeix el seu propi estil de vida, el més saludable i feliç possible.
- Hem de buscar que l'alumnat prengui consciència de la situació que té i, a partir d'ella, mitjançant una actitud crítica porte endavant un procés de transformació personal.
- L'educació per a la salut ha de partir en tot moment de situacions reals i vivències personals de l'alumnat.
- Ha d'incloure els problemes i conflictes que vagen sorgint en el seu entorn respecte a la salut.
- Qualsevol programa d'educació per a la salut ha de contemplar l'educació sexual, no sols informació d'aspectes biològics, sinó també aspectes afectius, emocionals i socials.

Compartim amb Juana Nieda les reflexions que *"en l'educació per a la salut és necessari passar d'un plantejament temàtic dels continguts a un altre de problemàtic. Els coneixements aniran adquirint-se a partir de l'anàlisi de conflictes de salut, individuals o comunitaris, presents en el medi que envolta l'alumnat. A partir d'aquestes situacions problemàtiques, l'alumnat haurà de fer conjectures, cercar informació, recollir dades i analitzar-les, obtenir algunes conclusions i redactar petits informes"*.

QUÈ VOL DIR EDUCACIÓ DEL CONSUMIDOR?

Una de les conseqüències de la societat capitalista és la desmesurada aspiració a tenir cada vegada més coses. El consumisme, per tant, és una realitat palesa arreu dels països que tenen una economia de mercat. Les aspiracions de qualsevol ciutadà o ciutadana a tenir un major benestar són líci-

tes i raonables sempre i quan, al nostre parer, no li resulten esclavitzants. Hi ha moltes persones que fins i tot sense tenir cobertes les necessitats bàsiques gasten els seus recursos econòmics en gran quantitat d'articles de consum superflus i innecessaris.

Aquesta realitat contrasta amb la de gran part del planeta que ni tan sols té cobertes les necessitats bàsiques. Mentre una part del planeta viu en l'abundància i malbaratament, l'altra viu en la misèria i en el subdesenvolupament.

Viure gaudint d'allò que es té, en lloc de viure per tenir més i més coses, hauria de ser una finalitat en el nostre estil de vida. Aconseguir-ho implicarà una racionalització, humanització i, per tant, una major solidaritat per part de la societat. Així doncs, se'ns fa necessària una educació per als consumidors que, com ens diu Mª Nieves Álvarez "La de contribuir al desenvolupament integral de l'alumnat, oferint-los conceptes, procediments i actituds que possibiliten la construcció d'una societat de consum cada vegada més justa, solidària i responsable, capaç de millorar la qualitat de vida de tots els ciutadans, sense malmetre l'entorn."

L'Educació per al Consumidor treballada a l'aula ha d'incloure aspectes com:

- Adonar-se de l'ús i abús que fem dels recursos naturals.
- Conèixer els processos de producció i distribució.
- Usar adequadament els productes i serveis que ens ofereix la societat.
- Esbrinar quins són els mecanismes d'organització de la societat de consum.
- Prendre consciència de les necessitats bàsiques indispensables.
- Fomentar la justícia, solidaritat, sensibilitat i el compromís envers el desenvolupament dels pobles.
- Educar per poder prendre decisions conscients i responsables.
- Conèixer les tècniques i el llenguatge publicitari per tenir una actitud crítica, i desemmascarar la intencionalitat de la publicitat.
- Adonar-se de la relació existent entre consum i ecologia, tot perseguint un desenvolupament

sostenible.

Fins ací hem parlat de com entenem tots i cadascun dels eixos transversals, però és imprescindible dir que resulta força difícil, per no dir impossible, treballar-los d'una manera parcel·lada, sense interaccions, ja que en abordar qualsevol d'ells, de manera irremediable ens condueix a connectar-lo amb altres. Així doncs, per posar un exemple, no podem treballar l'Educació per a la Salut sense relacionar-la directament amb l'Educació Ambiental o amb la del Consumidor.

CARACTERÍSTIQUES DEL MATERIAL CURRICULAR

El projecte “*Com podem viure i conviure, deixant viure?*” va adreçat a l'alumnat d'ESO, malgrat que amb una adaptació escaient es pot fer servir en altres cicles educatius.

Segons l'Ordre de 20 de desembre de 1994 del conseller d'Educació i Ciència de la Generalitat Valenciana pel qual es dicten instruccions per al desenvolupament de l'educació en valors en les activitats educatives dels centres docents. En el quart article d'aquest diu que “*la inclusió dels temes transversals s'haurà de realitzar en les activitats educatives habituals del centre. Així mateix, podran ser impulsades també activitats específiques com a estratègia per a complementar l'educació en valors. Per això es poden aprofitar determinades dates socialment assenyalades i el ressò de celebracions puntuals referides a aquestes qüestions, per a integrar-les en el procés educatiu i reforçar els missatges que arriben a través dels mitjans de comunicació*”.

En l'article cinqué ens diu que “*els equips directius dels centres docents promouran les accions necessàries que permeten el desplegament d'aquest ordre, estimulants i donant suport a les iniciatives del professorat que tinguen com a finalitat escómetre l'educació en el conjunt dels temes transversals i garantir una educació en valors en la formació que rep l'alumne del centre*”.

Com ja s'ha argumentat en la justificació, entenem el tractament dels eixos transversals des de totes i cadascuna de les àrees curriculars, de manera coordinada i consensuada per l'equip docent. És per això que el projecte *Com viure i conviure, deixant viure?* pretén ser una exemplificació de **com es pot treballar la transversalitat, tot fomentant valors que ajuden a fer néixer sentiments. Tot açò a partir, fonamentalment, del suport perio-**

dístic, tot relacionant, contextualitzant i aterrant en la problemàtica sorgida a la vida quotidiana del centre.

Així el projecte que es proposa va adreçat -en un primer moment- a l'equip directiu que, com ja s'ha esmentat, ha de promoure i estimular iniciatives perquè el professorat porte endavant la transversalitat al seu currículum. Per poder dur a terme aquesta proposta és evident que l'equip docent haurà de revisar el Projecte Educatiu de Centre (PEC) i Projecte Curricular (PCC) per tal de relacionar-los d'una manera coherent i organitzada amb la proposta que hom els adreça.

Malgrat tot, i en cas de no poder-se portar endavant el projecte amb les condicions abans esmentades, considerem que la nostra és **una proposta flexible perquè es puga treballar des d'altres perspectives més puntuals i no tant significatives**. Una vegada en les seues mans hom podrà portar-lo a cap de diferents maneres:

- A nivell de tot el centre dintre d'una celebració especial: Setmana Cultural, Dia de la Pau...
- Pel professorat d'un departament.
- Per un grup de professors de diferents àrees que decideixen treballar la transversalitat conjuntament de manera coordinada.
- En l'assignatura d'Activitats Alternatives.
- ...

El material consta de:

- **Guia didàctica del professorat** on s'inclou la justificació del projecte, la nostra manera d'entendre l'educació en valors i els eixos transversals.

En l'apartat de la planificació expliquem el perquè del títol del projecte, el fil conductor, així com els objectius, els continguts, l'estructura

metodològica, l'organització de l'espai i el temps i les orientacions per a l'avaluació.

Completen aquest quadern uns mapes conceptuals aclaridors de la proposta, una graella organitzadora dels articles a treballar, unes orientacions per un millor aprofitament del material, així com una bibliografia complementària.

- **Quadern d'activitats per a l'alumnat** on es trobarà una introducció que els ajudarà a situar-se davant del projecte, uns mapes conceptuals orientadors de la proposta de treball, una graella organitzadora dels articles, així com diverses propostes d'activitats.
- **Periòdic *Germania*** elaborat amb retalls de notícies, entrevistes, articles, editorials de diversos periòdics i revistes dels Països Catalans, com a suport d'aquest projecte.
Per manca d'espai i per les característiques d'aquesta edició només figuren algunes de les pàgines més rellevants de l'esmentat periòdic. Encara que el podreu trobar complet a Internet www.reus.net
- Un futur ple de valors. L'Educació en Valors dia a dia on es proposa que l'alumnat faci un seguiment d'aquelles dates commemoratives a nivell internacional relacionades amb els eixos transversals.
Per manca d'espai i per les característiques d'aquesta edició només hi figura una exemplificació de com es pot treballar aquest material complementari.

La finalitat que pretenem en la realització d'aquests materials no sols és la de transmetre coneixements, sinó **la de fer néixer sentiments encaminats a conèixer-nos més, i construir conjuntament un futur més solidari i respectuós, on malgrat les diferències, ens sentim orgullosos de compartir una mateixa llengua, història, cultura i territori.**

Ja hem dit que la transversalitat no ha de tenir uns continguts que se sumen als ja desbordants de la programació d'aula. Els eixos transversals hauran de ser una reinterpretació del currículum i en concret de les programacions i activitats que ja es fan. És a dir, una reinterpretació ètica del currículum, des d'uns principis i valors que sorgeixen de l'anà-

lisi de les problemàtiques més rellevants i dels valors i actituds que les generen.

És una realitat que vivim en un món caracteritzat per una allau d'informació desordenada, que de vegades ens angoixa i ens resulta difícil d'assimilar, és allò que es diu "La informació és una selva". Així doncs, un enfocament globalitzador del procés d'ensenyament-aprenentatge se'ns fa necessari si volem esbrinar i acostar-nos a les múltiples interrelacions causa-efecte que genera qualsevol problema de la nostra societat.

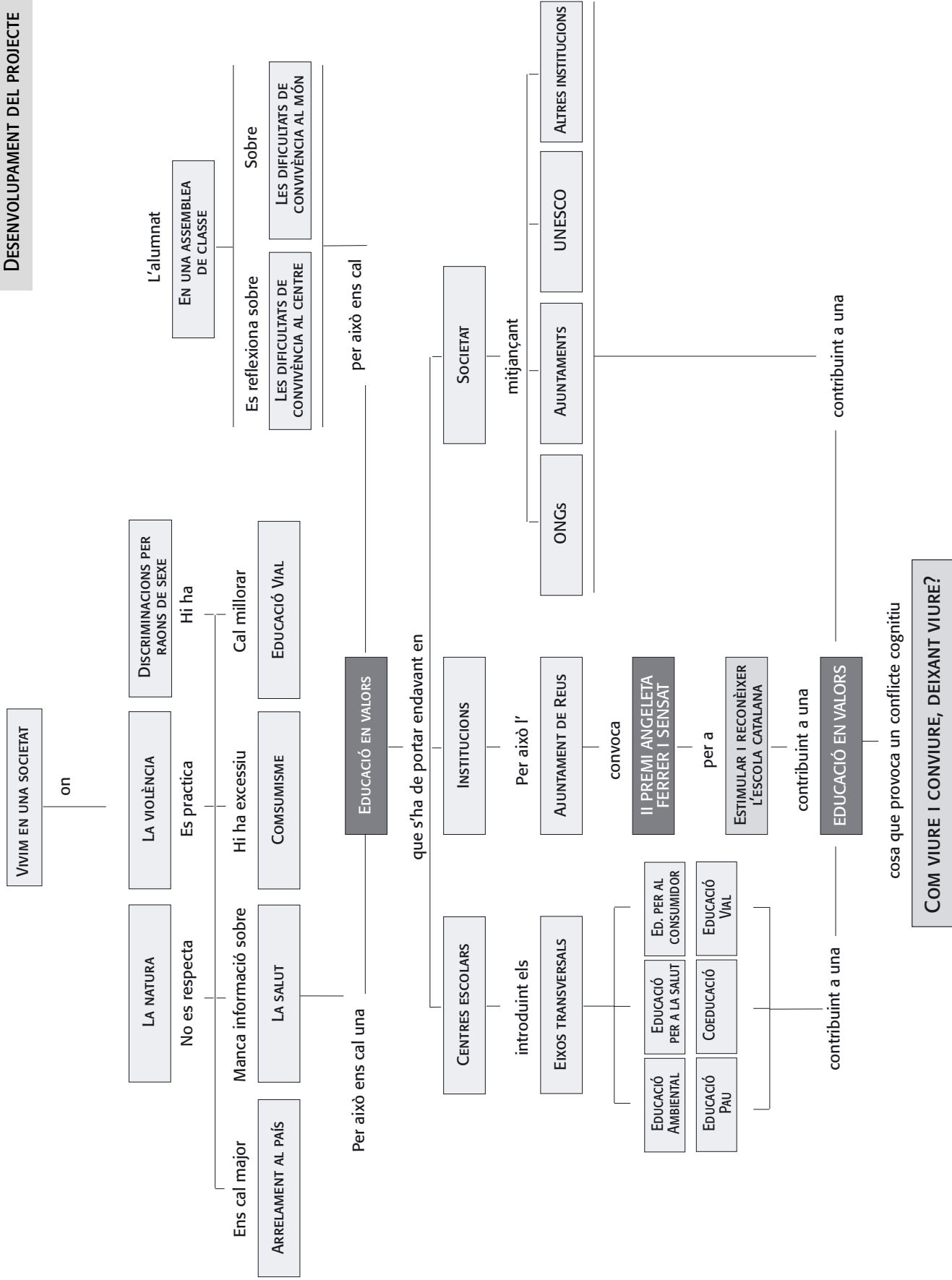
Hi ha moltes maneres d'organitzar el procés d'ensenyament-aprenentatge, però si veritablement volem que l'alumnat vagi esbrinant les interrelacions del coneixement i aconseguint aprenentatges significatius haurem de propiciar una educació que prepare l'alumnat a enfrontar-se a problemes i situacions obertes, prenent les seues pròpies decisions, adoptant les seues estratègies i punts de vista. **Aquesta idea d'ensenyar l'alumnat a plantejar-se problemes i intentar resoldre'ls no és nova, però sembla molt més rellevant com a enfocament educatiu que pretendre omplir de nou el cap de l'alumnat amb moltes respostes "bàsiques"** que mai aconseguirà assimilar del tot.

La solució de problemes implica no sols saber què fer, sinó també com fer-ho i, podríem afegir que l'ensenyament de, i per solució de problemes, implica també no sols ensenyar què (fets i conceptes), sinó també ensenyar com fer-ho (procediments) i sobretot implicaria determinades actituds diferents que en altres tipus d'aprenentatges. En aquest sentit, ensenyar a resoldre problemes no consisteix sols en dotar l'alumnat d'estratègies i destreses eficaces sinó també de crear en ells l'hàbit i l'actitud d'enfrontar-se a l'aprenentatge com un problema al qual s'ha de trobar resposta. No es tracta sols d'ensenyar a resoldre problemes, sinó també d'ensenyar a plantejar-se'ls, a convertir la realitat en un problema que paga la pena ser investigat i estudiat.

En aquesta línia el plantejament del nostre treball té com a punt de partida un problema general: *Com viure i conviure, deixant viure?* i a partir d'ell es generen altres interrogants necessaris per acostar-se a la seua solució.

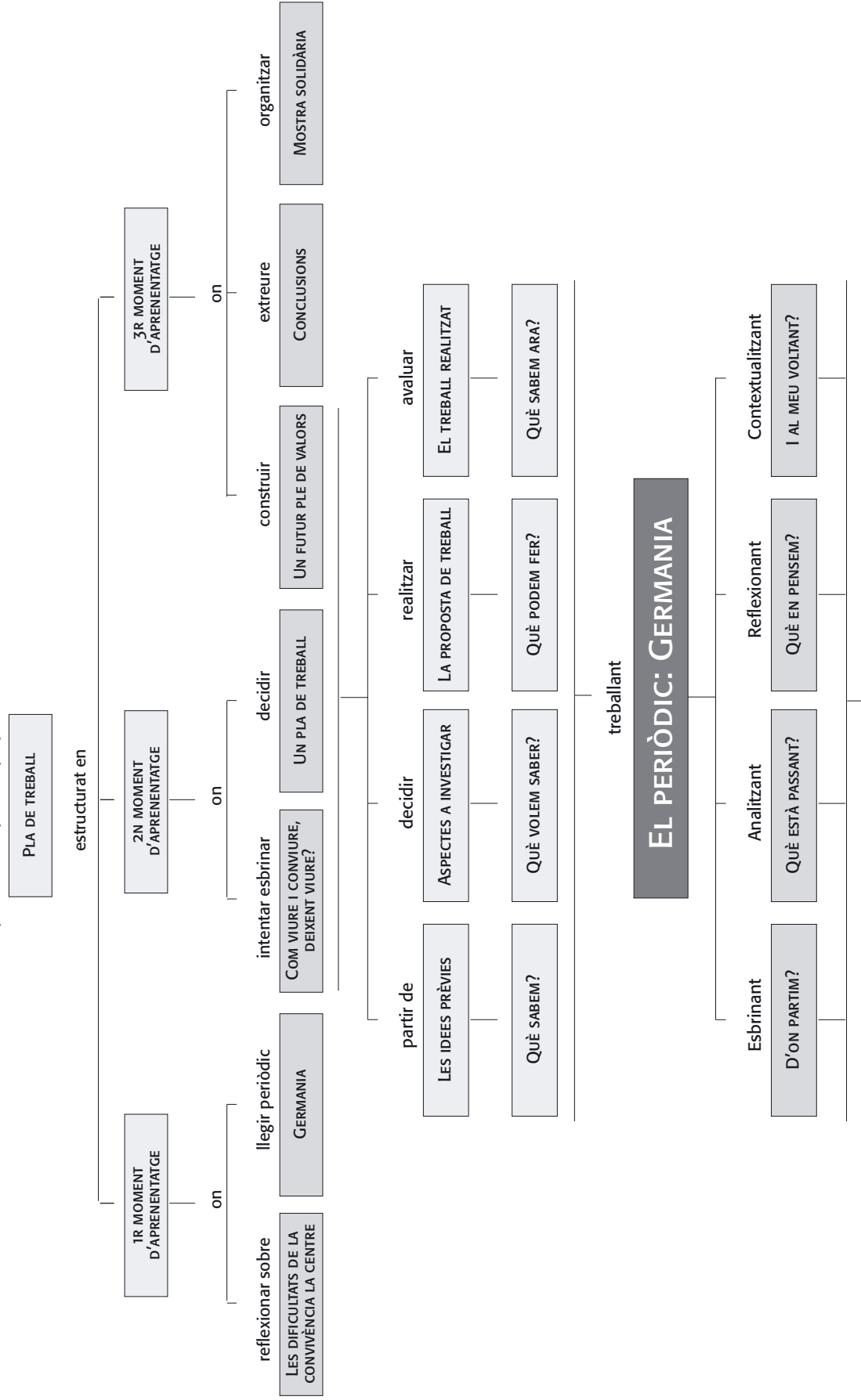
MAPES CONCEPTUALS

MAPA CONCEPTUAL NÚM. 0
DESENVOLUPAMENT DEL PROJECTE

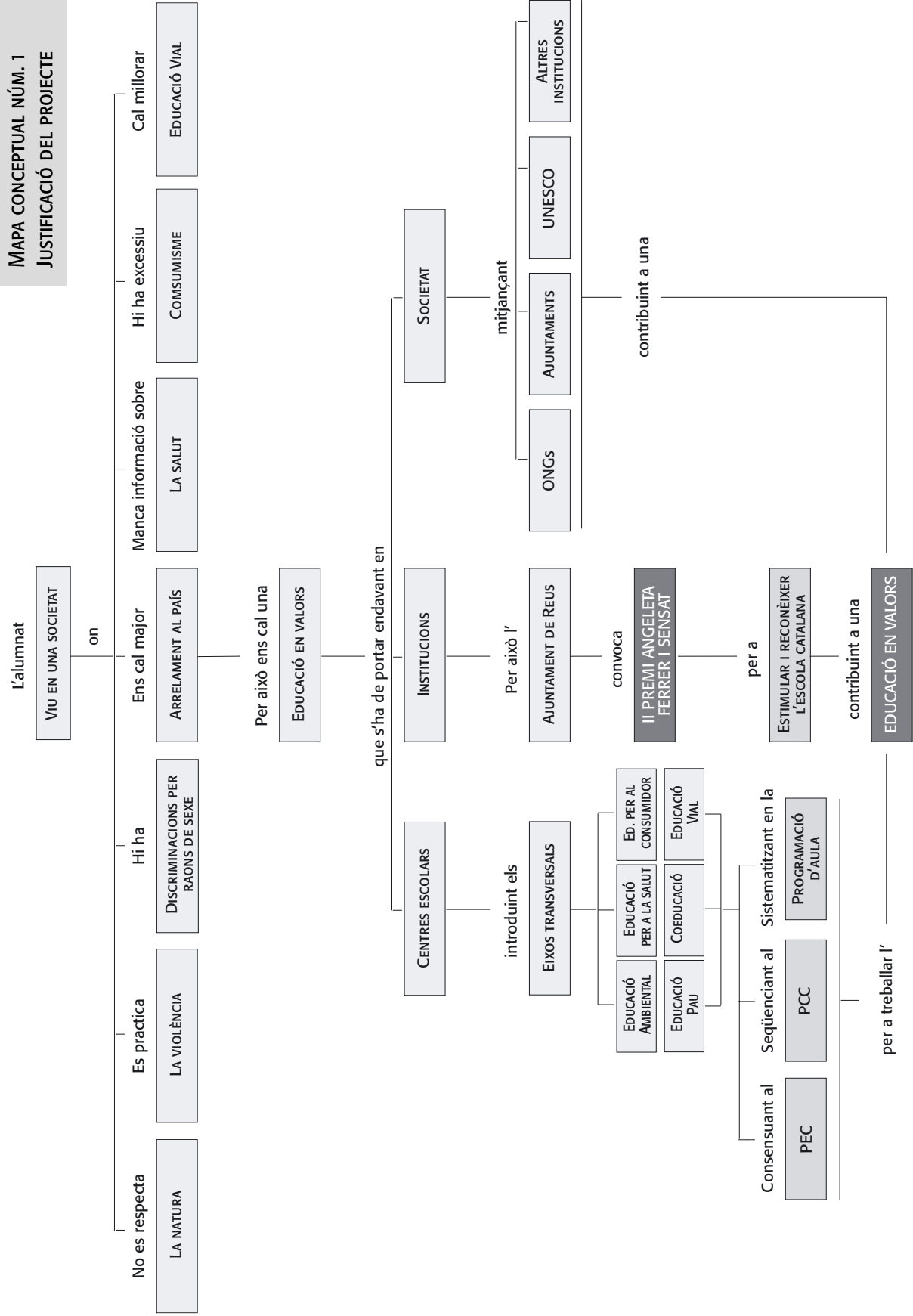

per donar resposta si proposa un

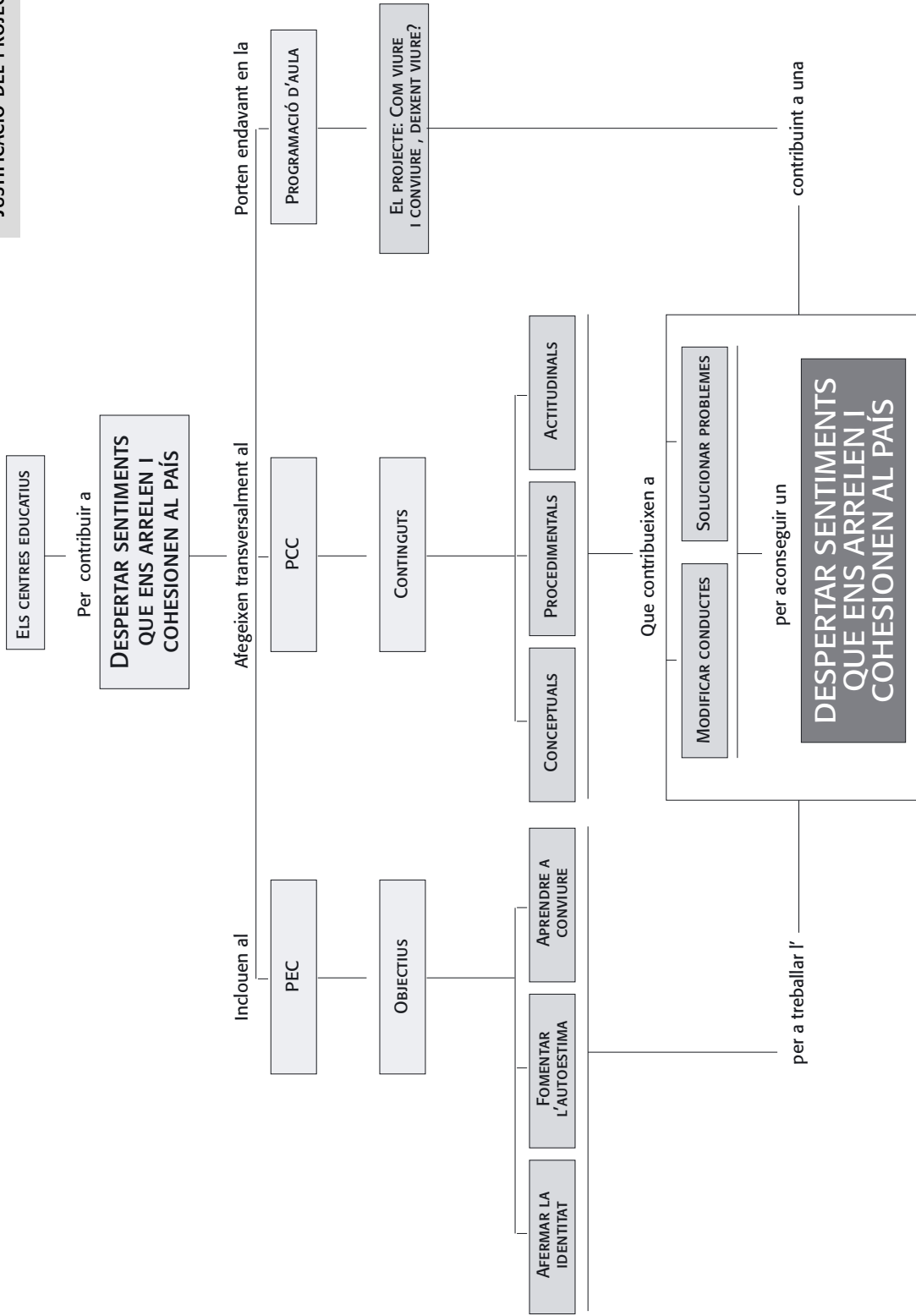

DESPERTAR SENTIMENTS QUE ENS ARRELEN I COHESIONEN AL PAÍS

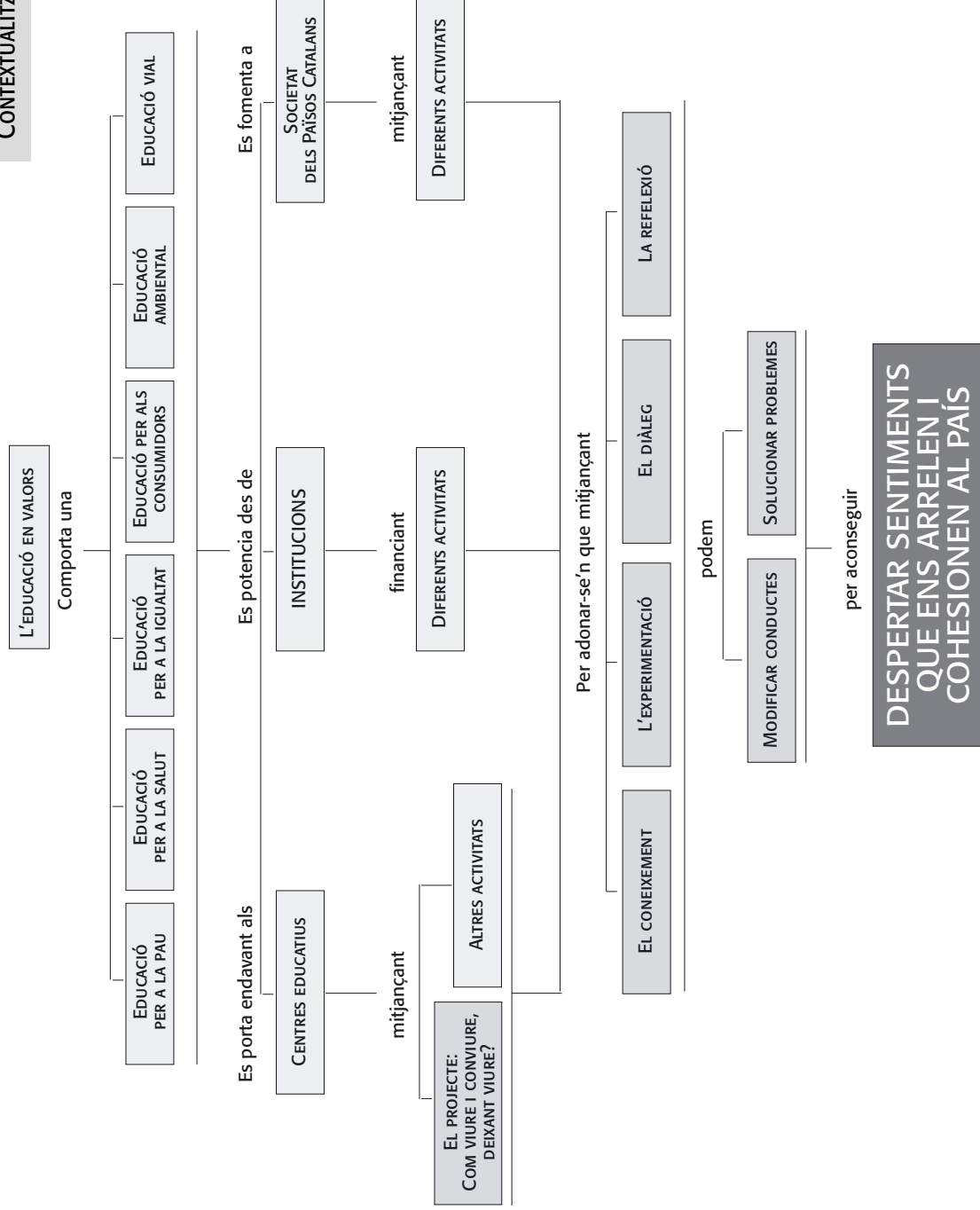
MAPA CONCEPTUAL NÚM. 1
JUSTIFICACIÓ DEL PROJECTE

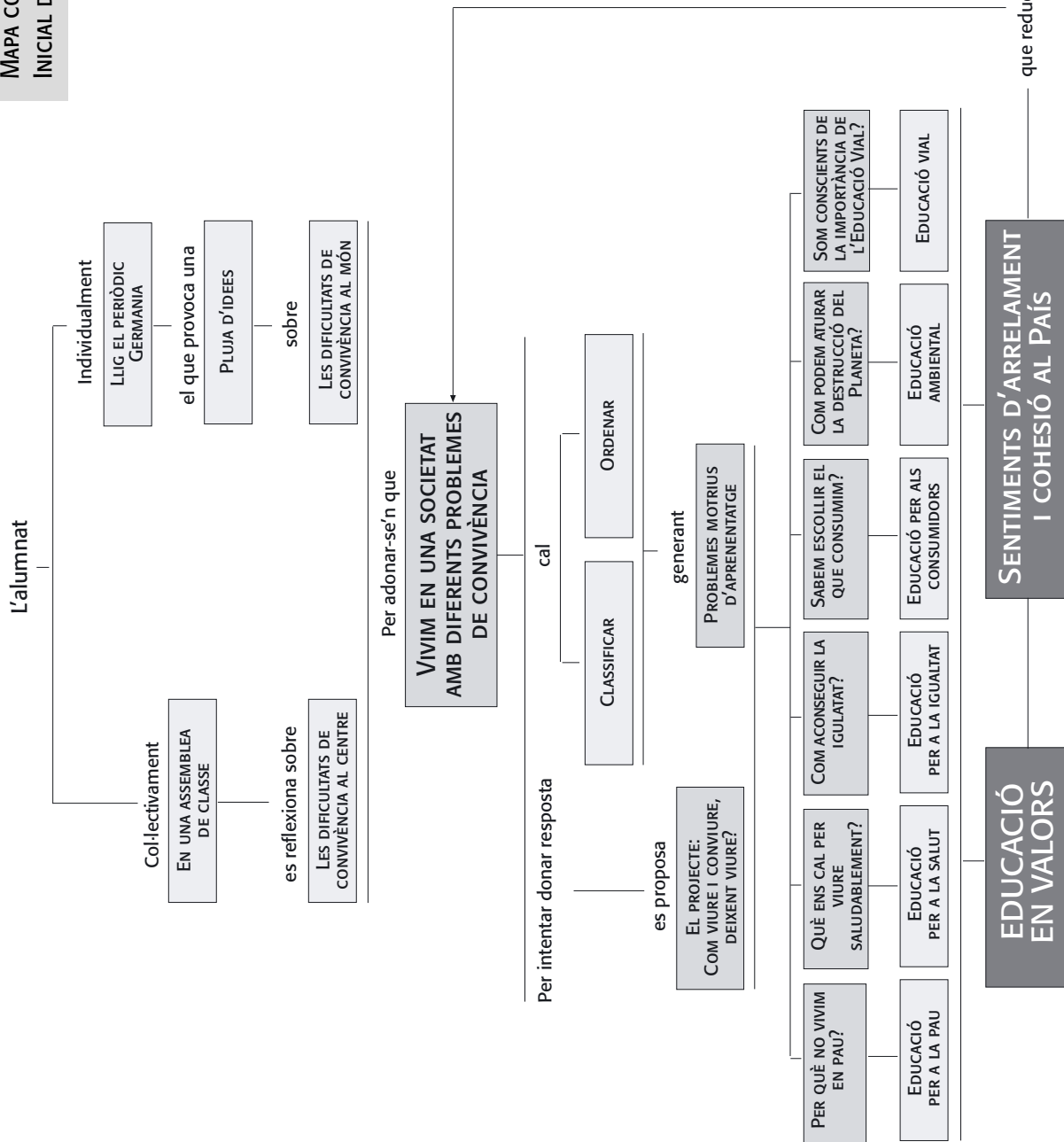
**MAPA CONCEPTUAL NÚM. 2
JUSTIFICACIÓ DEL PROJECTE**

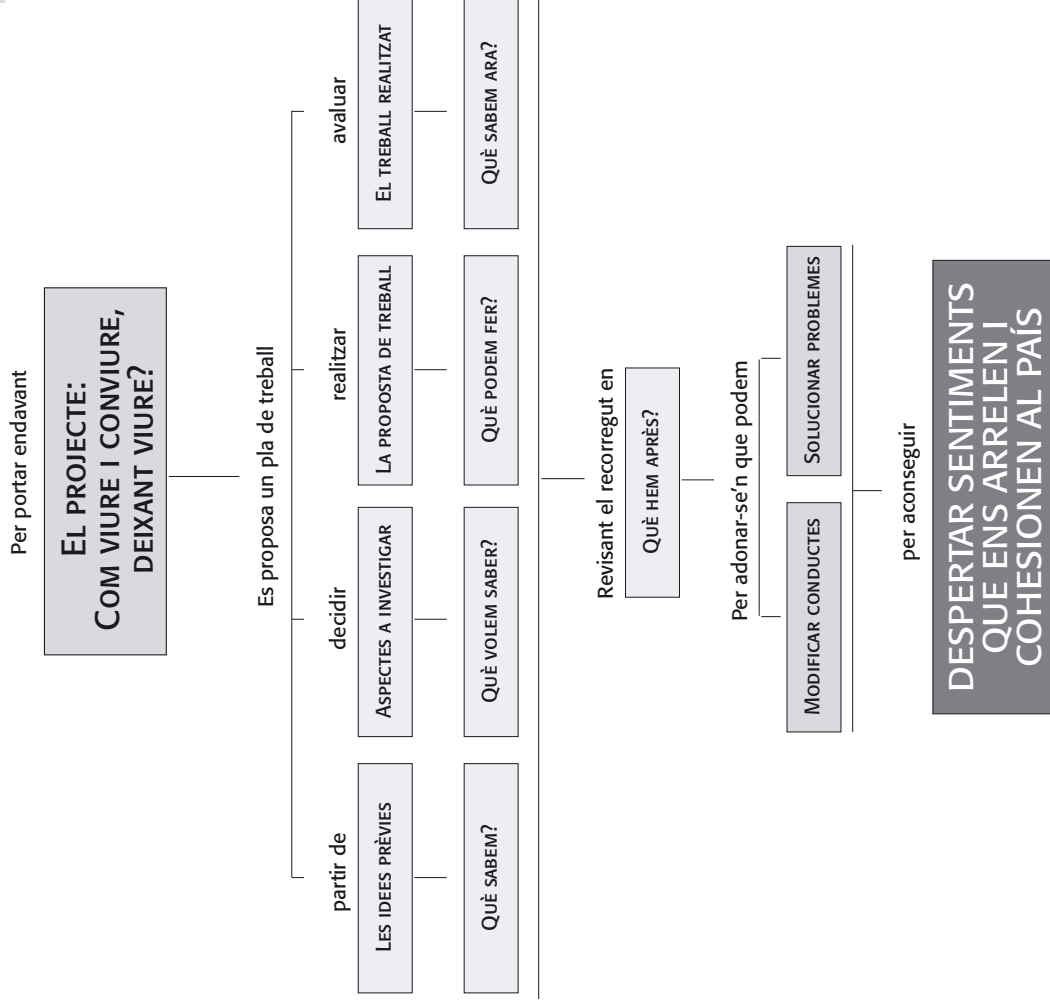

MAPA CONCEPTUAL NÚM. 3
CONTEXTUALITZACIÓ DEL PROJECTE

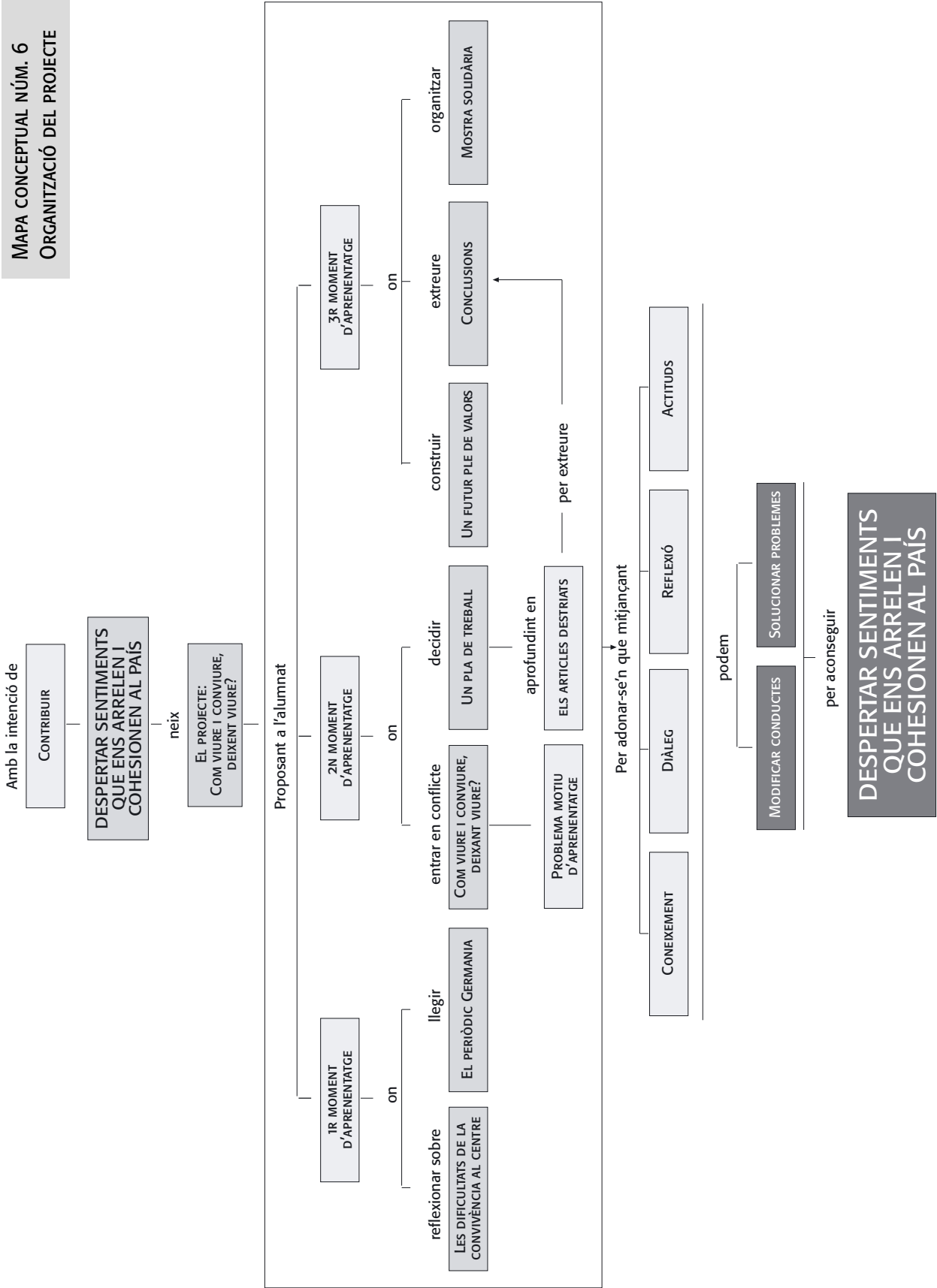
MAPA CONCEPTUAL NÚM. 4
INICIAL DEL PROJECTE

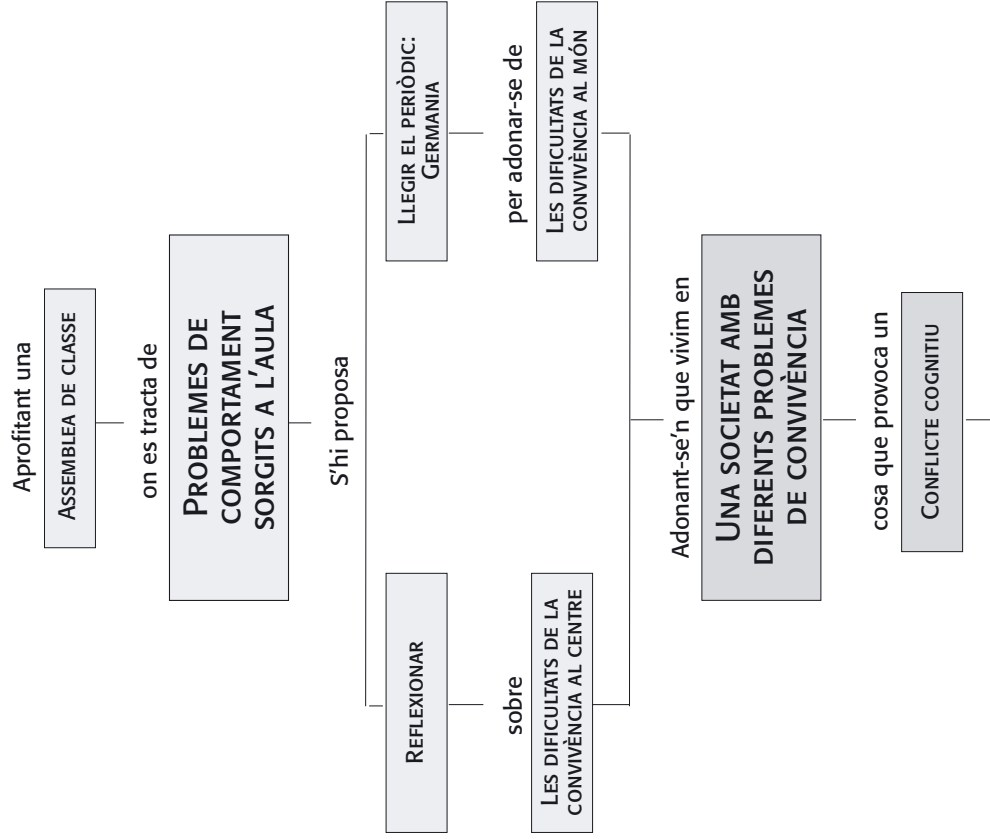

MAPA CONCEPTUAL NÚM. 6
ORGANITZACIÓ DEL PROJECTE

MAPA CONCEPTUAL NÚM. 7
PRIMER MOMENT D'APRENTATGE

COM VIURE I CONVIURE,
DEIXANT VIURE?

La lectura de

EL PERIÒDIC: GERMANIA

crea un conflicte cognitiu

**COM VIURE I CONVIURE,
DEIXANT VIURE?**

Per intentar donar resposta proposem

Esbrinant
D'ON PARTIM?

Analitzaent
QUÈ ESTÀ PASSANT?

Reflexionant
QUÈ EN PENSEM?

Contextualitzant
I AL MEU VOLTANT?

Amb la intenció d'adonar-se'n que mitjançant

CONEIXEMENT

DIÀLEG

REFLEXIÓ

ACTITUDS

DESCOBRIR LA REALITAT

PODEM COMUNICAR-NOS

ANALITZAR CRÍTICAMENT

ADQUIRIR UN COMPROMÍS

podem

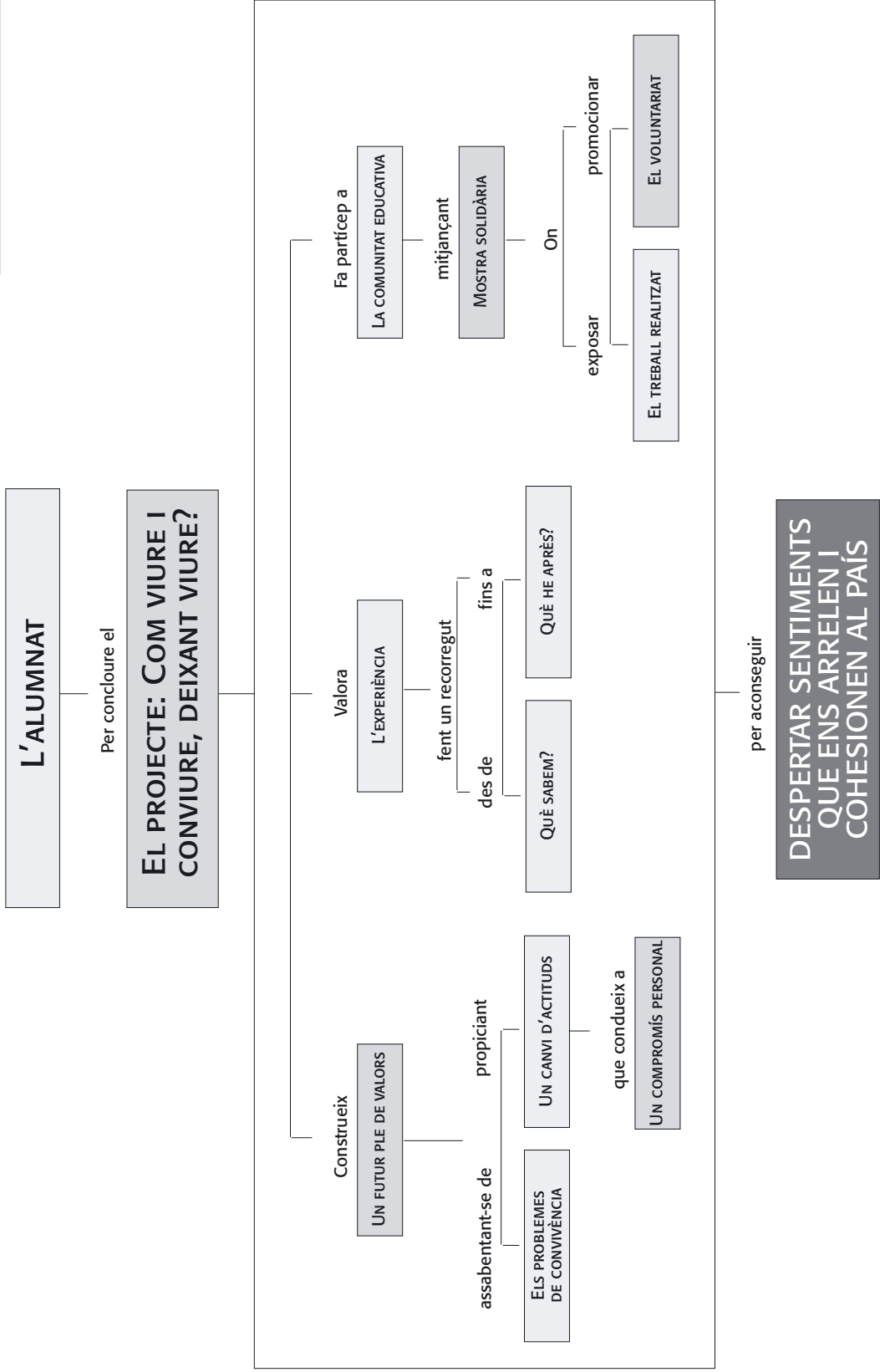
MODIFICAR CONDUCTES

SOL·LICIONAR PROBLEMES

per aconseguir

**DESPERTAR SENTIMENTS
QUE ENS ARRELEN I
COHESIONEN AL PAÍS**

MAPA CONCEPTUAL NÚM. 9
TERCER MOMENT D'APRENTATGE

PLANIFICACIÓ

ELECCIÓ DEL TIPUS DE PROJECTE

El primer contacte que l'alumnat té amb el projecte és el seu títol, per tant, considerem de gran importància que aquest siga suggerent, atractiu, significatiu i del seu interès.

La nostra intenció és la de fer nàixer sentiments que ens ajuden a modificar conductes i valors. Així, vàrem pensar que el títol del projecte *Com viure i conviure, deixant viure?* hauria de provocar en l'alumnat una resposta al respecte, i serà des de les seues respostes des d'on s'ha de veure la necessitat de dur endavant o no el projecte, i en quina línia portar-lo a cap. **Hem escollit aquest títol perquè considerem que no és un problema que es pugua resoldre d'una manera immediata i ràpida, sinó que requereix tot un procés d'investigació, estudi i reflexió** que ens pugua conduir a apropar-nos a les diverses i complexes causes del problema.

És evident que el professorat abans de presentar-los el projecte haurà de propiciar un moment per compartir el significat de viure i conviure, així com la relació que hi ha entre ambdós.

FIL CONDUCTOR

Darrers treballs de sociolingüística, centrats en l'ús de la llengua arriben a la conclusió que la immensa majoria de la població entén el català, però que no té i no sent cap necessitat d'utilitzar-la. Tant al Principat de Catalunya, al País Valencià o les Illes Balears és preocupant el desarrelament d'una part important de joves de la realitat històrica, cultural i fins i tot geogràfica del país. Aquest desarrelament ha estat el motiu pel qual ens plantejarem l'elaboració del projecte que **té com a fil conductor, és a dir, com a eix que estructura i li dona sentit, el**

despertar sentiments que ens ajuden a arrelar-nos i cohesionar-nos com a País (mireu el Mapa conceptual núm. 4 pàg. 29).

Malgrat que tenim tants aspectes en comú i que compartim la llengua, cultura, etc., la realitat és que des de fa molts anys vivim els uns d'esquena als altres. Aquest allunyament ha contribuït a una pèrdua d'identitat i sentiments que **sense el diàleg no serem capaços de recuperar**. Considerem que la majoria -per no dir tots- dels problemes de tot tipus tindrien una solució si es fes servir el diàleg i el pacte com l'instrument prioritari per solucionar-los. Però no parlem d'un diàleg de superioritat, d'ironia i menyspreu, ja que aquest acaba separant-nos més. Més aïnes ens referim a un diàleg que faça servir el llenguatge de la comprensió, de la valoració i del respecte. Només aquest darrer basat en escoltar i comprendre aconseguirà, com ens canta Lluís Llach en *Temps de Revoltes* "tenir les mans, el cor i les claus per obrir l'horitzó de llum".

OBJECTIUS I CONTINGUTS

La transversalitat ve regulada en l'ordre de 20 de desembre de 1994 de la Conselleria d'Educació i Ciència de la Generalitat Valenciana. En aquesta se subratlla el caràcter social de l'educació que ha de formar persones responsables per a viure en una societat pluralista. De la mateixa manera ens recorda la necessitat d'integrar en els currículums de les diferents àrees de l'etapa d'educació secundària els temes transversals.

Com ja s'ha dit, la introducció dels eixos transversals no ha de comportar més continguts dels que ja porten les àrees curriculars, sinó que ha d'impli-car una reinterpretació dels ja existents des d'una perspectiva ètica. Els objectius de caràcter general d'aquests eixos han de ser:

- Construir i consolidar coneixements que permeten analitzar críticament la societat i el seu procés de desenvolupament.
- Desenvolupar capacitats cognitives que permeten reflexionar i analitzar situacions que presenten conflictes de valors.
- Desenvolupar capacitats al voltant d'un sistema de principis ètics que generen actituds democràtiques, justes, respectuoses, responsables, participatives i solidàries.
- Desenvolupar el pensament crític i resolutiu.
- Generar actituds d'implicació personal en la recerca d'alternatives més justes.
- Potenciar la valoració de la dimensió ètica de l'ésser humà.
- Desenvolupar un model de persona humanística.
- Construir de manera autònoma, racional i dialogant uns principis i una escala de valors que afavoresquen la convivència des d'una perspectiva crítica i positiva.
- Fomentar sentiments d'autoestima, identitat i pertinença a la nació catalana.

A banda d'aquests objectius específics del projecte cal afegir que, analitzats els objectius generals de l'etapa d'educació secundària, hom arriba a la conclusió que d'una manera o altra tots ells estan relacionats amb els eixos transversals.

El Decret 47/1992, de 30 de març, del Govern Valencià estableix el currículum de l'educació secundària obligatòria. Tot seguit adjuntem unes graelles organitzadores on relacionem els objectius generals de cada àrea amb els continguts que hi volem treballar de cada eix transversal.

ÀREA: CIÈNCIES DE LA NATURA

EIX TRANSVERSAL	OBJ. GEN.	CONTINGUTS		
		Conceptuals	Procedimentals	Actitudinals
Educació Ambiental	2, 3, 4, 7, 9	<ul style="list-style-type: none"> Energies alternatives Destrucció i recuperació del sòl Ecosistemes: interaccions Canvi climàtic Beneficis i problemes que comporta el transvassament de l'Ebre 	<ul style="list-style-type: none"> Interpretació de mapes Anàlisi crítica de la intervenció humana al medi 	<ul style="list-style-type: none"> Presa de consciència de la limitació dels recursos naturals Valoració de la capacitat de la ciència per satisfer les necessitats humanes Reconeixement de la importància de l'aigua per als éssers vius Defensa del medi ambient amb arguments Valoració de la importància de l'estalvi de l'energia Reconeixement i valoració de la importància de l'aigua per als éssers vius i per la qualitat de vida, desenvolupant una actitud favorable en el seu consum
Educació per a la Salut	6, 3, 4	<ul style="list-style-type: none"> Estils de vida saludables Prevenició de malalties infeccioses Mètodes anticonceptius Els problemes del tabac, l'alcohol i les drogues Clonació Malalties d'actualitat: la legionel·la i encefalopatia espongiforme bovina 	<ul style="list-style-type: none"> Elaboració de conclusions i redacció d'informes on es comparen les primeres hipòtesis amb els resultats finals 	<ul style="list-style-type: none"> Actitud responsable i crítica davant les suggerències de consum de drogues
Educació per a la Pau	1, 3, 4, 8			<ul style="list-style-type: none"> Valoració i respecte a les opinions d'altres persones i tendències a comportar-se coherentment amb l'esmentada valoració Reconeixement i acceptació de l'existència de conflictes interpersonals i grupals, i valoració del diàleg per resoldre els problemes

EIX TRANSVERSAL	OBJ. GEN.	CONTINGUTS		
		Conceptuals	Procedimentals	Actitudinals
Educació per al Consumidor	1, 3, 4, 6	<ul style="list-style-type: none"> • Les persones com a consumidores 	<ul style="list-style-type: none"> • Elaboració de conclusions i redacció d'informes on es comparen les primeres hipòtesis amb els resultats finals 	
Educació per a la Igualtat	1, 3, 4	<ul style="list-style-type: none"> • El sexe com a factor de discriminació en la societat 	<ul style="list-style-type: none"> • Elaboració de conclusions i redacció d'informes on es comparen les primeres hipòtesis amb els resultats finals 	
Educació Vial	1, 3, 4			<ul style="list-style-type: none"> • Reconeixement de la necessitat de complir les normes de circulació com a mitjà per prevenir els accidents de trànsit • Responsabilitat i prudència en la conducció de bicicletes i ciclomotors • Foment de l'ús del transport públic

ÀREA: CIÈNCIES SOCIALS. GEOGRAFIA I HISTÒRIA

EIX TRANSVERSAL	OBJ. GEN.	CONTINGUTS		
		Conceptuals	Procedimentals	Actitudinals
Educació Ambiental	4, 8, 9	<ul style="list-style-type: none"> Recursos renovables i no renovables -Problemes medioambientals -Participació ciutadana Problemes morals Projectes ètics 	<ul style="list-style-type: none"> Localització, selecció i tractament de documentació de diferents fonts d'informació Explicació de les interaccions entre el medi i l'acció humana Preparació i realització de debats i assemblees Anàlisi comparativa i crítica dels mitjans de comunicació Anàlisi de fets significatius de l'actualitat Resolució de dilemes morals i conflictes de valors 	<ul style="list-style-type: none"> Valoració del medi natural, conservació i defensa Valoració dels drets humans com una conquesta històrica i rebuig de qualsevol forma de la seva violació Valoració de la dimensió ètica de l'ésser humà Valoració de la importància de l'educació en valors que fomenta el voluntariat
Educació per a la Salut	8, 9	<ul style="list-style-type: none"> Participació ciutadana Problemes morals Projectes ètics 	<ul style="list-style-type: none"> Localització, selecció i tractament de documentació de diferents fonts d'informació Preparació i realització de debats i assemblees Anàlisi comparativa i crítica dels mitjans de comunicació Anàlisi de fets significatius de l'actualitat Resolució de dilemes morals i conflictes de valors 	<ul style="list-style-type: none"> Presença de consciència dels grans problemes als quals s'enfronta l'ésser humà Valoració dels drets humans com una conquesta històrica i rebuig de qualsevol forma de la seva violació Conèximents dels efectes nocius del consum de drogues Valoració de la dimensió ètica de l'ésser humà Valoració de la importància de l'educació en valors que fomenta el voluntariat
Educació per a la Pau	1, 3, 4, 6, 8, 9, 10	<ul style="list-style-type: none"> Desequilibris en el creixement de la població i en el repartiment desigual dels recursos Participació ciutadana Problemes morals Projectes ètics Principals conflictes internacionals Desequilibris en el creixement de la 	<ul style="list-style-type: none"> Localització, selecció i tractament de documentació de diferents fonts d'informació Preparació i realització de debats i assemblees Anàlisi comparativa i crítica dels mitjans de comunicació Anàlisi de fets significatius de l'actualitat Resolució de dilemes 	<ul style="list-style-type: none"> Presença de consciència dels grans problemes als quals s'enfronta l'ésser humà Presença de consciència de les desigualtats econòmiques entre els diferents països Rebuig del repartiment desigual de recursos i l'escassetat d'aliments Tolerància i valoració positiva de la diversitat d'opinions polítiques, ideològiques, religioses, etc.

EIX TRANSVERSAL	OBJ. GEN.	CONTINGUTS		
		Conceptuals	Procedimentals	Actitudinals
		<p>població i en el repartiment desigual dels recursos</p> <ul style="list-style-type: none"> • Participació ciutadana • Problemes morals • Projectes ètics • Principals conflictes internacionals 	<p>morals i conflictes de valors</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Valoració dels drets humans com una conquesta històrica i rebuig de qualsevol forma de la seva violació • Presa de consciència de la responsabilitat col·lectiva en la consecució de la pau • Valoració de la dimensió ètica de l'ésser humà • Sensibilitat envers la immigració i la seua problemàtica • Utilització del diàleg com a instrument per aconseguir la pau i la llibertat • Importància de la vertebració de l'eix econòmic dels Països Catalans • Reflexió sobre el futur dels Països Catalans • Adonar-se que la pèrdua de valors comporta un incivisme escolar • Valoració de la importància de l'educació en valors que fomenta el voluntariat • Interès pel coneixement de la cultura popular i història compartida
Educació per al Consumidor	4, 8, 9	<ul style="list-style-type: none"> • Participació ciutadana • Problemes morals • Projectes ètics 	<ul style="list-style-type: none"> • Localització, selecció i tractament de documentació de diferents fonts d'informació • Preparació i realització de debats i assemblees • Anàlisi comparativa i crítica dels mitjans de comunicació • Anàlisi de fets significatius de l'actualitat • Resolució de dilemes morals i conflictes de valors 	<ul style="list-style-type: none"> • Presa de consciència dels grans problemes als quals s'enfronta l'ésser humà • Interès per estar ben informat i actitud crítica davant la informació publicitària i les necessitats de consum que genera • Valoració dels drets humans com una conquesta històrica i rebuig de qualsevol forma de la seva violació • Valoració de la dimensió ètica de l'ésser humà • Valoració de la importància de l'educació en valors que fomenta el voluntariat

EIX TRANSVERSAL	OBJ. GEN.	CONTINGUTS		
		Conceptuals	Procedimentals	Actitudinals
Educació per a la Igualtat	1, 8, 9	<ul style="list-style-type: none"> • Participació ciutadana • Canvis en els rols i les relacions entre home i dona • Problemes morals • Projectes ètics • Diferents discriminacions per raons de sexe 	<ul style="list-style-type: none"> • Localització, selecció i tractament de documentació de diferents fonts d'informació • Preparació i realització de debats i assemblees • Anàlisi comparativa entre la nostra cultura i les altres • Anàlisi comparativa i crítica dels mitjans de comunicació • Anàlisi de fets significatius de l'actualitat • Resolució de dilemes morals i conflictes de valors 	<ul style="list-style-type: none"> • Presa de consciència dels grans problemes als quals s'enfronta l'ésser humà • Valoració crítica dels prejudicis sexistes • Valoració dels drets humans com una conquesta històrica i rebuig de qualsevol forma de la seva violació • Valoració de la dimensió ètica de l'ésser humà • Valoració de la importància de l'educació en valors que fomenta el voluntariat
Educació Vial	8, 9	<ul style="list-style-type: none"> • Problemes de tràfic • Normes de circulació • Participació ciutadana 	<ul style="list-style-type: none"> • Localització, selecció i tractament de documentació de diferents fonts d'informació • Preparació i realització de debats i assemblees • Anàlisi comparativa i crítica dels mitjans de comunicació • Anàlisi de fets significatius de l'actualitat • Resolució de dilemes morals i conflictes de valors 	<ul style="list-style-type: none"> • Presa de consciència dels grans problemes als quals s'enfronta l'ésser humà • Responsabilitat i prudència en l'ús de les vies de comunicació • Valoració dels drets humans com una conquesta històrica i rebuig de qualsevol forma de la seva violació • Valoració de la dimensió ètica de l'ésser humà • Valoració de la importància de l'educació en valors que fomenta el voluntariat

ÀREA: EDUCACIÓ FÍSICA

EIX TRANS.	OBJ. GEN.	CONTINGUTS		
		Conceptuals	Procedimentals	Actitudinals
Educació Ambiental				<ul style="list-style-type: none"> Acceptació i respecte de les normes per a la conservació i millora del medi natural
Educació per a la Salut	1, 4	<ul style="list-style-type: none"> Factors que incideixen sobre la condició física i el desenvolupament evolutiu i sexual 	<ul style="list-style-type: none"> Elaboració de conclusions i redacció d'informes on es comparen les primeres hipòtesis amb els resultats finals 	<ul style="list-style-type: none"> Elaboració de conclusions i redacció d'informes on es comparen les primeres hipòtesis amb els resultats finals Actitud responsable i crítica davant les suggerències de consum de drogues
Educació per a la Pau		<ul style="list-style-type: none"> L'esport com a fenomen cultural i social 		<ul style="list-style-type: none"> Respecte i tolerància envers el contrincant en les manifestacions esportives Presa de consciència de la importància del reconeixement internacional de les seleccions esportives pròpies
Educació per al Consumidor				
Educació per a la Igualtat				
Educació Vial				

ÀREA: EDUCACIÓ PLÀSTICA I VISUAL

EIX TRANS.	OBJ. GEN.	CONTINGUTS		
		Conceptuals	Procedimentals	Actitudinals
Educació Ambiental	1, 3, 6	<ul style="list-style-type: none"> • Funció sociocultural de les imatges en la història • Mitjans de comunicació de masses 	<ul style="list-style-type: none"> • Observació i descripció de les diferents expressions utilitzades en un missatge publicitari, gràfic o visual 	<ul style="list-style-type: none"> • Reconeixement i valoració del paper que juguen els mitjans de comunicació en la nostra cultura actual • Apreciació de les possibilitats d'expressió que aporta la realització de treballs en equip
Educació per a la Salut	1, 3, 6	<ul style="list-style-type: none"> • Funció sociocultural de les imatges en la història • Mitjans de comunicació de masses 	<ul style="list-style-type: none"> • Observació i descripció de les diferents expressions utilitzades en un missatge publicitari, gràfic o visual 	<ul style="list-style-type: none"> • Reconeixement i valoració del paper que juguen els mitjans de comunicació en la nostra cultura actual • Apreciació de les possibilitats d'expressió que aporta la realització de treballs en equip
Educació per a la Pau	1, 3, 6	<ul style="list-style-type: none"> • Funció sociocultural de les imatges en la història • Mitjans de comunicació de masses 	<ul style="list-style-type: none"> • Observació i descripció de les diferents expressions utilitzades en un missatge publicitari, gràfic o visual 	<ul style="list-style-type: none"> • Reconeixement i valoració del paper que juguen els mitjans de comunicació en la nostra cultura actual • Apreciació de les possibilitats d'expressió que aporta la realització de treballs en equip
Educació per al Consumidor	1, 3, 6	<ul style="list-style-type: none"> • Funció sociocultural de les imatges en la història • Mitjans de comunicació de masses 	<ul style="list-style-type: none"> • Observació i descripció de les diferents expressions utilitzades en un missatge publicitari, gràfic o visual 	<ul style="list-style-type: none"> • Reconeixement i valoració del paper que juguen els mitjans de comunicació en la nostra cultura actual • Actitud crítica davant les necessitats de consum creades actualment a través de la publicitat • Apreciació de les possibilitats d'expressió que aporta la realització de treballs en equip
Educació per a la Igualtat	1, 3, 6	<ul style="list-style-type: none"> • Funció sociocultural de les imatges en la història • Mitjans de comunicació de masses 	<ul style="list-style-type: none"> • Observació i descripció de les diferents expressions utilitzades en un missatge publicitari, gràfic o visual 	<ul style="list-style-type: none"> • Reconeixement i valoració del paper que juguen els mitjans de comunicació en la nostra cultura actual • Apreciació de les possibilitats d'expressió que aporta la realització de treballs en equip

EIX TRANSVERSAL	OBJ. GEN.	CONTINGUTS		
		Conceptuals	Procedimentals	Actitudinals
Educació Vial	1, 3, 6	<ul style="list-style-type: none"> • Funció sociocultural de les imatges en la història • Mitjans de comunicació de masses 	<ul style="list-style-type: none"> • Observació i descripció de les diferents expressions utilitzades en un missatge publicitari, gràfic o visual 	<ul style="list-style-type: none"> • Reconeixement i valoració del paper que juguen els mitjans de comunicació en la nostra cultura actual • Apreciació de les possibilitats d'expressió que aporta la realització de treballs en equip

ÀREA: CATALÀ: LLENGUA I LITERATURA

EIX TRANS.	OBJ. GEN.	CONTINGUTS		
		Conceptuals	Procedimentals	Actitudinals
Educació Ambiental	1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11	<ul style="list-style-type: none"> • Comunicació oral: a la conversa, el col·loqui, el debat • Ús de les fonts de documentació escrita • La literatura com a instrument de transmissió i creació cultural • Els mitjans de comunicació: premsa, ràdio, televisió, Internet, etc. La publicitat • Llenguatge musical: la canço 	<ul style="list-style-type: none"> • Producció de textos orals amb diferents finalitats • Comprensió de textos escrits de diferents tipus • Anàlisi i exploració de les possibilitats comunicatives dels mitjans de comunicació, premsa, ràdio, televisió... 	<ul style="list-style-type: none"> • Receptivitat, interès i respecte per les opinions expressades per altres persones a través del llenguatge oral i escrit • Interès per la lectura com a font d'informació, aprenentatge, coneixement i plaer • Valoració dels llenguatges no verbals com a instruments de comunicació • Valoració de la llengua catalana, com a manifestació cultural i vehicle de creació i transmissió de la cultura pròpia • Valoració de les diverses produccions dels mitjans de comunicació • Valoració crítica de l'ús de la llengua minoritzada en els mitjans de comunicació com a instrument de normalització lingüística i enriquiment personal • Promoció d'actituds positives i actives pel que fa a la normalització del català en tots els àmbits d'ús • Adonar-se de la dificultat de la normalització del català a tots els àmbits de la vida social per la pressió i propaganda de la llengua estatal, així com de l'anglès • Adonar-se de la manca de mitjans de comunicació escrits i visuals en la nostra llengua que vertebrar els Països Catalans • Valoració de la necessitat d'intercanvi d'experiències, informació i de tot tipus per vertebrar els Països Catalans
Educació per a la Salut	1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11	• Ídem	• Ídem	• Ídem

EIX TRANSVERSAL	OBJ. GEN.	CONTINGUTS		
		Conceptuals	Procedimentals	Actitudinals
Educació per a la Pau	1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11	• Ídem	• Ídem	• Ídem
Educació per al Consumidor	1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11	• Ídem	• Ídem	• Ídem
Educació per a la Igualtat	1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11	• Ídem	• Ídem	• Ídem
Educació Vial	1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11	• Ídem	• Ídem	• Ídem

ÀREA: CATALÀ: LLENGUA ESTRANGERA

EIX TRANS.	OBJ. GEN.	CONTINGUTS		
		Conceptuals	Procedimentals	Actitudinals
Educació Ambiental	7, 8			
Educació per a la Salut	7, 8			
Educació per a la Pau	7, 8		<ul style="list-style-type: none"> Anàlisi crítica dels comportaments socioculturals que impliquen una discriminació o un rebuig explícit o implícit 	<ul style="list-style-type: none"> Valoració de l'enriquiment personal que suposa la relació en persones pertanyents a altres cultures Adonar-se de la pressió de l'anglès en el món musical i audiovisual, en perjudici de la pròpia llengua
Educació per al Consumidor	7, 8			
Educació per a la Igualtat	7, 8			
Educació Vial	7, 8			

ÀREA: CATALÀ: MATEMÀTIQUES

EIX TRANS.	OBJ. GEN.	CONTINGUTS		
		Conceptuals	Procedimentals	Actitudinals
Educació Ambiental	8, 5		<ul style="list-style-type: none"> Anàlisi i representació de gràfics Recollida i tabulació de dades 	<ul style="list-style-type: none"> Sensibilitat, interès i valoració crítica dels usos dels llenguatges gràfics i estadístics en informacions i argumentacions socials, polítiques i econòmiques
Educació per a la Salut	8, 5	• Ídem	• Ídem	• Ídem
Educació per a la Pau	8, 5	• Ídem	• Ídem	• Ídem
Educació per al Consumidor	8, 5	• Ídem	• Ídem	• Ídem
Educació per a la Igualtat	8, 5	• Ídem	• Ídem	• Ídem
Educació Vial	8, 5	• Ídem	• Ídem	• Ídem

ÀREA: EDUCACIÓ MUSICAL

EIX TRANS.	OBJ. GEN.	CONTINGUTS		
		Conceptuals	Procedimentals	Actitudinals
Educació Ambiental	2, 5	<ul style="list-style-type: none"> • Conèixer l'aportació que alguns grups musicals i cantautors han fet i fan per l'Educació Ambiental 	<ul style="list-style-type: none"> • Escoltar cantautors i grups musicals que en la seua discografia han fet aportacions a l'Educació Ambiental 	<ul style="list-style-type: none"> • Gaudir en els espectacles musicals, tot respectant les normes que regeixen el seu comportament • Adonar-se de la importància dels moviments musicals en la nostra llengua per a normalitzar – la i fomentar sentiments d'arrelament al País • Rellevància del moviment de la Nova Cançó i el rock com a vertebrador dels Països Catalans
Educació per a la Salut	2, 5	<ul style="list-style-type: none"> • Conèixer l'aportació que alguns grups musicals i cantautors han fet i fan per l'Educació per a la salut 	<ul style="list-style-type: none"> • Escoltar cantautors i grups musicals que en la seua discografia han fet aportacions a l'Educació per a la Salut 	<ul style="list-style-type: none"> • Ídem
Educació per a la Pau	2, 5	<ul style="list-style-type: none"> • Conèixer l'aportació que alguns grups musicals i cantautors han fet i fan per l'Educació per a la Pau 	<ul style="list-style-type: none"> • Escoltar cantautors i grups musicals que en la seua discografia han fet aportacions a l'Educació per a la Pau 	<ul style="list-style-type: none"> • Ídem
Educació per al Consumidor	2, 5	<ul style="list-style-type: none"> • Conèixer l'aportació que alguns grups musicals i cantautors han fet i fan per l'Educació per al Consumidor 	<ul style="list-style-type: none"> • Escoltar cantautors i grups musicals que en la seua discografia han fet aportacions a l'Educació per al Consumidor 	<ul style="list-style-type: none"> • Ídem
Educació per a la Igualtat	2, 5	<ul style="list-style-type: none"> • Conèixer l'aportació que alguns grups musicals i cantautors han fet i fan per l'Educació per a la igualtat 	<ul style="list-style-type: none"> • Escoltar cantautors i grups musicals que en la seua discografia han fet aportacions a l'Educació per a la igualtat 	<ul style="list-style-type: none"> • Ídem
Educació Vial	2, 5	<ul style="list-style-type: none"> • Conèixer l'aportació que alguns grups musicals i cantautors han fet i fan per l'Educació Vial 	<ul style="list-style-type: none"> • Escoltar cantautors i grups musicals que en la seua discografia han fet aportacions a l'Educació Vial 	<ul style="list-style-type: none"> • Ídem

ÀREA: TECNOLOGIA

EIX TRANS.	OBJ. GEN.	CONTINGUTS		
		Conceptuals	Procedimentals	Actitudinals
Educació Ambiental				<ul style="list-style-type: none"> • Sensibilitat davant de l'impacte social i el medi ambient que produeix l'explotació, la transformació i l'eliminació de les deixalles dels materials i el possible exhauriment dels recursos • Reconeixement i valoració crítica de les aportacions, els riscos i les despeses socials de la innovació tecnològica
Educació per a la Salut	9			<ul style="list-style-type: none"> • Reconeixement i valoració crítica de les aportacions, els riscos i les despeses socials de la innovació tecnològica
Educació per a la Pau	8			<ul style="list-style-type: none"> • Sensibilitat i solidaritat davant les repercussions que el desenvolupament tecnològic desigual produeix en les condicions de vida i en les relacions d'hegemonia entre els pobles • Reconeixement i valoració crítica de les aportacions, els riscos i les despeses socials de la innovació tecnològica
Educació per al Consumidor	8			<ul style="list-style-type: none"> • Reconeixement i valoració crítica de les aportacions, els riscos i les despeses socials de la innovació tecnològica
Educació per a la Igualtat				<ul style="list-style-type: none"> • Reconeixement i valoració crítica de les aportacions, els riscos i les despeses socials de la innovació tecnològica
Educació Vial				<ul style="list-style-type: none"> • Reconeixement i valoració crítica de les aportacions, els riscos i les despeses socials de la innovació tecnològica

ESTRUCTURA METODOLÒGICA

A l'hora de dissenyar i elaborar qualsevol tipus de material curricular, conscient o inconscientment s'explicita, directa o indirectament, tota una manera d'entendre el procés d'ensenyament-aprenentatge. La selecció d'objectius i continguts, l'estructura més o menys oberta de les activitats, la participació de l'alumnat, el paper del professorat, l'avaluació... responen al bagatge professional i didàctic dels autors, així com a una o més d'una teoria d'ensenyament-aprenentatge.

És ben conegut que **la LOGSE ha apostat fermament pels plantejaments constructivistes com a una de les corrents més capdavanteres. Nosaltres hem intentat adaptar aquests plantejaments al nostre tarannà professional.**

Així, tal com ens diu J. Palos ("Concepte i funció educativa dels eixos transversals: una reinterpretació del currículum". Revista *Perspectiva escolar*, març 2000) "les estratègies didàctiques més adients per treballar els temes transversals són les relacionades amb els mètodes interactius i de globalització com ara: l'estudi de casos i la resolució de problemes, el treball de camp, els treballs per projectes, centres d'interès i temes monogràfics, les simulacions i dramatitzacions, la clarificació de valors, la resolució de dilemes morals i l'anàlisi i construcció conceptual a partir de la clarificació de valors".

En aquesta línia, el punt de partida dels nostres materials és el plantejament d'un projecte que se centra en la resolució de problemes **com a principal estratègia per aconseguir aprenentatges significatius, és el que nosaltres diem Projectes de connexió d'informació.**

Amb una explicitació de les idees prèvies QUÈ SABEM? pretenem que l'alumnat faça una **pluja d'idees sobre els problemes de convivència que hi ha al món en l'actualitat.** La verificació de les primeres idees i la recerca d'informació per a una selecció dels continguts funcionals que els interessin en QUÈ VULL SABER? els portarà a plantejar-se QUÈ VOLEM FER? La lectura del periòdic *Germania* en **D'on partim?** els provocarà un conflicte cognitiu: **Com viure i conviure, deixant**

viure?, i també els ajudarà a analitzar **Què està passant?** per expressar **Què en pensem?** Aquest apartat que considerem molt important permet aconseguir que siga l'alumnat el veritable protagonista del seu procés d'ensenyament-aprenentatge. El procés sols serà significatiu si en acabar el projecte, l'alumnat és capaç de comparar el què sabia amb el QUÈ SÉ ARA? contextualitzat **I al nostre voltant?**; per adonar-se posteriorment del QUÈ HE APRÉS? i de **Quina és la seua actitud?** davant el problema generador del projecte. (mireu el Mapa conceptual núm. 5, pàg. 30).

Cal afegir que aquesta estructura metodològica pretén respondre a un plantejament globalitzador del projecte.

ORGANITZACIÓ DE L'ESPAI I EL TEMPS

No som partidaris d'especificar la temporalització de les activitats que es proposen, ja que l'experiència ens ha demostrat que depèn de diversos factors (necessitats de l'alumnat, característiques del centre, objectius del professorat...), que es dedique més o menys temps, així com la seua distribució. **En definitiva, serà el professorat i l'alumnat qui decidirà quin temps dedicarà** (una setmana, un mes, un trimestre, un curs...).

Respecte a l'espai d'aprenentatge s'ha de tenir en compte que el recurs informatiu més important del projecte és un periòdic, elaborat a partir de notícies, articles... d'altres periòdics, del qual cada alumne haurà de tenir un exemplar. A més convindrà disposar de diferents periòdics, revistes... que aporten la informació necessària per a l'elaboració de diferents activitats proposades. El professorat ha de preveure uns espais determinats dintre de l'aula, d'acord amb les activitats de recerca d'informació i investigació que es vulguen dur endavant (biblioteca d'aula, espai per ordenar i classificar la informació obtinguda, murals informatius...).

Per últim, s'haurà de tenir en compte que la realització d'algunes activitats requeriran fer servir el material audiovisual i informàtic del centre, així com el saló d'actes i possibles eixides, visites...

ORIENTACIONS PER A L'AVALUACIÓ

L'avaluació forma part del procés d'ensenyament-aprenentatge on l'alumnat i el professorat s'adonen de quin ha estat el grau d'assoliment dels objectius previstos. Entesa així l'avaluació, com a instrument que ens permet millorar i reconduir el pla de treball previst, s'ha de tenir en compte que no solament s'avaluen els rendiments de l'alumnat, sinó també del professorat i de tots els elements que intervien en l'esmentat procés (materials, espai, centre...).

El projecte està estructurat al voltant d'un interrogant, és evident **que en finalitzar el treball d'estudi i investigació, l'alumnat haurà de ser capaç de modificar la seua actitud, si s'escau, per tal d'afermar més la seua identitat i millorar la convivència**. Emperò, els canvis d'actituds i la transformació dels valors només són avaluable a llarg termini, serà convenient fer servir instruments que permeten valorar possibles tendències de canvi, de les quals un possible indicador pot ser la capacitat d'argumentar les pròpies actituds, el respecte crític d'altres actituds i argumentacions, la capacitat empàtica, el reconeixement d'errors, etc.

En parlar de l'estructura metodològica dels materials, apuntàvem tres moments de reflexió i avaluació:

- **Una avaluació inicial** (QUÈ SABEM?) on explicar allò que l'alumnat ja sap del problema i que li permet avançar una declaració d'intencions.
- **Una avaluació formativa** (QUÈ SÉ ARA?) que ens permetrà una reflexió del que s'ha treballat fins aquest moment i reconduir el Pla de Treball, si s'escau.
- I darrerament, **una avaluació final** (QUÈ HE APRÈS?) on s'ha de comparar allò que ja sabia amb el que sap en l'actualitat i les modificacions de conducta que això ha comportat.

Aquesta estructura permet a l'alumnat una constant autoavaluació on poder construir el seu propi coneixement, tot adonant-se de quin ha estat el camí recorregut i per què.

La confecció d'un periòdic, la realització de diverses activitats al voltant de l'Any Internacional del

Voluntariat, el seguiment de les dates commemoratives entorn als eixos, seran altres activitats avaluatives que ens permetran saber fins a quin punt han estat assolits els objectius previstos.

Avaluació i autoavaluació de manera sistemàtica i rigorosa formen part inseparable del procés de construcció d'un aprenentatge significatiu.

ORIENTACIONS PER AL DESENVOLUPAMENT DEL PROJECTE

1. D'ON I COM COMENCEM?

En començar cada curs escolar el professor tutor conjuntament amb el seu alumnat dedica un temps per parlar de l'organització de la classe, de les normes de convivència, del reglament de règim intern i alguns altres aspectes sobre els que cal reflexionar i posar en comú per a una bona convivència i enteniment al llarg del curs acadèmic.

Malgrat aquestes reflexions, al llarg de tots els cursos, sempre i en més d'una ocasió sorgeixen conflictes -uns més violents que d'altres- que de vegades creen un clima agressiu que entrebanca un bon procés d'ensenyament-aprenentatge. Així, les amonestacions, l'obertura d'expedients i, fins i tot, les expulsions, en alguns centres escolars s'han convertit en un problema al qual cal donar resposta.

I és que vivim en una societat on la violència està massa present i ens ha fet de vegades insensibles davant d'ella.

Aquestes situacions quotidianes són el reflex d'altres presents a la nostra societat com ara les greus discriminacions per raons de sexe, religió, llengua; l'excessiu consumisme i malbaratament dels recursos naturals estan posant en perill l'equilibri ecològic i, en conseqüència, la salut de les persones; l'individualisme i la insolidaritat són actituds que van generalitzant-se i agreujant els problemes de convivència que té la societat actual. Així doncs, ens trobem en una societat on la manca de comunicació contribueix a construir societats poc arrelades i cohesionades, i, en definitiva, a fer trontollar la identitat i els valors.

Per una altra banda, la lectura del periòdic *Germania* ens ajudarà a constatar que tots aquests problemes no només estan palesos en la nostra societat sinó també arreu del món. Aquesta

constatació hauria de ser aprofitada pel professorat perquè l'alumnat s'adone de les dificultats que tenim per a la convivència.

Nosaltres pensem que aquest primer contacte amb el periòdic *Germania* és un bon moment per a plantejar el problema motiu d'aprenentatge *Com viure i convidaure, deixant viure?* tot convidant al coneixement, a la reflexió, al diàleg i a la modificació d'actituds. Aquest és el punt d'inici que proposem per treballar a les aules, malgrat que se'n puguin fer servir d'altres amb la mateixa intenció, com ara aprofitar que l'any 2001 ha estat declarat per l'UNESCO com l'Any Internacional del Voluntariat, un problema social ocorregut al poble o ciutat,... (mireu el Mapa conceptual núm. 4 i 7, pàg. 29 i 32).

2. QUÈ EN SABEM?

L'objectiu d'aquest apartat no és altre que extreure de l'alumnat tot allò que ja sap respecte a aquest tema, per tal de començar a treballar a partir d'aquestes idees.

Creiem convenient començar el treball compartint el significat de "viure, convidaure" i les relacions existents entre ambdues perquè a partir d'aquest moment tots parlem del mateix i no hi hagen interpretacions diferents.

Una reflexió individual i la posada en comú amb la resta de companys i companyes farà arribar a l'alumnat a unes conclusions sobre quines són les causes i les conseqüències dels actes violents que ens envolten dia a dia, així com la pèrdua de valors i la manca d'identitat. El professorat haurà de fer-los pensar en les situacions problemàtiques de convivència que ells propicien o viuen per tal que afloren davant de la col·lectivitat.

Aquest ambient de diàleg els haurà de portar a explicitar una pluja d'idees sobre les diferents dificultats de convivència que hi ha al món, tot adonant-se que vivim en una societat farcida de problemes de convivència que haurem d'anar resolent. (mireu el Mapa conceptual núm 3, pàgina 28).

El professorat portarà a l'aula exemplars del periòdic **Germania** que distribuirà entre el seu alumnat amb la intenció que facen una lectura ràpida als titulars, peus de fotografia, etc., sense entrar en una lectura acurada de cap article.

3. QUÈ EN VULL SABER?

La intenció de proposar una lectura ràpida del periòdic no és altra que provocar en l'alumnat un conflicte cognitiu *Com podem viure i conviure, deixant viure?*

Ara és el moment per proposar a l'alumnat d'investigar els motius pels quals ens és tan difícil conviure. En un primer moment se'ls proposarà que intenten ordenar i classificar per blocs les diferents problemàtiques que s'extrauen del periòdic. El professorat orientarà l'activitat perquè d'una o altra manera aquests apartats vagin en la línia dels eixos transversals però transformats en problemes de motius d'aprenentatge:

- Educació per a la Pau: per què no vivim en pau?
- Educació per a la Salut: què ens cal per viure saludablement?
- Educació per a la Igualtat: com podem aconseguir la igualtat?
- Educació per al Consumidor? sabem escollir el que consumim?
- Educació Ambiental: com podem aturar la destrucció del planeta?
- Educació Vial: som conscients de la importància de l'Educació Vial?

Cal afegir que tots ells tenen un fil conductor que els relaciona i els dona coherència: l'educació moral i cívica que pretén fomentar uns valors que ajuden a conviure i, en última instància, a arrelar l'individu en el seu medi, tot afermant una identitat que done sentit a la seua vida. (mireu el Mapa conceptual núm. 4, pàg. 29).

4. QUÈ PUC FER?

L'objectiu d'aquest apartat és presentar a l'alumnat i al professorat tot un ventall d'activitats. (mireu el Mapa conceptual núm. 6, pàg. 31). Aquestes tenen com a finalitat augmentar el coneixement sobre les causes i els motius de la majoria dels conflictes de convivència. Açò propiciarà nous moments de reflexió i diàleg que fomentaran actituds més tolerants i solidàries que ajuden a millorar la situació actual.

PERIÒDIC **GERMANIA**

Hem volgut presentar un periòdic confeccionat a partir de retalls d'altres periòdics i revistes dels Països Catalans amb la intenció d'aportar diferents informacions sobre els eixos transversals. Tota aquesta informació està estructurada en diferents seccions com ara: opinió, notícies del món, societat, articles a debat, món solidari, dossier, cultura, reportatge, esports, ràdio i televisió, ciència i medi ambient, gran angular, adreces solidàries i l'última. Proposem un treball per adonar-se i assabentar-se de les diferents seccions, en què s'assemblen i en què es diferencien unes de les altres, amb la intenció de treballar una tipologia textual: el llenguatge periodístic.

També és cert que a l'hora de seleccionar la informació hem tingut en compte els sis eixos transversals esmentats anteriorment.

Som conscients que treballar tota la informació per tot l'alumnat seria una tasca massa feixuga, repetitiva i poc engrescadora, és per això que proposem diferents maneres d'abordar la informació. En la documentació que se us adjunta hi ha unes gralles on es pot veure cada article en quin dels sis aspectes anteriors s'incideix més. Així es pot decidir si es vol treballar de manera vertical tot atenent a algun dels sis aspectes esmentats anteriorment o de manera horitzontal tot atenent al gènere periodístic que es vulga treballar. O, fins i tot, barrejar-les totes dues.

Independentment de la proposta de treball que us hàgeu plantejat, nosaltres suggerim la possibilitat d'abordar cada article des de tres moments diferents:

- **D'on partim?:** es proposa com a primer pas fer

una lectura sempre tractant de comprendre, construint un context significatiu nascut de la confrontació del coneixement previ amb el text escrit: entrevista, notícia... Aquesta lectura possibilitarà un primer engranatge amb el que l'alumnat ja sap.

- **Què està passant?:** una segona lectura, molt més acurada, acompanyada del subratllat d'allò més important servirà per analitzar aquesta informació de forma rigorosa, tot contestant per escrit, de manera argumentada, les sis preguntes claus i necessàries de tota notícia: qui, què, quan, com, on i per què?

Per aprofundir i tenir un major coneixement del contingut de la notícia, es proposen un ventall d'activitats. Amb els companys i el professorat s'haurà d'escollir les més escaients d'una manera crítica i selectiva, en funció de la vostra proposta del pla de treball.

- **Què en pensem?:** el treball realitzat fins aquest moment permetrà fer una reflexió i extreure unes conclusions que s'exposaran amb claredat, convenciment i rigor, intentant que els interlocutors assumesquen les idees i els sentiments. Després de fer la posada en comú, caldrà una síntesi per anotar en uns grans murals que estaran penjats a les parets de la classe. Aquests murals recolliran els sis eixos transversals: Educació Ambiental, Educació per a la Salut, Educació per al Consumidor, Educació per a la Pau, Educació Vial i Educació per a la Igualtat. (mireu el Mapa conceptual núm. 8, pàg. 33).

L'EDUCACIÓ EN VALORS DIA A DIA. UN FUTUR PLE DE VALORS

Al llarg de l'any, institucions d'àmbit nacional, estatal i internacional proposen celebrar dates assenyalades al voltant de temes relacionats amb l'educació en valors. L'objectiu és sensibilitzar la població perquè en prengui consciència i col·labore mitjançant una reflexió que fomenti una modificació de conductes, així com un canvi d'actituds. Nosaltres hem fet una selecció de les que considerem més rellevants, ordenades cronològicament atenent al curs escolar.

Per començar proposem **"il·lustrar"** cada data

assenyalada amb un dibuix, tira còmica, caricatura, etc. que faci referència a l'esmentada data.

Tot seguit es troben unes **"Frases per a la reflexió"** on pretenem provocar un debat per poder expressar cadascú el que pensa i, al mateix temps, adonar-se de la diversitat d'opinions que es poden tenir al voltant d'un mateix tema.

Per copsar la realitat del **"Què està passant?"** buscaran una notícia al periòdic que faci referència al dia que estan commemorant, l'adheriran al full i extrauran les conclusions i idees que la lectura els haja provocat.

A continuació, hauran de compartir el que saben respecte a quina és la **"Situació al món així com als Països Catalans"**.

Realitzat tot aquest treball, potser serà el moment que entre tots i totes decideixen **"Quines accions podem portar endavant?"** per contribuir, així, a col·laborar, fomentar, difondre, ajudar... sobre l'esmentada data.

Però pensem que l'educació en valors pretén, en última instància, un canvi d'actituds personal en qualsevol àmbit de la seua vida que els propicie uns valors per millorar la seua convivència. Tot açò ho reflectiran en l'apartat **"I jo, què puc fer?"** (mireu el Mapa conceptual núm. 9, pàg. 34).

AMB DUES PROPOSTES CONJUNTES

Si es decideix portar endavant ambdues propostes, aconsellem anar treballant el periòdic de manera horitzontal o vertical al mateix temps que es recorre puntualment al material "L'educació en valors dia a dia" per anar commemorant les diferents dates que es proposen o aquelles que es consideren de major interès.

5. QUÈ SE ARA?

Ja s'ha dit que entenem l'avaluació com un procés al llarg del projecte, curs... però ara parlarem d'un dels moments. La intenció d'aquest és, en acabar el treball proposat en cadascun dels articles, contextualitzar aquesta situació, llunyana a l'alumnat, amb altres molt més properes a ell, a l'aula, al centre, a la família, al poble... Tot açò haurà d'anar recollint-ho en **"I al teu voltant?"**

Per una altra banda el seguiment de les dates commemoratives referents als eixos transversals referides en **“Un futur ple de valors. L'Educació en Valors, dia a dia”** és una altra activitat que possibilita el coneixement, la reflexió, la contextualització i el canvi d'actituds mitjançant un compromís personal.

Al mateix temps i al llarg del treball realitzat les idees, reflexions, conclusions que han anat arribant en cadascun dels eixos transversals les aniran anotant als fulls “Què sé ara?”, per, en un darrer terme, contestar al problema que ha anat guiant el treball en cada eix transversal.

6. QUÈ HE APRÈS?

Proposem aquest darrer moment de reflexió on l'alumnat haurà de fer un recorregut per tot el projecte, on anirà adonant-se dels avanços realitzats i les possibles modificacions i canvis d'actituds i postures respecte a temes concrets, així com el grau de compromís personal que ha adquirit per contribuir des del seu context més immediat, a viure en una societat menys violenta, més solidària, més responsable en el consum, més respectuosa en el medi ambient, més arrelada al seu país... i, en definitiva, a fer nostres aquests valors.

Tot açò quedarà lligat amb una proposta oberta, participativa i divulgativa de tot el material realitzat al llarg del projecte, tot convidant les diferents ONG i associacions de tot tipus que treballen en la línia dels eixos transversals, ens referim a una **Mostra Solidària**. Podeu consultar la pàgina 50-51 del Periòdic *Germania* on trobareu el reportatge d'una experiència realitzada a la ciutat d'Alcoi.

Al mateix temps, us n'adonareu que, encara que no ho sembla, hi ha una gran quantitat de persones que d'una manera desinteressada formen part d'aquestes institucions cíviques i que amb el seu treball voluntari contribueixen a una millor convivència. **La commemoració per part de la UNESCO del 2001, com l'Any del Voluntariat o el 2004 com el Fòrum de les Cultures pot ser un bon moment perquè hi fem una reflexió personal i aportem el nostre treball i solidaritat des d'aquella associació o entitat en què més sintonitzem.** (mireu el Mapa conceptual núm. 9, pàg. 34).

GRAELLA ORGANITZADORA: ASPECTES TREBALLATS ALS ARTICLES DE *GERMANIA*

Núm. de pàg.	Articles	Periòdic / Revista – Data	Educació Ambiental	Educació Vial	Educació per a la Salut	Arrelament al país	Educació per als Consumidors	Educació per a la Igualtat	Educació per a la Pau
1	Portada:								
	• Llach canta el futur a "Germanies 2007"					X		X	S
	• Divuit personalitats opinen sobre el futur dels Països Catalans					X		X	E
	• La joventut participa en la Fira Solidària		X	X	X	X	X	X	S-G
	• El creixement de la violència escolar							X	V
	• El Pol Nord es fon		X		X				
	• 35 conflictes per a una dècada							X	E
	• Els 400 immigrants en vaga de fam a l'església barcelonina del Pi estan en situació "insostenible"							X	G
	• Onze milions de nens menors de cinc anys moren cada any al món				X			X	S-G
2	Editorial:								
	- Correllengua i agermanaments	Butlletí Intern d'Acció Cultural del País Valencià (novembre 2000)				X			
	- Un trànsit modèlic	AVUI (1-12-00)		X					
	- Encara té sentit donar exemple?	Escola catalana Núm. 365	X	X	X	X	X	X	X
	- Desenvolupament humà i necessitats	El TEMPS ambiental	X			X			

(*) Dins de l'eix transversal de l'Educació per a la Pau inclouem els següents subapartats:

V: Rebutjar la violència
RV: Respectar la vida

G: Practicar la generositat.
E: Escoltar per comprendre

S: Reinventar la solidaritat

Núm. de pàg.	Articles	Periòdic / Revista – Data	Educació Ambiental	Educació Vial	Educació per a la Salut	Arrelament al país	Educació per als Consumidors	Educació per a la Igualtat	Educació per a la Pau
3	Opinió								
	• Columna:								
	- Seguretat viària	EL PUNT (14-1-01)		X					
	- Clonatge: progrés i cinisme	AVUI (26-8-00)			X				
	- No som racistes	AVUI (7-11-00)							RV
	• Tira còmica	AVUI (26-11-00)							E
4	Opinió								
	• Columna:								
	- Homes	AVUI (24-11-00)						X	S
	- Qui substituirà els objectors?	AVUI (13-11-00)							
	• Cartes al director:								
	• Posem la senyera	EL PUNT (24-9-00)			X				
	- Deute extern	AVUI (17-3-00)							G-S
	- La primera Carta dels Drets dels Infants	AVUI (14-1-00)							G-S
	- Llibertat	AVUI (14-1-00)							RV-V-G-S
5	Notícies del món								
	• Una font d'energia que continua sense tenir gens clar el seu futur	AVUI (15-12-00)	X						
6	Notícies del món								
	• Onze milions de nens menors de cinc anys moren a l'any al món	AVUI (13-12-00)							S
7	Notícies del món								
	- Clamor contra les agressions racistes	EL PUNT (17-9-00)							V
8	Notícies del món								
	• El Regne Unit aprova el donatge d'embrions humans per a ús mèdic	AVUI (20-12-00)			X				

Núm. de pàg.	Articles	Periòdic / Revista – Data	Educació Ambiental	Educació Vial	Educació per a la Salut	Arrelament al país	Educació per als Consumidors	Educació per a la Igualtat	Educació per a la Pau
9	Notícies del món • Els ciutadans prenen el carrer	EL TEMPS núm. 849 setembre 2000	X						
10	Notícies del món • I si fóssim cent?	EL PUNT (3-10-99)			X				
11	Notícies del món • Fracàs estrepitos de la Conferència de l'Haia sobre el Canvi Climàtic	AVUI (26-11-00)	X						
12 - 13	Notícies del món • 35 conflictes per a una dècada	EL PUNT (30-1-00)							V
14	Notícies del món • Marxa Mundial de les dones contra la pobresa i contra la violència	IMATGES (22-11-00)						X	
15	Societat • Joves en negatiu	AVUI (20-11-00)							V
16	Societat • Alcoi, paradís de la legionel·la	AVUI (3-12-00)			X				
17	Societat • Informació sobre “malaltia de les vaques boges”	AVUI (17-1-00)			X				
18	Societat • M'he desenganxat	AVUI (17-12-00)			X				
19	Societat - La nova llei d'estrangeria arriba amb crítiques i mobilitzacions	AVUI (4-11-00)							S

Núm. de pàg.	Articles	Periòdic / Revista – Data	Educació Ambiental	Educació Vial	Educació per a la Salut	Arrelament al país	Educació per als Consumidors	Educació per a la Igualtat	Educació per a la Pau
20	Societat - Cada català gastarà una mitjana de 95.000 pessetes per Nadal	AVUI (23-1-01)			X				RV• E-S
21	Societat - Les dones juristes reclamen jutjats especials per a maltractaments	AVUI (26-11-00)						X	
22	Societat - Els Mossos faran macrocontrols d'alcoholèmia la nit de Cap d'Any	AVUI (28-12-00)		X					
23	Societat • Intelectuals catalans reclamen diàleg i rebutgen l'acord PP- PSOE	AVUI (23-12-00)							E
24-25	Societat • Nadar entre dues aigües	EL PUNT (22-10-00)	X						
26	Societat • Fums entre estudiants d'ESO	EL PUNT (17-9-00)			X				
27	Països Catalans • S'inicia la tramitació de zona catastròfica per les inundacions	AVUI (27-10-00)	X						
28-29	Països Catalans • El futur dels Països Catalans	EL TEMPS núm. 863 desembre 2000				X			
30	Països Catalans - Un onze de setembre més unitari	EL TEMPS núm. 847 setembre 2000				X			
	- L'autoestima aigualida a mans dels governants	EL PUNT (octubre 2000)				X			

Núm. de pàg.	Articles	Periòdic / Revista – Data	Educació Ambiental	Educació Vial	Educació per a la Salut	Arrelament al país	Educació per als Consumidors	Educació per a la Igualtat	Educació per a la Pau
31	Països Catalans • La Diada de Mallorca	EL TEMPS núm. 848 (setembre 2000)				X			
32	Països Catalans • Llach canta el futur a “Germanies 2007”	EL TEMPS núm. 827 (abril 2000)				X			
	• Casals Jaume I, la força de la xarxa	EL TEMPS				X			
33	Països Catalans • 40 a la trinxera	AVUI (17-11-00)				X			
	• El Dial dels PPCC	EL TEMPS núm.854 (octubre 2000)				X			
34	Articles de debat • Incivisme escolar	AVUI (30-1-00)							V
	• Algunes reflexions sobre la cultura de la pau	EL PUNT (6-2-00)							E
35	Articles de debat • La violència en la mirada	AVUI (10-12-00)							V
36	Articles de debat • El consumidor en perill	AVUI (20-1-01)					X		
37	Món solidari • La roda de la fam	EL PUNT (24-12-00)							V
38-39	Món solidari • Dia de reflexió sobre drets humans	EL PUNT (10-12-00)							S
40	Món solidari • Els abusos de NIKE i ADIDAS	EL PUNT (12-9-00)							S

Núm. de pàg.	Articles	Periòdic / Revista – Data	Educació Ambiental	Educació Vial	Educació per a la Salut	Arrelament al país	Educació per als Consumidors	Educació per a la Igualtat	Educació per a la Pau
41-46	Dossier • Joves sota sospita	EL PUNT (7-5-00)			X		X		V-E
47	Economia • En publicitat, el que té més valor és la idea, i la idea no te la dóna l'ordinador	AVUI (17-12-00)					X		
48-49	Economia • Per un consum responsable	EL PUNT (29-10-00)					X		
50-51	Reportatge • La solidaritat alcoiana a través de les seues entitats	CIUDAD de Alcoy (16-12-00)	X	X	X	X	X	X	S
52	Cultura • Ovidi Montllor, en la memòria	AVUI (13-1-01)					X		G
53	Cultura • Mon pare era molt tímid i es refugiava en la ironia	EL PUNT (3-10-99)					X		V-S
54	Cultura • Els escriptors defensen a Sarajevo la cultura de la pau	AVUI (31-10-00)							V-G S-E RV
55	Cultura • Cristina Hoyos i Lluís Llach aposten per la "impuresa"	AVUI (30-12-00)							V-G S-E RV
56	Cultura • Al món hi ha 513 autors perseguits	AVUI (16-11-00)							RV
57	Cultura • L'haqueta de foc i l'ullal del cavaller	EL TEMPS Núm.792 (agost 1999)				X			

Núm. de pàg.	Articles	Periòdic / Revista – Data	Educació Ambiental	Educació Vial	Educació per a la Salut	Arrrelament al país	Educació per als Consumidors	Educació per a la Igualtat	Educació per a la Pau
58	Cultura • Els orígens catalans del País Valencià	EL TEMPS núm. 803 (novembre 99)				X			
	• Sexualitat <i>on line</i>	AVUI Diumenge (10-12-00)			X				
59	Cultura • Fets de la Història de Catalunya	AVUI 819-1-01)				X			
60	Cultura • Madrid rebrà el 2001 la meitat de la despesa estatal en cultura	AVUI (22-1-01)				X	X		G
61	Esports • Tornem a les catacumbes fins d'aquí a un any	AVUI (23-12-00)				X			V
	• Greus incidents fan retirar- Argentina a Xile	AVUI (9-4-00)							
62	Ràdio i Televisió - La Marató intenta acostar la realitat de les malalties mentals	AVUI (17-12-00)				X		X	S
63	Ràdio i Televisió • El mal del segle	AVUI (1-12-00)				X			
	• La possibilitat divulgativa centra el Fòrum Mundial de la TV Infantil	AVUI (9-11-00)							
	• Explotació infantil	AVUI (8-12-00)							V
64	Ràdio i Televisió • De Banyoles a Kalahari	AVUI (22-10-00)							V
	• Música per la pau	AVUI (27-1-01)							V RV• V-S G-E

Núm. de pàg.	Articles	Periòdic / Revista – Data	Educació Ambiental	Educació Vial	Educació per a la Salut	Arrelament al país	Educació per als Consumidors	Educació per a la Igualtat	Educació per a la Pau
65	Ràdio i Televisió • Aquestes festes regala la música dels millors	AVUI (20-12-00)				X			
	• Antologia d'Ovidi en 13 CD	EL TEMPS núm. 850 Octubre 2000				X			
66	Ciència i Medi Ambient • L'any del mapa genètic dels humans	AVUI (23-12-00)			X				
67	Ciència i Medi Ambient • El Pol Nord es fon	EL PUNT (10-9-00)	X						
68	Ciència i Medi Ambient • Parc d'automòbils dels Països Catalans	EL TEMPS ambiental	X				X		
69-71	Gran Angular • Imatges	AVUI – EL PUNT	X	X	X	X	X	X	X
72-73	Adreces Solidàries	AGENDA SOLIDÀRIA	X	X	X	X	X	X	X
74	Publicitat • Dia Mundial de la Pau i la no violència	Ciudad de Alcoy (30-1-01)							RV• V-S G-E
75	Publicitat • Recicles o embrutes?		X						
76	L'última - Cartell del voluntariat		X	X	X	X	X	X	V-S G-E RV

2A PART
LLIBRE DE L'ALUMNAT

INTRODUCCIÓ

El quadern que ara teniu a les mans l'hem organitzat seguint una estructura metodològica concreta (mireu el Mapa conceptual núm. 5, pàg. 30). Així, sempre cal que ens plantejem per què, d'on i com comencem qualsevol projecte per adonar-nos quin és el punt de partida, el motiu pel qual ens volem posar a treballar i de quina manera comencem a abordar-lo.

A continuació us caldrà posar en comú allò que ja sabeu per ser conscients dels aprenentatges assolits i dels que encara no. Aquestes mancances ens portaran al tercer moment on haureu d'anotar tot allò que voleu investigar.

Per ajudar-vos en la vostra investigació, hem elaborat el periòdic *Germania*, que pretén ser una font d'informació per donar resposta als vostres interrogants. Us proposem com abordar el treball de cadascun dels articles: podeu treballar-lo de dues maneres diferents, d'una banda, de manera vertical, atenent als diferents eixos transversals, o horitzontalment seguint l'ordre del periòdic. Per una altra banda, en cadascun d'ells haureu d'analitzar d'on partiu, què està passant, què en penseu, i al vostre voltant?

D'una banda creiem important que en acabar el treball d'un article, d'un bloc de continguts o sobre un interrogant, feu una reflexió individual d'allò que heu après i descobert fins al moment. Aquest apartat, **Què sé ara?**, és significatiu perquè us aneu adonant dels vostres avanços.

Aquesta estructura metodològica amb el darrer apartat, **Què he après?**, pretén que feu una última reflexió, tot fent un recorregut des d'on vàreu començar fins a la fi. Així acabareu adonant-vos de totes les interrelacions que tenen els coneixements treballats, les dificultats que heu tingut, les decisions que heu hagut de prendre, les actituds que

han anat impregnant el vostre caràcter, etc.

Per una altra banda, al llarg de l'any se celebren tot un ventall de commemoracions al voltant de l'Educació en Valors. Us fem una proposta de treball per anar celebrant-les, tot recollint les reflexions i apropant-les a la vostra realitat més immediata mitjançant una proposta que hem anomenat "L'educació en valors dia a dia. Un futur ple de valors".

A més, la possibilitat d'organitzar una Mostra Solidària on s'exposaran treballs realitzats per vosaltres, així com tota mena d'informacions i altres activitats organitzades per diferents institucions, arrodonirà el projecte i al mateix temps, de segur, us donarà pistes i idees per encetar-ne un de nou i, fins i tot, col·laborar en altres activitats i projectes al voltant de **l'Any Internacional del Voluntariat**, proposat per la UNESCO per a l'any 2001 o del Fòrum de les Cultures que tindrà lloc a Barcelona el 2004.

Així, com veieu, el que us presentem no és un quadern típic d'activitats. Aquestes les haureu de realitzar en un altre suport on decidireu com les organitzeu, la seua paginació, maquetació, etc. En definitiva, un quadern propi, una mena de **diari personal on anireu reflectint les vostres reflexions**, les dificultats i avanços que aneu experimentant **així com els sentiments** d'arrelament i cohesió que haja despertat el treball realitzat.

Abans de posar-vos a treballar és convenient que us mireu en deteniment els mapes conceptuals. Cal que els entengueu molt bé, si no és així ho comenteu entre tots i demaneu al professorat que us els explique. En ells trobareu el recorregut del projecte des d'on partim fins on volem arribar.

El periòdic que hem elaborat, *Germania*, és un

recull de retalls de diferents periòdics i revistes d'arreu dels Països Catalans amb la intenció d'evidenciar la necessitat d'una educació en valors que ajude a poder viure i conviure en una societat més justa, solidària i amb sentiments d'autoestima i arrelament al País. Per aconseguir-ho, ens cal un canvi d'actituds per avançar tots junts pels camins d'una cultura de la pau i la no violència, una vida més saludable, on es pugui viure amb igualtat, amb un consum responsable, respectant el medi ambient i adonant-se de la importància de l'Educació Vial.

PROJECTE: COM VIURE I CONVIURE, DEIXANT VIURE?

D'ON I COM COMENCEM?

De segur que en més d'una ocasió haureu reflexionat en les assemblees de classe sobre els problemes de convivència sorgits a la vostra aula o al centre. Problemes de violència, agressivitat, manca de respecte... fan que, de vegades, el procés d'ensenyament - aprenentatge es veja entrebancat i es cree un clima on es s'evidencia la manca de valors.

QUÈ EN SABEM?

- Per començar caldrà que compartiu el significat de "viure" i "convivre" per tal de parlar tothom del mateix.
- Tenint en compte la pròpia experiència, cal fer una reflexió individual sobre la manca de valors en els diferents àmbits familiars, escolars i socials.
- En haver fet aquesta reflexió individual, caldrà aportar les idees al conjunt de la classe perquè tots i totes en tingam una primera aproximació al voltant d'aquesta manca de valors.
- La pluja d'idees anteriors us durà a adonar-vos que vivim en una societat on no es respecta la natura, es practica la violència, hi ha discriminacions per raons de sexe, hi manca informació sobre la salut, hi ha un excessiu consumisme, existeixen greus problemes d'educació vial, així com la manca de cohesió i arrelament al País.

QUÈ VULL SABER?

- Sense aprofundir en la lectura dels articles, tan sols en els seus titulars, feu-ne una valoració personal, tot explicant quins sentiments us han provocat.

- Cada periòdic té una manera d'organitzar la informació que cada dia rep de les agències d'informació o dels propis corresponsals. Extreiu les seccions en les que hem organitzat el periòdic *Germania*.
- Ja sabeu que dins del llenguatge literari hi ha diferents gèneres com la poesia, narrativa, teatre... De la mateixa manera, dins del llenguatge periòdic, podem trobar diferents gèneres com ara articles d'opinió, notícies, cartes al director, reportatges, entrevistes... Assabenteu-vos de quins són els gèneres periodístics que es fan servir en un periòdic i adoneu-vos de les característiques de cadascun d'ells.
- Amb la informació que ja coneixu us serà fàcil localitzar al periòdic *Germania* alguns dels esmentats gèneres.

QUÈ PUC FER?

El projecte *Com viure i convivre, deixant viure?* està pensat per poder-se dur endavant de diferents maneres, atenent al grau d'aprofundiment, al temps disponible i/o altres factors:

- Treballant el periòdic *Germania*.
- Portant endavant sols el material "L'educació en valors dia a dia. Un futur ple de valors".
- Les dues propostes anteriors conjuntament.

PERIÒDIC *GERMANIA*

Ja us haureu adonat que el periòdic *Germania* que teniu a les mans està elaborat a partir de retalls de notícies, entrevistes, articles... d'altres periòdics i revistes d'arreu dels Països Catalans.

Pensem que, a partir del treball que us proposem sobre el periòdic, us ajudarà a donar resposta al

projecte plantejat "Com podem viure i conïure, deixant viure?"

L'estructura que proposem per treballar qualsevol dels articles, notícies, entrevistes, etc. del periòdic és la següent:

- **D'on partim?:** Us proposem com a primer pas fer una lectura sempre tractant de comprendre, construint un context significatiu nascut de la confrontació del vostre coneixement previ amb el text escrit: entrevista, notícia... Aquesta lectura possibilitarà un primer engranatge amb el que ja sabeu.
- **Què està passant?:** una segona lectura, molt més acurada, acompanyada del subratllat d'allò més important, us servirà per analitzar aquesta informació de forma rigorosa, tot contestant per escrit, de manera argumentada, les sis preguntes claus i necessàries de tota notícia: qui, què, quan, com, on i per què?

Per aprofundir i tenir un major coneixement del contingut de la notícia, es proposen un ventall d'activitats. Amb els companys i el professorat haureu d'escollir les més escaients d'una manera crítica i selectiva, en funció de la vostra proposta del pla de treball.

- **Què en pensem?:** El treball realitzat fins aquest moment us permetrà fer una reflexió i extreure unes conclusions que exposareu amb claredat, convenciment i rigor, intentant que els interlocutors assumeixen les votres idees i sentiments. Després de fer la posada en comú, fareu una síntesi que anotareu en uns grans murals que estaran penjats a les parets de la classe. Aquests murals recolliran els sis eixos transversals: Educació Ambiental, Educació per a la Salut, Educació per al Consumidor, Educació per a la Pau, Educació Vial i Educació per a la Igualtat.

L'EDUCACIÓ EN VALORS DIA A DIA. UN FUTUR PLE DE VALORS.

Al llarg de l'any, institucions d'àmbit nacional, estatal i internacional proposen celebrar dates assenyalades al voltant de temes relacionats amb l'Educació en Valors. L'objectiu és sensibilitzar la població perquè en prengui consciència i col·labore,

mitjançant una reflexió que fomenti una modificació de conductes així com un canvi d'actituds. En aquesta línia, nosaltres hem fet una selecció de les que considerem més rellevants, ordenades cronològicament atenent al curs escolar.

Per començar, **il·lustreureu** cada data assenyalada amb un dibuix, tira còmica, caricatura, etc. que faci referència a l'esmentada data.

Tot seguit trobareu unes "**Frases per a la reflexió**", on pretenem provocar un debat per poder expressar cadascú el que pensa i, al mateix temps, adonar-se de la diversitat d'opinions que es poden tenir al voltant d'un mateix tema.

Per copsar la realitat del "**Què està passant?**" buscareu una notícia al periòdic que faci referència al dia que esteu commemorant, l'adhereireu al full i extraureu les conclusions i idees que la lectura us haja provocat.

A continuació, haureu de compartir el que sabeu respecte a quina és la "**Situació al món, així com als Països Catalans**".

Realitzat tot aquest treball, potser ara siga el moment que entre tots i totes decidim "**Quines accions podem portar endavant?**" per contribuir així a col·laborar, fomentar, difondre, ajudar... sobre l'esmentada data. Però pensem que l'educació en valors pretén, en última instància, un canvi d'actituds personals en qualsevol àmbit de la nostra vida, que ens propicie uns valors per millorar la nostra convivència. Tot açò ho reflectim en l'apartat "**I jo, què puc fer?**".

Ambdues propostes conjuntes

Si decidiu portar endavant ambdues propostes, aconsellem anar treballant el periòdic, de manera horitzontal o vertical, al mateix temps que es recorre puntualment al material "L'educació en valors dia a dia", per anar commemorant les diferents dates que es proposen o aquelles que considereu de major interès.

Núm. pàg.	Secció	Títol de l'article	Activitats proposades
1	Portada	<ul style="list-style-type: none"> • Lluís Llach canta a "Germanies 2007" • Divuit personalitats opinen sobre el futur dels Països Catalans • La joventut participa en la Fira Solidària • El creixement de la violència escolar • El Pol Nord es fon • 35 conflictes per a una dècada • Els 400 immigrants en vaga de fam a l'església barcelonina del Pi estan en situació "insostenible" • Onze milions de nens moren cada any al món 	<ul style="list-style-type: none"> • Féu una ullada a la portada, i adoneu-vos de les notícies més importants del periòdic. • Analitzeu l'estructura: tamany de la lletra, negreta, filets o separadors, titulars... • Les activitats concretes a cada article les trobareu a la pàgina corresponent.
2	Editorial	<p>- Correllengua i agermanaments</p> <p>ACPV (Novembre 2000)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Saps què és el Correllengua? Hi has participat alguna vegada? • Acció Cultural del País Valencià és l'entitat que any rere any organitza els actes del Correllengua. Segons aquesta editorial, quins són els objectius que persegueix aquesta activitat? • Aconseguir un mapa dels Països Catalans. Quines comarques corresponen al català oriental? I quines altres a l'occidental? • Els Casals són entitats que s'encarreguen de realitzar tota mena d'activitats culturals, fins i tot de promoure agermanaments entre pobles, com podem llegir a l'editorial. A la vostra comarca hi ha algun Casal? Si és així, hi podríeu fer una visita o fins i tot sol·licitar que us organitzen alguna activitat. • L'agermanament entre pobles de Catalunya, País Valencià i les Illes Balears comença a ser una realitat. Com ja heu llegit unes vegades per qüestions de toponímia, altres de repoblació, d'arrels històrics... El vostre poble està agermanat amb algun altre? Interesseu-vos per la Carta Poble del vostre municipi: data fundació, primers habitants, primers cognoms, d'on procedien... • Pertanyeu a alguna associació cívica? A quina? • I al vostre poble, quines hi ha? Col·laboreu en alguna d'elles?

Núm. pàg.	Secció	Títol de l'article	Activitats proposades
		<ul style="list-style-type: none"> • Encara té sentit donar exemple? <p>Escola catalana Núm. 365 (desembre 99)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Molts de vosaltres en més d'una ocasió us heu queixat que estudiar no us atrau, que esteu desmotivats, que estariaeu millor fent altres coses en lloc d'anar a escola, etc. Açò ha portat que, de vegades, la vostra actitud davant del professorat, dels vostres pares i, davant la societat en general no siga del tot correcta. Només cal que doneu una mirada a qualsevol periòdic i fins i tot, a aquest mateix, perquè us adoneu de la gran quantitat de problemes que hi ha arreu del món. Milions i milions d'infants com vosaltres estan en unes condicions de total pobresa, misèria i fam, i desgraciadament sense poder rebre una educació que els pugui fer eixir d'aquesta situació i buscar-se un futur. Elaboreu per escrit una reflexió individual sobre les vostres actituds i després feu una posada en comú. • Vivim en una societat en la que, com ens diu l'editorial, "s'està primant la instrucció i no l'educació". Sembla que el que interessa és que un alumne sàpiga moltes coses, quantes més millor, sense tenir en compte la seua actitud, el seu comportament, els seus valors. Com ja sabeu en totes les assignatures que teniu hi ha tres tipus de continguts: conceptes, procediments i actituds. Enraoneu amb cadascun dels professors i professores que us donen classe per averiguar quins continguts actitudinals heu d'assolir i, per tant, són objecte d'avaluació. • A la portada del material "L'educació en valors dia dia", hi ha repartides per les comarques dels Països Catalans tota una sèrie d'actituds i valors que ens haurien d'ajudar a viure i conviure. Analitzeu qualsevol canal de televisió i graveu imatges, comentaris, programes, etc. que fomenten tot el contrari. • Ara, per contra, busqueu exemples positius en què la societat incentiva i porta a cap accions encaminades a fomentar uns valors de convivència, tolerància i solidaritat.
		<ul style="list-style-type: none"> • Desenvolupament humà i necessitats <p>El Temps Ambiental (2000)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • La lluita de l'ésser humà per cercar el seu benestar i per viure cada vegada millor és una constant al llarg de la seua història. Si ens aturem una mica i mirem com està el planeta ens adonarem que aquest benestar no és uniforme a tot arreu. Però com ens diu l'editorial d' El Temps Ambiental, què és el que necessitem per assolir aquest benestar? El psicòleg Abraham Maslow ens fa una proposta piramidal d'aquestes necessitats en quatre nivells o escalons. Analitzeu en quin grau de satisfacció heu assolit cadascun d'aquest nivells. • La majoria de la població mundial ha aconseguit satisfactòriament aquests cinc nivells? Per què? Quin nivell s'hauria de millorar? Com? Què podríem fer nosaltres? • Com es pot explicar que cada vegada hi haja més producció i consum, però al mateix temps més empobriment, fam i misèria? • Enraoneu sobre la següent frase: "els augments en el consum han d'alimentar el desenvolupament humà". • Perquè uns siguen rics, altres han de ser pobres?

Núm. pàg.	Secció	Títol de l'article	Activitats proposades
		<ul style="list-style-type: none"> • Un traspàs modèlic AVUI (1-12-2000) 	<ul style="list-style-type: none"> • Els ciutadans i ciutadanes de Catalunya enceten l'any 2001 amb competències plenes en qüestió de trànsit. Els Mossos d'Esquadra se'n fan càrrec. Penses que aquestes competències contribuiran a millorar les relacions entre ciutadans, funcionaris i agents que controlen les nostres carreteres?
3	Opinió	<ul style="list-style-type: none"> • Tira còmica AVUI (26-12-2000) 	<ul style="list-style-type: none"> • Fes una tira còmica sobre algun aspecte discriminatori de la societat.
		<ul style="list-style-type: none"> • Seguretat viària EL PUNT (14-1-2000) 	<ul style="list-style-type: none"> • La seguretat viària és una responsabilitat de tothom, encara que de vegades no li donem importància. Penses que els ciutadans tenim una bona educació viària? • Què en penseu de la propaganda televisiva sobre la venda d'automòbils? • Analitzeu un espot publicitari. Quines imatges i text fa servir per seduir els possibles compradors o compradores?
		<ul style="list-style-type: none"> • No som racistes AVUI (7-12-000) 	<ul style="list-style-type: none"> • Què en penseu de la senyora Clixé? És racista? Penseu que és hipòcrita? • El poder judicial, en l'actualitat, respecta el dret d'igualtat entre les persones? • Davant d'una situació problemàtica, us quedeu imparcials o en preneu part? Per què? • Veritablement podem ser imparcials?
		<ul style="list-style-type: none"> • Clonatge: progrés i cinisme AVUI (26-8-00) 	<ul style="list-style-type: none"> • "Les ideologies que no admeten els progressos de la ciència i de les societats es fan mal a elles mateixes": aquesta és una de les frases que ens diu l'autor. Al llarg de la humanitat ha estat demostrat que molts dels invents i descobriments que ha portat a cap l'ésser humà, de vegades, i en un primer moment, han estat qüestionats i, fins i tot, perseguits els seus autors. Investigueu sobre alguns dels invents i descobriments que en un principi foren rebutjats per alguns sectors de la societat, i que amb el temps han acabat incorporant-se a la vida normal de tothom.
4	Cartes al Director	<ul style="list-style-type: none"> • Homes AVUI (18-3-00) 	<ul style="list-style-type: none"> • Quines responsabilitats domèstiques heu assumit en la vostra família? • Quines no heu assumit, i els vostres pares us han d'estar constantment recordant? • Açò provoca algun conflicte familiar? Com es podria resoldre? • En la vostra família hi ha un repartiment igualitari de les tasques domèstiques? • Teniu més informació a la pàgina 23 del periòdic.
		<ul style="list-style-type: none"> • Posem la senyera EL PUNT (24-9-00) 	<ul style="list-style-type: none"> • La senyera és un tret d'identitat que ens uneix catalans, valencians, balears i aragonesos, però sabeu quin és l'origen d'aquest estàndard?

Núm. pàg.	Secció	Títol de l'article	Activitats proposades
		<ul style="list-style-type: none"> La primera carta dels Drets dels Infants AVUI (14-1-00) 	<ul style="list-style-type: none"> Escriviu una carta a l'Associació Justícia i Pau (telèfon 93 317 61 77) demanant la publicació "La declaració de Ginebra. Petita història de la primera carta dels drets dels infants". A les pàgines 47-50 podeu trobar altres activitats que completen i es relacionen amb aquesta.
		<ul style="list-style-type: none"> Llibertat... AVUI (14-1-00) 	<ul style="list-style-type: none"> Compartiu el significat de la paraula "llibertat", no sols amb la resta de la classe sinó també amb la vostra família. Quina relació veieu entre "llibertat" i "responsabilitat"? Tothom pot tenir el mateix grau de llibertat? Per què?
		<ul style="list-style-type: none"> Deute extern AVUI (17-3-00) 	<ul style="list-style-type: none"> Tal i com es va fer a les darreres eleccions generals estatals, us proposem fer un referèndum sobre la condonació del deute extern de l'Estat espanyol. Després de tabular els resultats lliureu-los als mitjans de comunicació de la vostra localitat o comarca.
		<ul style="list-style-type: none"> Qui substituirà els objectors? AVUI (13-11-00) 	<ul style="list-style-type: none"> Què en penseu de la desaparició del servei militar obligatori? Quines possibles solucions aportaríeu al problema plantejat? Durant un temps la insubmissió estava mal vista per una part de la societat. Diferents cantants, poetes i escriptors han escrit al respecte. Us proposem d'escoltar algunes de les cançons que sobre aquest tema han cantat Lluís Llach i SAU, entre d'altres.
5	Notícies del món	<ul style="list-style-type: none"> Una font d'energia que continua sense tenir gens clar el seu futur AVUI (15-12-00) 	<ul style="list-style-type: none"> De segur que heu sentit parlar moltes vegades de l'energia nuclear, però, en realitat, sabeu en què consisteix? Esbrineu-ho. Si sabem que l'energia nuclear és tan perillosa, per què creieu que continuen construint-se centrals. A finals de l'any 2000 es va tancar definitivament la central nuclear de Txernòbil (Ucraïna). Per què la varen tancar?
6	Notícies del món	<ul style="list-style-type: none"> Onze milions de nens menors de cinc anys moren cada any al món AVUI (13-12-00) 	<ul style="list-style-type: none"> En la lectura de l'article apareix l'estreta relació que hi ha entre l'alimentació, el creixement i la qualitat de vida. Convideu a un metge/essa perquè us parli de l'esmentada relació. Què en penseu de "les xifres de la vergonya"? Penseu que la majoria de les persones són insensibles davant d'aquestes xifres? Per què? Segons l'article, 2 de cada 10 nens dels països en desenvolupament no asisteixen a classe. Reflexioneu sobre la vostra actitud quan, segurament, en més d'una ocasió, heu insistit en no voler anar a classe.
7	Notícies del món	<ul style="list-style-type: none"> - Clamor contra les agressions racistes EL PUNT (17-9-00) 	<ul style="list-style-type: none"> Replegueu diferents espots publicitaris de la televisió o premsa, i analitzeu quins d'ells de manera indirecta poden fomentar actituds racistes.

Núm. pàg.	Secció	Títol de l'article	Activitats proposades
			<ul style="list-style-type: none"> • Per què penseu que algunes persones tenen mania/odi/sentiments racistes envers altres persones? • Quina diferència hi ha entre xenofòbia i una actitud racista? • En algunes televisions públiques i privades s'emeten programes culturals de tipus documental al voltant de les agressions racistes. Consulteu la programació i graveu-ne algun que us aporte més informació i després organitzeu un debat . • Concerteu una entrevista/xerrada amb un periodista i que us parli de la importància dels Mass Media en la difusió d'idees, crear consciència d'alguna cosa, apropar els ciutadans, les misèries de la humanitat...; del seu poder de comunicació, però també de "manipulació". • Des del vostre punt de vista, què haurien de fer i què no els mitjans de comunicació per contribuir a fomentar una cultura de la pau i de no violència? • Analitzeu diferents periòdics i localitzeu articles, titulars, fotografies, anuncis, etc. que des del vostre punt de vista fomenten l'agressió, la violència, l'odi, la rancúnia... • Feu el mateix però ara d'un programa de la televisió. • Què en penseu de la pol·lèmica al voltant de la Llei d'Estrangeria? • Poseu-vos en contacte amb alguna ONG i concerteu una xerrada amb un immigrant perquè us explique quins són els motius pels quals va deixar el seu país, en quines condicions viu ací, quines són les seues perspectives de futur, com veu la seua integració en la societat...
8	Notícies del món	<ul style="list-style-type: none"> • El Regne Unit aprova el donatge d'embrions humans per a ús mèdic <p>AVUI (20-12-00)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Per completar la informació que us aporta l'article sobre el donatge de cèl·lules humanes, busqueu-ne més per assabentar-vos què és el donatge. • Organitzeu un debat on uns seran els defensors i els altres els detractors, tot aportant arguments convincents al voltant del donatge.
9	Notícies del món	<ul style="list-style-type: none"> • Els ciutadans prenen el carrer <p>EL TEMPS (Setembre del 00)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Quins problemes, de tot tipus, comporta l'ús del transport individual i privat per les ciutats? • Penseu que el fet de celebrar, una vegada a l'any, una jornada festiva i de conscienciació de l'ús del transport públic és suficient i soluciona els problemes anteriors? Per què? • Com podríem potenciar més el transport públic? • Al vostre poble o ciutat quins són els problemes que origina la circulació?
10	Notícies del món	<ul style="list-style-type: none"> • I si fossim cent? <p>EL PUNT (3-10-99)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Un dels principals problemes que tenen els països del Tercer Món és l'elevada taxa de natalitat. Aquesta realitat contrasta amb l'afirmació "estem a favor del màxim increment de la població als països àrabs i al món islàmic en general" que va dir un representant de la Federació d'Organitzacions Mèdiques dels Països Islàmics. Què en pensem vosaltres? • La situació de les dones al món islàmic és força discriminatòria. Investigueu una mica sobre algunes d'aquestes discriminacions.

Núm. pàg.	Secció	Títol de l'article	Activitats proposades
			<ul style="list-style-type: none"> Per què penseu vosaltres que el Vaticà està en contra del control de la natalitat i l'educació sexual? Després de consultar la pàgina web http://www.worldvillage.org, distribuïu en grups els apartats que es presenten en la informació, traslladant-la a gràfiques molt més aclaridores.
11	Notícies del món	<ul style="list-style-type: none"> Fracàs estrepitos de la Conferència de l'Haia sobre el canvi climàtic. <p>AVUI (26-11-00)</p>	<ul style="list-style-type: none"> Segons l'informe de L'estat del món 2000, la situació del planeta Terra és prou magra. Els problemes que en l'actualitat afecten el planeta són globals i requereixen ràpides solucions. Una màxima ecologista ens diu que "pensem globalment i actuem localment". Què en penseu vosaltres? L'actual ministre de Medi Ambient Jaume Matas va declarar al voltant de la Conferència que aquesta significa "un retorn al punt de partida", i va afegir "fins que no hi hagi una pressió social, els governs no respondran i s'anteposarà la riquesa material a la conservació del planeta". Reflexioneu sobre aquesta frase. Què hauria de fer la societat perquè els governs notaren aquesta pressió? Investigueu sobre els problemes ecològics de la vostra ciutat o comarca i, després d'elaborar un petit informe, feu-lo arribar a les autoritats locals. Què podeu fer vosaltres per millorar el vostre entorn? Els problemes medioambientals són, de vegades, causa de conflictes? Assabenteu-vos d'alguns d'aquests conflictes i els motius. Per tal d'investigar si hi ha hagut un augment de la temperatura a la vostra ciutat o comarca, busqueu les dades de temperatura mitjana, elaboreu una gràfica i interpreteu-la.
12- 13	Notícies del món	<ul style="list-style-type: none"> 35 conflictes per a una dècada. <p>EL PUNT (30-1-00)</p>	<ul style="list-style-type: none"> Tots els conflictes no tenen el mateix origen. Classifiqueu aquests 35 conflictes d'acord amb les causes de tipus econòmic, polític, alliberament nacional, ètnic, territorial, narcotràfic, cop militar, guerra civil, colonialisme, religiosos... En quin hemisferi estan situats la majoria d'aquests conflictes? Per què? És pura coincidència? Si voleu tenir més informació sobre aquests conflictes, feu un treball d'investigació per parelles i aprofundiu en algun d'ells.
14	Notícies del món	<ul style="list-style-type: none"> Marxa Mundial de les dones contra la pobresa i contra la violència <p>IMATGES (novembre 2000)</p>	<ul style="list-style-type: none"> "El patiment de milions de persones sense treball i sense accés a un mínim vital no és degut a la falta de recursos o de producció, sinó a la falta de justícia en la distribució i a la irresponsabilitat en la gestió d'aquests recursos que no són il·limitats". Quins canvis caldria que es donaren perquè es pogués repartir la riquesa? Encara hi ha països on la dona, en nom de la religió, es discrimina sexualment, es mutila, s'enclaustra, etc. Investigueu on passen aquestes discriminacions. A l'aula es donen situacions discriminatòries per raons de sexe? Quines? Per què?

Núm. pàg.	Secció	Títol de l'article	Activitats proposades
			<ul style="list-style-type: none"> • La violència domèstica és un problema que darrerament està preocupant força la societat. Quins penseu que són els principals problemes que originen aquests conflictes? • Segons la IV Conferència Mundial sobre la dona a Beijing, aquesta treballa un 14% més que l'home, però en canvi, en la majoria de països cobra molt menys que els homes. Què en penseu? La vostra mare treballa més que el vostre pare? • Feu un llistat de les tasques que un dia qualsevol fa el vostre pare i la vostra mare. Traieu-ne conclusions.
		<ul style="list-style-type: none"> • Desenvolupament humà i necessitats • EL TEMPS <p>Ambiental (2000)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • La lluita de l'ésser humà per cercar el seu benestar i per viure cada vegada millor és una constant al llarg de la seua història. Si ens aturem una mica i mirem com està el planeta ens n'adonarem que aquest benestar no és uniforme a tot arreu. Però com ens diu l'editorial d'El Temps Ambiental, què és el que necessitem per assolir aquest benestar? El psicòleg Abraham Maslow ens fa una proposta piramidal d'aquestes necessitats en quatre nivells o escalons. Analitzeu en quin grau de satisfacció heu assolit cadascun d'aquest nivells. • La majoria de la població mundial han aconseguit satisfactòriament aquests cinc nivells? Per què? Quin nivell s'hauria de millorar? Com? Què podríem fer nosaltres? • Com es pot explicar que cada vegada hi haja més producció i consum, però al mateix temps més empobriment, fam i misèria? • Enraoneu sobre la següent frase: "els augments en el consum han d'alimentar el desenvolupament humà". • Perquè uns siguen rics, altres han de ser pobres?
15	Societat	<ul style="list-style-type: none"> • Joves en negatiu <p>AVUI (20-11-00)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ens agrada o no, la veritat és que en la societat on vivim la premsa escrita té un poder de comunicació i manipulació extraordinària. Què en penseu de la imatge en negatiu que sobre la joventut ens mostra la premsa? • Reflexioneu sobre la frase "Només les males notícies són notícia". • La premsa, escrita conscient o inconscientment, fomenta la violència? • Analitzeu un periòdic i extraieu les notícies al voltant de la violència. • Creieu que la joventut és violenta? Per què? • Quins valors predominen en la joventut actual? • Què en penseu de la premsa sensacionalista? Quins valors està fomentant? • Hauria d'haver-hi alguna mena de control que vetlés per la qualitat i la repercussió de l'ofici periodístic?
16	Societat	<ul style="list-style-type: none"> • Alcoi, el paradís de la legionel·la <p>AVUI (3-12-00)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Penseu que s'ha informat suficientment la població sobre aquesta malaltia? • Com es transmet? És un virus? És una bactèria? Què és? • A quins altres llocs dels Països Catalans també s'ha manifestat aquesta malaltia?

Núm. pàg.	Secció	Títol de l'article	Activitats proposades
17	Societat	<ul style="list-style-type: none"> • Informació sobre l'EEB AVUI (17-1-01) 	<ul style="list-style-type: none"> • Feu una pluja d'idees sobre tot el que sapigau sobre la malaltia de les "vaques boges". • Penseu que hi ha suficients controls sanitaris per garantir la seguretat alimentària? • Aquesta malaltia s'ha donat ara amb les vaques, però en altres ocasions, animals com els porcs i les gallines també n'han patit d'altres semblants. Sabem realment el que mengem? • Llegiu l'article M. Vázquez Montalbán "El consumidor en perill" (pàgina 36) i traieu-ne conclusions.
18	Societat	<ul style="list-style-type: none"> • "M'he desenganxat" AVUI (17-12-00) 	<ul style="list-style-type: none"> • La problemàtica de la droga i les seues conseqüències és un veritable problema social, fonamentalment entre la joventut. Coneixeu algú que tinga problemes amb les drogues? Conteu com ho està vivint tant ell/a com el seu entorn familiar. • Concerteu una xerrada amb alguna persona que haja superat la dependència de la droga i que us conte la seua experiència. • Quines raons inciten la població al consum de les drogues? • Quines conseqüències personals, socials i familiars comporten el consum i la venda de drogues? • Penseu entre tots quines estratègies cal tenir presents per rebutjar i dir que no a qualsevol oferiment que us pugen fer per provar la droga.
19	Societat	<ul style="list-style-type: none"> • La nova Llei d'estrangeria arriba amb crítiques i mobilitzacions AVUI (23-1-01) 	<ul style="list-style-type: none"> • La gran quantitat de persones que han hagut de deixar els seus països d'origen per venir al nostre, amb l'esperança de trobar un treball ha desbordat totes les previsions. Recentment s'ha aprovat la reforma de la Llei d'estrangeria que regula la situació legal d'alguns immigrants, però que preveu l'expulsió als països d'origen per aquells que tenen una situació irregular. Què en penseu sobre l'expulsió d'aquestes persones? • Per què hi ha immigrants que no poden aconseguir els papers necessaris per ser residents? • Respecte als set canvis essencials proposats per la Llei, què en penseu? Són suficients? N'afegiríeu d'altres? Quins? • Al vostre poble o ciutat hi ha immigrants? De què viuen?
20	Societat	<ul style="list-style-type: none"> • Cada català gastarà una mitjana de 95.000 pessetes per Nadal AVUI (21-11-00) 	<ul style="list-style-type: none"> • L'Institut Català de Consum és un organisme encarregat d'assessorar els ciutadans en temes de consum. Dirigiu-vos-hi i demaneu informació sobre algun aspecte en concret del consum: com es pot fer una reclamació, en quines condicions s'ha de comprar en rebaixes, etiquetatge... • Pels mitjans de comunicació constantment ens estan bombardejant amb propaganda que ens incita a consumir. Analitzeu diferents espots publicitaris per adonar-vos de quines tècniques de seducció fan servir per captar l'atenció dels consumidors. • La població té la suficient informació i educació per portar a cap un consum responsable?

Núm. pàg.	Secció	Títol de l'article	Activitats proposades
21	Societat	<ul style="list-style-type: none"> Les dones juristes reclamen jutjats especials per a maltractaments <p>AVUI (26-11-00)</p>	<ul style="list-style-type: none"> La violència domèstica s'ha convertit en un problema social. Com podem llegir a l'article, any rere any s'incrementen considerablement les denúncies de dones per maltractaments. Reflexioneu sobre quines poden ser les causes d'aquesta violència. Què ha canviat o està canviant perquè augmenten les denúncies per part de les dones? En què han consistit les modificacions al Codi Penal introduïdes l'any 1999 sobre la violència domèstica?
22	Societat	<ul style="list-style-type: none"> Els Mossos faran macrocontrols d'alcoholèmia la nit de Cap d'Any <p>AVUI (28-12-00)</p>	<ul style="list-style-type: none"> L'alcohol és una droga i conduir sota els seus efectes posa greument en perill la resta de conductors i vianants. Assabenteu-vos què diu el Codi Penal al respecte. Vivim en una societat força permisiva i tolerant en la venda i consum de begudes alcohòliques. Hauria d'haver-hi més control? Per què? Entre tota la classe feu una pluja d'idees sobre les conseqüències i efectes de l'alcoholisme.
23	Societat	<ul style="list-style-type: none"> Intel·lectuals catalans reclamen diàleg i rebutgen l'acord PP-PSOE <p>AVUI (23-12-00)</p>	<ul style="list-style-type: none"> Quin és l'origen del problema existent a Euskal Herria? Què cal perquè hi hagi la negociació i el diàleg? Com valoreu els resultats que el 90% dels bascos vulguen que es reprengui el diàleg amb ETA? La Constitució Espanyola hauria de contemplar el Dret a l'Autodeterminació? Després de molts anys d'enfrontaments i divisions a molts indrets del planeta, com ara a les dues Corees, a Irlanda, etc. han decidit arribar a un acord. Aquests són exemples que caldria aplicar a tots els conflictes del planeta. Només amb el diàleg sincer, amb el compromís d'abordar amb llibertat tots els problemes pendents se solucionen els conflictes. Entre tota la classe, escenifiqueu un conflicte i abordeu-lo fent servir el raonament i el diàleg. Analitzeu i enraoneu al voltant dels cinc punts del Manifest.
24- 25	Societat	<ul style="list-style-type: none"> Nadar entre dues aigües <p>EL PUNT (22-10-00)</p>	<ul style="list-style-type: none"> La realitat és que vivim en un país on l'aigua és un bé escàs i, per tant, molt preciat i valorat. Aquesta realitat l'hem pogut constatar en observar la quantitat de reaccions, manifestacions i protestes que s'han dut a cap en fer-se la proposta de transvassaments d'aigua del riu Ebre a les comarques del País Valencià i altres zones de l'Estat. Feu una síntesi de quines són les postures dels diferents implicats en aquest transvassament. Quina és l'opinió d'Els Verds? Des del vostre punt de vista, quins aspectes positius i negatius ocasionaria aquest transvassament? Què podem fer cadascun de nosaltres per estalviar aigua?
26	Societat	<ul style="list-style-type: none"> Fums entre estudiants d'ESO <p>EL PUNT (17-9-00)</p>	<ul style="list-style-type: none"> De la lectura de l'article en traiem la conclusió que un percentatge considerable, 12'7% de xiquets i xiquetes de 12 i 13 anys fumen habitualment. Realitzeu una enquesta anònima entre vosaltres per comparar els

Núm. pàg.	Secció	Títol de l'article	Activitats proposades
			<p>resultats. En acabar, parleu-ne al respecte.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Us han informat alguna vegada de les conseqüències de fumar? Si no és així, sol·liciteu al Centre de Salut que us n'informen. • És constatable que vivim en una societat que promou les adiccions (tabac, alcohol, drogues, sexe, màquines escurabutxaques, loteries...) Entre tots i totes reflexioneu i escriviu on i com ho podem constatar.
27	Països Catalans	<ul style="list-style-type: none"> • S'inicia la tramitació de zona catastròfica per les inundacions <p>AVUI (27-10-00)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Raimon ens diu en una de les seues cançons "Al meu país no sap ploure, si plou poc, és la sequera, si plou massa, la catàstrofe..." Esbrineu quines són les causes tan naturals com provocades per l'ésser humà que afavoreixen aquestes inundacions. • Quina relació té la pèrdua de massa forestal dels nostres boscos amb les conseqüències desastroses d'unes pluges torrencials? • S'han previst unes infraestructures preparades per a possibles inundacions? • Quines zones dels Països Catalans tenen un major risc de patir inundacions? • L'eix econòmic dels Països Catalans.
		EL TEMPS (febrer 2001)	<ul style="list-style-type: none"> • Si a nivell lingüístic, històric i cultural el País Valencià, Catalunya i les Illes Balears compartim llengua, història i cultura, també a nivell econòmic tenim uns interessos comuns. Quin tipus d'indústria i sectors de producció predominen en tots tres països? • Cimeres com aquesta entre el president de la Generalitat de Catalunya i el president del Govern Balear s'haurien de produir amb més freqüència. Per què creus que el País Valencià no estava representat?
28- 29	Països Catalans	<ul style="list-style-type: none"> • El futur dels Països Catalans <p>EL TEMPS (gener 2001)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • En haver llegit totes i cadascuna de les 18 opinions escriviu una frase per cadascun d'ells que sintetitze les seues opinions. Amb totes elles feu un mural per a la classe. • Des del vostre punt de vista, quin creieu que serà el futur dels Països Catalans? • Organitzeu un debat entre tots i totes on pugueu argumentar les vostres idees i escoltar les dels demés. • El darrer objectiu dels quatre Congressos Municipalistes que està organitzant l'Assemblea de Regidors per aquest any és que hi haja un intercanvi d'idees, de gent, de coneixement, d'amistat... entre tots els Països Catalans, ja que, de vegades, per diverses circumstàncies, fonamentalment polítiques, vivim d'esquenes els uns dels altres. • A nivell personal, quin grau de coneixement teniu respecte a: història comuna, varietats lingüístiques, ciutats i pobles on heu viatjat, festes i tradicions... Només coneixent-nos, podrem afermar la identitat i les arrels que ens uneixen.

Núm. pàg.	Secció	Títol de l'article	Activitats proposades
30- 31	Països Catalans	<ul style="list-style-type: none"> Un onze de setembre més unitari EL TEMPS (5-11-00) L'autoestima aigualida a mans dels governants EL PUNT (octubre 2000) Munar nacionalitza la Diada de Mallorca EL TEMPS (setembre 2000) 	<ul style="list-style-type: none"> Any rere any, els ciutadans de Catalunya, País Valencià i les Illes Balears eixim al carrer, engalanem els balcons amb senyeres i ens manifestem pacíficament per celebrar la Diada. Aquest esdeveniment ha passat per etapes amb un caire nítidament reivindicatiu, i d'altres més festives i lúdiques. Així i tot l'11 de setembre a Catalunya, 12 de setembre a les Illes Balears i el 9 d'octubre al País Valencià són unes dates que cal festejar per reflexionar tots plegats sobre qui som i on volem anar. En aquesta línia, feu una reflexió individual, per escrit, i després una posada en comú sobre quin futur voleu per al vostre país. Investigueu sobre l'origen de cadascuna d'aquestes dates. Per ampliar els coneixements que tenim, dividiu-vos en equips i feu un treball sobre els trets comuns dels tres territoris que formen els Països Catalans. Tota la informació obtinguda l'exposareu a classe.
32	Països Catalans	<ul style="list-style-type: none"> Llach canta el futur a "Germanies 2007" EL TEMPS (Abril 2000) 	<ul style="list-style-type: none"> El 25 d'abril de 1707, en la Batalla d'Almansa, els valencians i valencianes vàrem perdre Els Furs. Pocs anys després, passà el mateix a Catalunya i a les Illes Balears. Investigueu sobre els fets històrics que donaren lloc a què els territoris dels Països Catalans perderen els seus Furs i Parlaments, i quan es van tornar a recuperar. Escolteu el CD "<i>Temps de revoltes</i>" de Lluís Llach i llegiu la lletra de les cançons escrites, algunes d'elles pel poeta Miquel Martí i Pol. Feu tants grups de nois i noies com cançons té el CD, amb l'objectiu de realitzar un muntatge audiovisual (diapositives, vídeo, imatges en retroprojector...) per il·lustrar les cançons al temps que les aneu escoltant. Amb els textos escrits sobre el futur dels Països Catalans, ara us proposem posar-los una música.
		<ul style="list-style-type: none"> Casals Jaume I, la força de la xarxa EL TEMPS (Gener 2001) 	<ul style="list-style-type: none"> Acció Cultural del País Valencià està creant arreu dels Països Catalans una xarxa de Casals Jaume I, amb l'objectiu "de posar en comú experiències diverses d'un moviment de vertebració nacional que constitueix una iniciativa única i una vocació de futur". Adreceu-vos a Acció Cultural del País Valencià o la web http://www.acpv.net per sol·licitar les adreces dels diferents Casals per tal de demanar informació quan us calga.
33	Països Catalans	<ul style="list-style-type: none"> 40 a la trinxera AVUI (17-11-00) 	<ul style="list-style-type: none"> La gran quantitat d'associacions i entitats per la llengua catalana és una bona prova que la nostra llengua està viva, però al mateix temps també ens recorda que queda molt per fer i que, a hores d'ara, el català encara no és una llengua totalment normalitzada a tot arreu del nostre país. Quines associacions o entitats hi ha al vostre poble o comarca que tinga com a finalitat la promoció i l'ús del català? Adreceu-vos-hi per demanar informació. Analitzeu el grau de normalització lingüística en la vida diària del centre: cartells, documentació, comunicats...

Núm. pàg.	Secció	Títol de l'article	Activitats proposades
			<ul style="list-style-type: none"> • En quins aspectes podria millorar-se? • Durant molts segles, la llengua catalana va estar perseguida políticament. Francés Ferrer i Gironés ha escrit un llibre, "La persecució política de la Llengua Catalana", Edicions 62, on aporta tot un estudi d'aquesta persecussió. Consulteu-lo i per equips realitzeu un treball.
		<ul style="list-style-type: none"> • El Dial dels Països Catalans EL TEMPS (Octubre 2000) 	<ul style="list-style-type: none"> • Els mitjans de comunicació, ràdio, televisió, premsa escrita, Internet... són fonamentals per normalitzar una llengua. Escolteu normalment la ràdio? Quins dials sintonitzeu? • Si teniu oportunitat feu una visita a una ràdio i que us expliquen com es fa un programa. Fins i tot, podríeu participar en la posada en pràctica d'una experiència d'elaboració d'un programa des del vostre centre o instiut.
34	Articles de debat	<ul style="list-style-type: none"> • Incivisme escolar AVUI (7-8-96) 	<ul style="list-style-type: none"> • Quin temps personal, dediqueu a parlar de qualsevol tema amb els vostres pares? • Quin paper té l'escola en la vostra vida? • Quins aspectes us agradaria millorar, afegir o llevar del centre educatiu on estúdieu? • Quins motius creieu que generen aquesta violència escolar? • Discutiú sobre la importància de tenir uns valors en la societat actual. • Quins haurien de ser bàsicament aquests valors? • En la vostra aula, quins problemes d'incivisme escolar teniu? Com intenteu solucionar-los?
		<ul style="list-style-type: none"> • Algunes reflexions sobre la cultura de la pau EL PUNT (6-2-00) 	<ul style="list-style-type: none"> • L'autora ens diu que la violència està força arrelada en la nostra manera d'entendre la vida. Reflexioneu sobre quins aspectes de la vida diària considereu violents. • Esteu d'acord en què cadascú de nosaltres és responsable de la pau mundial? • Investigueu qui fou Gandhi, què va fer i per què el van assassinar?
35	Articles de debat	<ul style="list-style-type: none"> • La violència en la mirada EL PUNT (10-12-00) 	<ul style="list-style-type: none"> • Com heu pogut llegir a l'article, el professor Jordi Busquet ens recorda que la humanitat sempre ha tingut un cert recel davant qualsevol descobriment al voltant dels mitjans de comunicació. Investigueu com ha anat acompanyant la societat els avanços tecnològics als mitjans de comunicació: impremta, premsa escrita, cinema, ràdio, televisió i Internet. • Darrerament estem acostumats a escoltar i veure notícies com: el marit que mata a la seua dona amb un ganivet; l'alumne que mata a un company seguint un joc de rol; un veí mata a un altre d'un tret al cap; uns joves atraquen una dona davant la impotència del seu marit... Aquestes manifestacions violentes tenen alguna relació amb tot allò que es veu i s'escolta als mitjans de comunicació? • Podeu trobar més informació i activitats en la secció de Dossier "Joves sota sospita" a les pàgines 41-46.

Núm. pàg.	Secció	Títol de l'article	Activitats proposades
36	Articles de debat	<ul style="list-style-type: none"> El consumidor en perill AVUI (20-1-01) 	<ul style="list-style-type: none"> Hi ha una Oficina del Consumidor al vostre poble o ciutat? Adreceu-vos-hi per tal que us informen de quins són els drets que els ciutadans i ciutadanes tenim com a consumidors i, fins i tot, que us expliquen quins són els passos a seguir per denunciar davant l'administració qualsevol anomalia en el consum quotidià. Teniu més informació sobre el tema a la pàgina 17 "Informació sobre l'EEB".
37	Món solidari	<ul style="list-style-type: none"> La roda de la fam EL PUNT (24-12-00) 	<ul style="list-style-type: none"> Reflexioneu al voltant de la següent frase "Si una població passa fam és més fàcil que es produeixen conflictes i, al seu torn, si hi ha conflictes és més fàcil que la fam s'extenga". Busqueu informació en atlas, enciclopèdies, i fins i tot dirigint-vos a diferents ONG per assabentar-vos quins són els països que tenen una sobrealimentació i quins pateixen la desnutrició. Trasladeu aquesta informació a un mapa mural que tindreu a la classe. Quines possibles solucions apunteu per anar reduint aquestes diferències? Des de la vostra posició, què podríeu fer?
38- 39	Món solidari	<ul style="list-style-type: none"> Dia de la reflexió sobre els drets humans EL PUNT (10-12-00) 	<ul style="list-style-type: none"> Assabenteu-vos de quins són els drets humans. Per equips elaboreu un mural dels que considereu més importants i exposeu-los a classe. Busqueu informacions als mitjans de comunicació sobre violacions d'aquests drets i afegiu-les al mural abans esmentat. Dirigiu-vos a l'ONG Amnistia Internacional i sol·liciteu informació sobre el seu informe de violacions dels drets humans. Hi ha alguna ONG al vostre poble o ciutat? En cas afirmatiu, adreceu-vos-hi i concerteu una xerrada on vos expliquen quins són els seus objectius i les seues accions. Consulteu les pàgines 72 i 73 d'Adreces Solidàries per sol·licitar les informacions que necessiteu.
40	Món solidari	<ul style="list-style-type: none"> Món Solidari Els abusos de NIKE i ADIDAS EL PUNT (12-9-99) 	<ul style="list-style-type: none"> Potser alguna vegada us haureu enfadat amb els vostres pares perquè no estaven d'acord en comprar-vos roba o material esportiu d'una marca determinada. Després d'haver llegit aquest article, quina sensació us ha produït? Aquesta manera d'explotació ajuda veritablement als països pobres? Què caldria fer amb aquestes empreses que exploten els treballadors?
41- 46	Dossier	<ul style="list-style-type: none"> Joves sota sospita EL PUNT (7-5-00) 	<p><u>Violència juvenil</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Organitzeu un debat sobre la violència juvenil. Busqueu causes i conseqüències. A la vostra aula es donen casos de violència? Quan? Com? Per què? Quin atractiu poden trobar els joves en la violència? La violència es transmet? S'educa la violència?

Núm. pàg.	Secció	Títol de l'article	Activitats proposades
			<ul style="list-style-type: none"> • Creieu que la societat és permisiva davant certa violència? A quina? • Pertanyeu a algun col·lectiu com ara els esqueters, caps rapats...? Per què? Quin atractiu trobeu? Què defenseu? • A casa vostra heu parlat alguna vegada d'aquest tema? A quines conclusions heu arribat? • Què vol dir "hi ha joves que tenen necessitat de destruir per autoafirmar-se"? • Segons l'antropòleg Manuel Delgado la violència és inherent a la condició humana i al funcionament de la societat. Què cal fer doncs? • Com es pot educar en la no violència? <p><u>La violència televisiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Us agraden les pel·lícules violentes? Per què? • Analitzeu una pel·lícula o uns dibuixos animats que estiguen carregats de violència. Quines actituds negatives fomenten? • Haurien de prohibir-se algunes sèries de dibuixos animats violents? Per què els inclouen en la programació? <p><u>Intent de rebel·lió a les aules</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Segons l'Associació de Professors/es de l'Ensenyament Públic "l'escola no genera violència, sinó que és una mena de calidoscopi que troba el seu origen en hàbits socials". Què en penseu? • Teniu problemes d'indisciplina? Per què? • Us han obert alguna vegada un expedient per mala conducta? Reflexioneu sobre el vostre comportament.
47	Economia	<ul style="list-style-type: none"> • "En publicitat el que té més valor és la idea, i la idea no te la dona l'ordinador" <p>AVUI (17-12-00) Entre l'admiració i el terror</p>	<p><u>Entre l'admiració i el terror</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Graveu diferents anuncis de publicitat i per equips analitzeu-los, tenint en compte aspectes com ara com aconsegueixen impactar, copsar l'atenció, tocar la sensibilitat, convèncer i seduir al possible consumidor, a quin sector de la població va adreçat, llenguatge emprat... • Dissenyau un espot publicitari sobre consum responsable, conduir amb prudència, refús a les drogues, contribuir en la recollida selectiva de les deixalles, contribuir econòmicament a diferents ONG... • Aquests espots els podreu fer públics en la Mostra Solidària que organitzareu per concloure el projecte.
48- 49	Economia	<ul style="list-style-type: none"> • Per un consum responsable <p>EL PUNT (29-10-00)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Quins productes compreu habitualment vosaltres? • Quins criteris feu servir a l'hora de comprar-los? • Reflexioneu sobre quins aspectes conflueixen perquè no es done un consum responsable. • Dirigiu-vos a la Cooperativa Valenciana Consum per sol·licitar informació que us ajude a adquirir hàbits de consum més responsables. • Quina relació trobeu entre un consum responsable, un desenvolupament sostenible i l'Educació Ambiental?

Núm. pàg.	Secció	Títol de l'article	Activitats proposades
50- 51	Reportatge	<ul style="list-style-type: none"> La solidaridad alcoiana a través de sus entidades <p>Ciudad d'Alcoy (16-12-00)</p>	<ul style="list-style-type: none"> Assabenteu-vos de quines entitats treballen al vostre poble o ciutat a favor de la solidaritat. Quins són els objectius que pretenen i quines són les accions que porten endavant, a qui s'adrecen... La UNESCO ha declarat l'any 2001 com l'Any Internacional del Voluntariat. Podria fer-se servir també el Fòrum de les Cultures que se celebrarà a Barcelona el 2004. Per col·laborar amb aquesta commemoració i per tancar i concloure el projecte, "Com viure i conviure, deixant viure", us proposem organitzar una Mostra Solidària on, a més d'exposar els treballs i materials que heu anat elaborant al llarg del projecte, podreu convidar diferents associacions i ONG del vostre poble o ciutat per tal d'exposar i oferir informació sobre la tasca que porten a cap. La contraportada del periòdic <i>Germania</i> és el cartell anunciador de la IV Fira Solidària d'Alcoi. Organitzeu un concurs per dissenyar el cartell de la vostra. Mostra Solidària. Amb tots ells feu una exposició.
52	Cultura	<ul style="list-style-type: none"> Ovidi Montllor, en la memòria <p>AVUI (13-1-01)</p>	<ul style="list-style-type: none"> Ovidi fou un dels cantautors més representatius del moviment musical de la Nova Cançó. Què va significar aquest moviment musical? Quins altres cantants i músics hi van pertànyer o hi pertanyen encara? Organitzeu un discfòrum i escolteu algunes de les cançons d'Ovidi Montllor i d'altres cantants. En algunes de les seues lletres reivindiquen la solidaritat, la pau i molts dels valors que pretenem aconseguir en aquest projecte, busqueu-los a les seues cançons.
53	Cultura	<ul style="list-style-type: none"> Mon pare era molt tímid i es refugiava en la ironia <p>EL PUNT (3-10-99)</p>	<ul style="list-style-type: none"> Assabenteu-vos de qui va ser Vicent Andrés Estellés. Escolliu un tema (la pau, l'amor, la solidaritat...) i organitzeu un recital de poesia. Podeu escollir el company o companya que millor recite per gaudir de la poesia d'Estellés. Segons hem llegit a l'article, tant Estellés com Joan Fuster van patir atacs durant la transició política. Fins i tot, un altre escriptor valencià, Sanchis Guarnier, patí un atemptat que poc després li costà la vida. Investigueu per què els nostres escriptors, entre altres, patiren aquesta mena de violència en la segona dècada dels setenta i huitanta al País Valencià. Ovidi Montllor ha musicat alguns dels poemes de Vicent Andrés Estellés. Escolteu-ne alguns.
54	Cultura	<ul style="list-style-type: none"> Els escriptors defensen a Sarajevo la cultura de la pau <p>AVUI (31-10-00)</p>	<ul style="list-style-type: none"> Un dels escriptors diu que "El nostre paper és analitzar el passat, trobar les veritables causes dels esdeveniments i, sobretot, no només cercar, sinó crear els camins que menen al restabliment de la tolerància...". Com penseu vosaltres que es podrien trobar camins per fomentar la tolerància? Com hauríem d'aprendre de la història perquè no tornés a passar un desastre com el de Sarajevo? Reflexioneu sobre les següents paraules de l'escriptor José Saramago, Premi Nobel de la Pau "L'única revolució cultural digna seria la revolució de la pau, aquella que transformà l'home entrenat per a la guerra en l'home educat per a la pau".

Núm. pàg.	Secció	Títol de l'article	Activitats proposades
55	Cultura	<ul style="list-style-type: none"> Cristina Hoyos i Lluís Llach aposten per la "impuresa" AVUI (30-12-00)	<ul style="list-style-type: none"> Gran part dels problemes de violència i guerres que ha patit i pateix la humanitat han estat per l'enfrontament entre cultures, en voler buscar la puresa i fins i tot la raça perfecta. L'acte cultural entre Lluís Llach i Cristina Hoyos hauria de servir d'exemple de com dues cultures diferents poden conviure, barrejant-se i enriquint-se. Busqueu d'altres manifestacions culturals, festives, educatives, etc. que ens mostren com cultures diferents poden viure i conviure d'una manera harmoniosa i respectant-se mútuament. Lluís Llach afirma que sempre li ha agradat la impuresa, el mestissatge. Busqueu i escolteu cançons del seu repertori musical que així ho palesen.
56	Cultura	<ul style="list-style-type: none"> Al món hi ha 513 autors perseguits AVUI (16-12-00)	<ul style="list-style-type: none"> Al llarg de la història de la humanitat moltes persones han perdut la seua vida per expressar públicament les seues idees. Al segle XXI la llibertat d'expressió hauria de ser un dret totalment reconegut i assolit per la nostra societat, però, com podem llegir a l'article, centenars d'escriptors estan empresonats per expressar en els seus llibres els seus pensaments. Organitzeu un debat al voltant de la llibertat d'expressió. Adreceu-vos al Centre Català del PEN i sol·liciteu informació sobre les activitats que es porten a cap. Investigueu sobre algun escriptor que estiga perseguit i esbrineu per quins motius. Sol·liciteu informació a Amnistia Internacional.
57	Cultura	<ul style="list-style-type: none"> L'haqueta de foc i l'Ullal del Cavaller EL TEMPS (AGOST 1999)	<ul style="list-style-type: none"> Com ens diu l'article de Víctor Gómez, contes i llegendes formen part de l'imaginari col·lectiu d'algunes contrades valencianes i mallorquines. Però, és que arreu dels Països Catalans hi ha tota una tradició oral i escrita de rondalles, contes i contarelles que són semblants, i de vegades iguals. Investigueu si al vostre poble o comarca n'hi ha alguna. Enric Valor, a més de novel·lista, fou un gran rondallaire. Llegiu alguna de les seues rondalles i, fins i tot, per equips les podreu escenificar. A partir d'un esdeveniment que us haja passat, poseu imaginació i creativitat per transformar-lo en un conte, rondalla o contarella.
58	Cultura	<ul style="list-style-type: none"> Els orígens catalans del País valencià EL TEMPS (novembre 99)	<ul style="list-style-type: none"> Algunes persones, interessadament i per motius polítics, han intentat i encara ho intenten negar els orígens catalans dels valencians. Aquesta polèmica estèril ha fet molt de mal i ha frenat el procés de retrobament i la pèrdua d'identitat dels valencians i valencianes. El llibre "Els fundadors del Regne de València" de l'historiador Enric Guinot, tanca definitivament aquest debat. Consulteu aquest llibre i localitzeu els fundadors del vostre poble o comarca. El origen i la constitució de Catalunya, el País Valencià i les Illes Balears estan estretament relacionats amb la figura del rei en Jaume I. Investigueu com va ser la conquesta d'aquests territoris i la vida d'aquest rei. Amb la informació que heu aconseguit en la darrera activitat, elaboreu una auca de la història dels Països Catalans.

Núm. pàg.	Secció	Títol de l'article	Activitats proposades
		<ul style="list-style-type: none"> Sexualitat <i>on line</i> AVUI DIUMENGE	<ul style="list-style-type: none"> A la vostra edat és normal que tingueu dubtes al voltant de la sexualitat. Feu una pluja d'idees i intenteu classificar-los en diferents grups. Demaneu al centre de planificació familiar, o a qualsevol altra institució especialitzada, perquè us donen una xerrada que us ajude a resoldre els dubtes sorgits, i ampliar els vostres coneixements. De vegades per timidesa o per vergonya, dubtes i problemes sexuals apareguts no els pregunteu. Ara teniu la possibilitat de consultar una web que us informa i resol dubtes i inquietuds sobre salut sexual, així com obtenir una resposta personalitzada i confidencial. Animeu-vos!!! Heu parlat amb els vostres pares alguna vegada sobre aquests temes? Us han donat una educació sexual? Teniu confiança amb ells per parlar d'aquest tema? Si no és així, intenteu-ho.
59	Cultura	<ul style="list-style-type: none"> Fets de la Història de Catalunya AVUI (19-1-01)	<ul style="list-style-type: none"> Una manera de difondre la nostra història, tot assabentant-nos dels fets més rellevants, és portar a cap iniciatives com la que en aquesta pàgina ens proposa Omnim Cultural. Llegiu aquestes efemèrides i escolliu algun fet que pugau commemorar. Seguint aquesta idea, elaboreu un calendari amb els fets històrics més rellevants del vostre poble o ciutat.
61	Esports	<ul style="list-style-type: none"> Tornem a les catacumbes i fins d'aquí a un any AVUI (23-12-00)	<ul style="list-style-type: none"> De moment, la selecció de Catalunya només pot enfrontar-se amb seleccions d'altres nacions en partits amistosos. Penseu que com ens diu Antoni Puyol "algun dia, no sé quan, però algun dia, Catalunya podrà jugar competicions oficials"? Per què considereu que en l'actualitat no ens deixen competir en categories oficials? Quan la gent va a veure un partit de futbol i exterioritza els seus sentiments, aquests són purament esportius, o d'altres tipus? Quins? Per què el futbol ha esdevingut un esport de masses?
61	Esports	<ul style="list-style-type: none"> Greus incidents fan retirar Argentina a Xile AVUI (9-4-00)	<ul style="list-style-type: none"> L'esport genera odi, violència, agressivitat, ira? Per què? En algun partit esportiu que hegeu assistit, heu tingut sentiments de violència, agressivitat, odi...? Per què? Després d'un temps, què en penseu d'aquest tipus d'actitud?
62	Ràdio i Televisió	<ul style="list-style-type: none"> La Marató intenta acostar la realitat a les malalties mentals AVUI (17-12-00)	<ul style="list-style-type: none"> La Marató de TV3 s'ha convertit en un símbol del grau de sensibilitat i solidaritat de la societat catalana. Any rere any, dedicada cada vegada a una problemàtica diferent, milers i milers de ciutadans i ciutadanes participen d'una manera desinteressada en cercar tota mena d'ajudes econòmiques per fer front a un problema social. Com valoreu la participació? Quin tema proposaríeu perquè es dediqués a la propera marató? Caldria portar a cap programes semblants com aquest per sensibilitzar i educar a la nostra societat en els valors de la solidaritat? Quins?

Núm. pàg.	Secció	Títol de l'article	Activitats proposades
63	Ràdio i televisió	<ul style="list-style-type: none"> El mal del segle AVUI (8-12-00)	<ul style="list-style-type: none"> La SIDA és una malaltia que afecta a més de 34 milions de persones, la majoria d'elles són dones i nens. Per aturar aquesta malaltia cal, entre d'altres, que la població conega molt bé quines són les vies de contagi. Demaneu a un especialista que us n'informe detalladament. La manca d'informació ha portat de vegades a problemes de convivència. Així xiquets i xiquetes portadores d'aquest virus, i en edat escolar, han estat o han patit el rebuig i la humiliació per part dels companys i familiars. Coneixeu algun cas? Com s'ha resolt?
		<ul style="list-style-type: none"> Explotació Infantil AVUI (1-12-00)	<ul style="list-style-type: none"> De vegades, molts de vosaltres us queixeu als vostres pares i professors de no voler estudiar, que és un "rotllo" anar a l'escola, que us fan treballar molt... Però la majoria de vegades no sabeu que milions i milions d'infants arreu del planeta són explotats i sense possibilitats d'obtenir una condició de vida digna. Reflexioneu i compareu les vostres queixes amb la vida que porten aquests nens. Podríem dir que la nostra és una societat privilegiada? Si teniu possibilitat graveu algun programa que parli d'aquesta problemàtica, mireu-lo a classe i parleu-ne al respecte.
		<ul style="list-style-type: none"> La possibilitat divulgativa centra el Fòrum Mundial de la Televisió Infantil AVUI (8-11-00)	<ul style="list-style-type: none"> Cada vegada més estudiosos dels mitjans de comunicació, així com antropòlegs i sociòlegs, han manifestat el gran poder d'atracció que la televisió exerceix sobre les persones. Així, se la considera responsable, en part, de la pèrdua de valors de la societat actual. Analitzeu diferents programes que contribueixen a aquesta pèrdua de valors. La televisió és també un mitjà que pot contribuir a difondre i fomentar valors que fomenten la convivència. Analitzeu la programació de diferents canals per veure quines televisions tenen més programes informatius, educatius, solidaris... Què us sembla la proposta que diferents organitzacions de consumidors han fet sobre un dia 10 sense veure la televisió, en protesta per l'excés de publicitat i de continguts violents a la televisió? Penseu que totes les televisions haurien de respectar l'horari de protecció als menors? Si al vostre poble o ciutat hi ha televisió, ràdio o altres mitjans, podeu proposar algun tipus de programa o campanya de solidaritat.
64	Ràdio i televisió	<ul style="list-style-type: none"> Música per la pau AVUI (27-1-01)	<ul style="list-style-type: none"> Fent música també es pot contribuir a la lluita per la pau. Així ho va portar a cap Pau Casals, però, què en sabem d'ell? Investigueu sobre la seua vida i obra. Us proposem d'escoltar alguna de les obres més famoses de Pau Casals. Quins sentiments i emocions us provoquen?
		<ul style="list-style-type: none"> De Banyoles al Kalahari AVUI (22-10-00)	<ul style="list-style-type: none"> Afortunadament la pol·lèmica al voltant del conegut com "el negre de Banyoles" ha acabat. A la fi les restes d'aquest boiximà descansen en la seua terra, a

Núm. pàg.	Secció	Títol de l'article	Activitats proposades
			<p>Botswana. Us sembla encertada la solució final presa pel Museu Darder de Banyoles?</p> <ul style="list-style-type: none"> Aquesta mostra de racisme ha estat reparada perquè la societat cada vegada està més sensibilitzada amb aquests temes. Coneixeu altres casos on públicament s'hagen reconegut i demanat disculpes sobre actes racistes i xenòfobs?
65	Ràdio i televisió	<ul style="list-style-type: none"> Aquestes festes regala la música dels millors <p>AVUI (25-3-00)</p>	<ul style="list-style-type: none"> No és cap novetat que en la societat en què vivim la música i tot el que gira al seu voltant és un mitjà potentíssim de normalització lingüística. Comprar i regalar música en català ajuda que la nostra llengua entre dins dels canals comercials i assoleisca el lloc que li pertoca. Quants CD teniu en català? I en una altra llengua? Quin tipus de música escolteu habitualment? Gran part de la societat desconeix, per problemes de distribució, màrqueting i propaganda, una bona part dels nostres cantants i músics. Què caldria fer per millorar aquesta situació? Què hi podem fer cadascun de nosaltres?
66	Ciència i medi ambient	<ul style="list-style-type: none"> L'any del mapa genètic dels humans <p>AVUI (23-12-00)</p>	<ul style="list-style-type: none"> Per què té tanta importància el descobriment de la seqüenciació del mapa genètic humà? Quines conseqüències positives i negatives se'n deriven per a la humanitat? Els avenços sobre la malaltia de l'alzheimer també han avançat darrerament, però en què consisteix aquesta malaltia? Què són els aliments transgènics? Busqueu informació i elaboreu un petit informe. Consulteu la pàgina web http:// www.sciencemag.org
67	Ciència i medi ambient	<ul style="list-style-type: none"> El Pol Nord es fon <p>EL PUNT (10-9-00)</p>	<ul style="list-style-type: none"> Es parla molt de l'augment de la temperatura, però en realitat, per què? Assabenteu-vos bé sobre què és l'efecte hivernacle i les seues conseqüències. Us heu preguntat alguna vegada per què als pols hi ha sempre gel? Aproveiteu per repassar conceptes de geografia com ara paral·lels, meridians, latitud, longitud, rotació, translació, inclinació de l'eix... Darrerament als mitjans de comunicació s'ha donat la notícia que el gel dels pols s'està derretint i, fins i tot, aquest fet ha donat lloc a un llac. Busqueu informació sobre aquesta notícia per analitzar les conseqüències d'aquest desgel. Segons l'informe de L'estat del món 2000, la situació del planeta Terra és prou magra. Els problemes que en l'actualitat afecten el planeta són globals i requereixen ràpides solucions. Una màxima ecologista ens diu que "pensem globalment i actuem localment". Què en penseu? Investigueu sobre els problemes ecològics de la vostra ciutat o comarca i, després d'elaborar un petit informe, feu-lo arribar a les autoritats locals. Què podeu fer vosaltres per millorar el vostre entorn? Els problemes medioambientals són, de vegades, causa de conflictes? Assabenteu-vos d'alguns

Núm. pàg.	Secció	Títol de l'article	Activitats proposades
			<p>d'aquests conflictes i els motius.</p> <ul style="list-style-type: none"> Per tal d'investigar si hi ha hagut un augment de la temperatura a la teua ciutat o comarca, busqueu les dades de temperatura mitjana, elaboreu una gràfica i interpreteu-la.
68	Ciència i medi ambient	<ul style="list-style-type: none"> Parc d'automòbils dels Països Catalans <p>EL TEMPS Ambiental (gener 2000)</p>	<ul style="list-style-type: none"> Informeu-vos de quin és el parc d'automòbils de la vostra ciutat o poble i feu aquesta mateixa activitat. Fins on arribaria la filera de cotxes? Malgrat la gran quantitat d'automòbils i els problemes de trànsit, seguretat vial i contaminació que provoquen, es continua fent propaganda incitant a la població a comprar-ne. Per què? Per què no es potencia més el transport públic? Els experts diuen que el petroli s'està acabant. Investigueu i elaboreu un treball sobre l'anomenat or negre: països productors, origen del petroli, evolució dels preus, guerres que ha ocasionat...
69- 71	Gran angular	<ul style="list-style-type: none"> Imatges <p>EL PUNT (26-12-00)</p>	<ul style="list-style-type: none"> Amb algunes de les fotos del periòdic <i>Germania</i> i d'altres que podeu localitzar en periòdics i revistes organitzeu una exposició que podeu titular "Construïm la convivència". En una part de l'exposició hi col·locareu aquelles que fan referència a tot tipus de discriminacions, guerres, violència, accidents, desatrelament, consumisme, fam, etc; en l'altra aspectes positius que s'han portat a cap contra les esmentades accions: campanyes d'ajuda, manifestacions de suport, campanyes educatives... Amb l'ajuda dels vostres pares i familiars reconstruïu la vostra història familiar a partir de fotos
72- 73	Adreces solidàries	<ul style="list-style-type: none"> Agenda 1999-2000 <p>Universitat de València</p>	<ul style="list-style-type: none"> Per portar a cap el vostre projecte i tenir més informació, us podeu posar en contacte amb alguna d'aquestes ONG. Amb la col·laboració de tots i totes augmenteu aquest llistat. Confeccioneu un petit llibret d'adreces solidàries i distribuïu-lo entre els vostres companys d'estudi.
74	Publicitat	<ul style="list-style-type: none"> 30 de gener Dia Internacional de la no violència i la pau <p>Ciudad de Alcoy (30-1-01)</p>	<ul style="list-style-type: none"> Els xiquets i xiquetes d'Alcoi per commemorar el Dia Internacional de la no violència i la Pau han consensuat una frase al voltant d'aquesta data. Tot seguint la idea, us proposem elaborar un mural en alguna de les parets del vostre centre. Destrieu aquelles frases que més us criden l'atenció i parleu-ne. Quines condicions s'han de donar al nostre voltant perquè pugam viure en pau dia a dia?
75	Publicitat	<ul style="list-style-type: none"> Recicles o embrutes? <p>AVUI (5-12-00)</p>	<ul style="list-style-type: none"> Usar i tirar s'ha convertit en un hàbit força generalitzat. Però, en l'actualitat la gran quantitat de deixalles que produïm comença a ocasionar greus problemes. Ens hem de conscienciar que és necessari reduir, reciclar i reutilitzar. Si al vostre centre encara no es porten a

Núm. pàg.	Secció	Títol de l'article	Activitats proposades
			<p>cap aquestes tres accions, proposeu-ho al Consell Escolar.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Què podeu fer vosaltres per contribuir a no produir tantes deixalles?
76	L'última	<ul style="list-style-type: none"> • Fes-te voluntari 	<ul style="list-style-type: none"> • La UNESCO ha volgut declarar el 2001 com l'Any Internacional del Voluntariat. Arreu del planeta milers i milers d'actes es faran al voltant d'aquesta data. En una societat força complexa i amb quantitat de problemes com els que ja hem anat analitzant al llarg d'aquest projecte, és imprescindible que els ciutadans i ciutadanes ens conscienciem de la necessitat d'uns valors bàsics i consensuats si volem viure i conuiu en aquest tros de territori que ens ha tocat viure. I un d'aquests valors que la societat més ens reclama és el de la participació i col·laboració. Desastres naturals, fam, desigualtats, racisme, etc. són problemes reals que requereixen persones que d'una manera desinteressada donen part del seu temps, de la seua vida i, fins i tot, dels seus recursos econòmics. La figura del voluntari se'ns fa necessària més que mai. • De segur que cadascun de vosaltres, i en funció de les vostres afeccions, temps i motivacions podeu contribuir amb el vostre ajut i fer-vos voluntaris. Potser en la Mostra Solidària que us hem proposat realitzar, trobareu més informacions sobre diferents entitats i associacions que treballen des d'una perspectiva solidària i voluntàriament.

QUÈ SÉ ARA?

En haver treballat un article del periòdic *Germania* i haver-lo ampliat i enriquit amb les activitats proposades i/o amb altres del material "L'educació en valors dia a dia", serà el moment d'apropar aquesta problemàtica a la vostra realitat més immediata.

- Investigueu, assabenteu-vos, i reflexioneu per fer aquesta contextualització a la vostra aula, centre, família, població... Tot açò ho recollireu en "I al teu voltant?".

Al mateix temps, i al llarg del treball realitzat, les idees, reflexions, conclusions a les quals heu anat arribant en cadascun dels eixos transversals les anireu anotant als fulls "Què sé ara?", per, en un darrer terme, contestar al problema que ha anat guiant el treball en cada eix transversal.

QUÈ HE APRÈS?

Ja hem dit i argumentat els motius pels quals havia nascut el projecte **Com viure i conviure, deixant viure?**. Aquests motius els heu pogut constatar en haver treballar el periòdic "*Germania*". Hauréu pogut fer-vos una idea de quina és la situació dels valors al món en l'actualitat i, en particular, al vostre voltant.

- És ara el moment que feu un recorregut pel projecte adonant-vos fins a quin punt les vostres actituds respecte als sis eixos transversals, han estat modificades gràcies al coneixement proporcionat pel treball del projecte. També el grau de compromís personal que heu adquirit per contribuir des del vostre context més immediat a conviure en una societat menys violenta, més solidària, més responsable en el consum, més respectuosa en el medi ambient, més arrelada al seu país... i, en definitiva, a fer nostres aquests valors.
- Per concloure el projecte proposem una darrera reflexió que, tenint en compte tot el procés seguit al llarg d'aquest, així com les interaccions amb els companys i companyes de la classe, la descoberta de nous valors, el coneixement sobre els problemes de la nostra societat, etc. haurà de servir perquè doneu resposta al problema, fil conductor de tot el projecte, mit-

jançant un text personal i sincer on posareu de manifest els vostres canvis d'actituds i valors.

- A continuació teniu algunes frases significatives extretes dels articles del periòdic *Germania* i altres mitjans d'informació. Repartiu-ne una per a cadascú de vosaltres i, des del vostre coneixement, aporteu la reflexió feta i comenteu-la amb la resta de companys i companyes.

FRASES PER A LA REFLEXIÓ

1. *La pau basada en la justícia és un tresor molt fràgil que hem de saber estendre i conservar per a tota la humanitat. (Jordi Busquet)*
2. *Els temps passats han estat generalment molt pitjors. (Jordi Busquet)*
3. *La justícia no té data. (Rigoberta Menchú. Premi Nobel de la Pau i defensora dels drets dels indígenes)*
4. *Mai hi haurà reconciliació si no hi ha justícia. (Rigoberta Menchú. Premi Nobel de la Pau i defensora dels drets dels indígenes)*
5. *Un delictes de la humanitat no és propietat de cap país en particular. (Rigoberta Menchú. Premi Nobel de la Pau i defensora dels drets dels indígenes)*
6. *Els "Reis Mags" han tornat a portar joguines i videojocs que representen tortures i matances. (Amnistia Internacional)*
7. *La pràctica de violacions de drets humans està present en joguines i videojocs. (Amnistia Internacional)*
8. *La violència està fortament arrelada en la nostra manera d'entendre la vida i, per tant, acaba produint violència. (M. Lluïsa Geronès)*
9. *El diàleg de la superioritat, de la ironia transformada en menyspreu, de la por genera violència. El diàleg de la comprensió, de la valoració i el respecte construeix la pau. (M. Lluïsa Geronès)*
10. *Els ciutadans del Primer Món no han de donar la mà, sinò apartar la bóta que oprimeix els pobles empobrits del planeta (El*

- Moviment de Solidaritat Popular Valencià)*
11. *Encara que hui dia la tecnologia uneix qualsevol punt de la Terra, aquest benefici només serveix per augmentar el control sobre els més desvalguts, la globalització és un fals mite. (El Moviment de Solidaritat popular valencià)*
  12. *Amb el que costen uns pantalons texans de marca es podria pagar l'educació d'una persona durant tot un any en un país del Tercer Món. (Guia Consumer)*
  13. *Cal, doncs, més que mai, l'activisme de carrer a favor de la llengua catalana, com a suport cívic a un procés que necessita dels ciutadans i de les institucions per poder arribar a bon port. (Bernat Joan i Marí)*
  14. *Dels 6.000 milions d'habitants que té la Terra, la meitat sobreviuen amb tan sols 500 pessetes diàries. (Guia Consumer)*
  15. *Fins i tot la guerra té límits. (Lema de la Creu Roja)*
  16. *El treball solidari no ha de crear dependència. (José Maguiña Villón. Director Nacional d'Ajuda en Acció)*
  17. *Potser no solucionarem els problemes del País, però ajudem gent concreta amb cara i ulls, i busquem nous models que ajuden a millorar la democràcia. (José Maguiña Villón. Director Nacional d'Ajuda en Acció)*
  18. *A Bolívia està augmentant l'extrema pobresa perquè la riquesa està mal repartida. (José Maguiña Villón. Director Nacional d'Ajuda en Acció)*
  19. *Amb l'enorme i nefasta quantitat de violència que veuen els nostres joves es tornen més agressius i no s'espanten de res. (Ponç Pons. Escriptor)*
  20. *La millor definició de pàtria és una biblioteca. (Ponç Pons. Escriptor)*
  21. *L'agraïment és un antídote contra l'egoisme. (Ponç Pons. Escriptor)*
  22. *Tancar la tele i fer que baixi l'índex d'audiència de tant de programa impresentable seria un símptoma higiènic de salut mental. (Ponç Pons. Escriptor)*
  23. *Cal recuperar l'amistat dels llibres que contenen, feta paraula, la vida, i fan més autèntica i sàvia l'aventura d'existir. (Ponç Pons. Escriptor).*
  24. *La falta de tolerància i no voler seguir uns criteris pactistes han provocat tots els conflictes fraternals de la història de la humanitat. (Josep Maria Puigjaner. Escriptor i periodista)*
  25. *Un dels problemes que dificulten la millora de les condicions ambientals del planeta és el sistema econòmic dominant. (Del llibre L'estat del món 2000)*
  26. *L'ús d'una llengua està relacionada amb el sentiment de comunitat, identitat, cohesió, a l'orgull de pertànyer a una comunitat determinada... (Imma Tubella)*
  27. *Si blancs i negres, grocs i boiximans, japonesos i aborígens de qualsevol indret gaudissen de la mateixa condició social (riquesa, cultura i formació...) seríem tots semblants i no hi hauria diferència racial que ens dividís, per molt diferents que fòssim. Estaríem més agermanats. Al cap i a la fi, el dret a ser diferents ens fa més iguals. (Albert Alay. Escriptor)*
  28. *L'empobriment del Tercer Món costa 60.000 vides diàries. (Arcadi Oliveres. Vicepresident de Justícia i Pau)*
  29. *El deute extern s'ha de condonar perquè no es pot pagar. Però, a més, s'ha de canviar la dinàmica de les relacions econòmiques internacionals. (Arcadi Oliveres. Vicepresident de Justícia i Pau)*
  30. *Cada dia moren al món 30.500 infants menors de 5 anys per causes que es podrien previndre, com ara la malnutrició o les malalties derivades de la pobresa. (Informe d'Unicef)*
  31. *No hi ha obligació més sagrada que la que el món té amb els infants. No hi ha*

deure més important que vetlar perquè els seus drets siguin respectats, el seu benestar estiga protegit, les seues vides estiguen lliures de temor i necessitats i puguen créixer en pau. (Kofi Annan. Secretari general de les Nacions Unides)

32. *Al món hi ha 250 milions de persones que viuen en condicions d'esclavatge. (ONU)*
33. *Es calcula que 250 milions de xiquets i xiquetes treballen en tot el món, d'entre ells 120 i 140 milions són explotats laboralment. (OIT)*
34. *A Filipines, un xiquet o xiqueta que passe sis hores fossant entre el fem pot aconseguir, a tot estirar, uns 6 o 7 pesos (30 o 35 ptes). (Manos Unidas)*
35. *Cada any moren 500.000 xiquets com a conseqüència del retall en els serveis sanitaris provocats pel pagament del deute extern. (PNUD)*
36. *En el món hi ha quasi 1.000 milions d'adults analfabets, dos terços són dones. (PDUD)*
37. *Un infant nascut ara en una ciutat del Nord industrialitzat consumirà, gastarà i contaminarà al llarg de la seua vida tant com 50 nens d'un país del Sud. (PNUD)*
38. *Què fa necessari, si no és l'estimació, que aquest país segueixi existint perquè ens ofereix quelcom, que segueixi volent tenir uns trets d'identitat propis i una llengua diferenciada? Pot existir la vida, qual-sevol vida, sense l'estimació? (Maria Majó i Rosa Boixaderas)*

QUÈ SÉ ARA?

EDUCACIÓ PER A LA PAU

- Conclusions a les que arribem al llarg del procés d'aprenentatge.

- Tot açò, recollit al llarg del projecte, ens ajuda a donar resposta al problema motiu d'aprenentatge:

PER QUÈ NO VIVIM EN PAU?

QUÈ SÉ ARA?

EDUCACIÓ PER A LA SALUT

- Conclusions a les que arribem al llarg del procés d'aprenentatge.

- Tot açò, recollit al llarg del projecte ,ens ajuda a donar resposta al problema motiu d'aprenentatge:

QUÈ ENS CAL PER VIURE SALUDABLEMENT?

QUÈ SÉ ARA?

EDUCACIÓ PER A LA IGUALTAT

- Conclusions a les que arribem al llarg del procés d'aprenentatge.

- Tot açò, recollit al llarg del projecte, ens ajuda a donar resposta al problema motiu d'aprenentatge:

COM PODEM ACONSEGUIR LA IGUALTAT?

QUÈ SÉ ARA?

EDUCACIÓ PER AL CONSUMIDOR

- Conclusions a les que arribem al llarg del procés d'aprenentatge.

- Tot açò, recollit al llarg del projecte, ens ajuda a donar resposta al problema motiu d'aprenentatge:

SABEM ESCOLLIR EL QUE CONSUMIM?

QUÈ SÉ ARA?

EDUCACIÓ AMBIENTAL

- Conclusions a les que arribem al llarg del procés d'aprenentatge.

- Tot açò, recollit al llarg del projecte, ens ajuda a donar resposta al problema motiu d'aprenentatge:

COM PODEM ATURAR LA DESTRUCCIÓ DEL PLANETA?

QUÈ SÉ ARA?

EDUCACIÓ VIAL

- Conclusions a les que arribem al llarg del procés d'aprenentatge.

- Tot açò, recollit al llarg del projecte, ens ajuda a donar resposta al problema motiu d'aprenentatge:

SOM CONSCIENTS DE LA IMPORTÀNCIA DE L'EDUCACIÓ VIAL?

QUÈ SÉ ARA?

- L'aproximació a les respostes dels problemes:

Per què no vivim en pau?

Què ens cal per viure saludablement?

Com podem aconseguir la igualtat?

Sabem escollir el que consumim?

Com podem aturar la destrucció del planeta?

Som conscients de la importància de l'Educació Vial?

Com podem fomentar sentiments d'arrelament i cohesió del país?

- M'han ajudat a adonar-me del que cal per:

VIURE I CONVIURE, DEIXANT VIURE

3A PART
MATERIAL COMPLEMENTARI

Un futur ple de valors.

L'Educació en valors, dia a dia.

*"Vinc a dur-te amb la veu un cant d'esperança
Que ens empenyen designis de goig i llum,
Vinc a dur-te amb el cor l'espai que ens reclama
Si amb mi vols compartir.
Tot el que ens espera és el misteri d'un gran mar llunyà.*

*I un horitzó sempre distant
Que junts farem molt més clar.
Venim de molt lluny i anem més lluny encara
Plens de somnis i llum...
Plens de somnis i llum..."*

Lluís Llach

INTRODUCCIÓ

Al llarg de l'any institucions d'àmbit nacional, estatal i internacional proposen celebrar dates assenyalades al voltant de temes relacionats amb l'Educació en Valors. L'objectiu de sensibilitzar la població perquè en prenga consciència i col·labore mitjançant una reflexió que fomenti una modificació de conductes així com un canvi d'actituds. Així, nosaltres hem fet una selecció de les que considerem més rellevants i les hem ordenades cronològicament atenent al curs escolar. Aquestes podeu ampliar-les si ho considereu convenient.

Per començar **il·lustrareu** cada data assenyalada amb un dibuix, tira còmica, caricatura, etc. que faci referència a l'esmentada data.

Tot seguit trobareu unes **"Frases per a la reflexió"** on pretenem provocar un debat on poder expressar cadascú el que pensa i, al mateix temps, adonar-se de la diversitat d'opinions que es poden tenir al voltant d'un mateix tema.

Per copsar la realitat del **"Què està passant?"** buscareu una notícia al periòdic que faci referència al dia que esteu commemorant, l'adherireu al full i extraureu les conclusions i idees que la lectura us haja provocat.

A continuació, haureu de compartir el que sabeu respecte a quina és la **"Situació al món així com als Països Catalans"**.

Realitzat tot aquest treball, potser ara siga el moment que entre tots i totes decidim **"Quines accions podem portar endavant?"** per contribuir així a col·laborar, fomentar, difondre, ajudar... sobre l'esmentada data. Però pensem que l'educació en valors pretén, en última instància, un canvi d'actituds personals en qualsevol àmbit de la nostra vida, que ens propicie uns valors per millorar la

nostra convivència. Tot açò ho reflectim en l'apartat **"I jo, què puc fer?"**.

Al mateix temps i al llarg del treball realitzat les idees, reflexions, conclusions a les que heu anat arribant en cadascun del eixos transversals les anireu anotant als fulls **Què sé ara?** Per, en un darrer terme, contestar al problema que ha anat guiant el treball en cada eix transversal.

Per concloure proposem una darrera reflexió **Què he après?** que, tenint en compte tot el procés seguit, així com les interaccions amb els companys i companyes de la classe, la descoberta de nous valors, el coneixement sobre els problemes de la nostra societat, etc., haurà de servir perquè doneu resposta al problema, fil conductor de tot el projecte, on posareu de manifest els vostres canvis d'actituds i valors.

En definitiva, pretenem que amb aquest material, que forma part del projecte Com viure i convida, deixant viure?, tots plegats ens endinsem en la part més humana de cadascú de nosaltres per adonar-nos que la convivència de les persones està íntimament relacionada amb una educació que propicie uns valors. Aquests, sols s'aconseguiran mitjançant el coneixement, l'experimentació, el diàleg i la reflexió.

CELEBRACIONS ESCOLARS ANUALS

Dia	Nom de la Diada	Nom de l'Eix Transversal	Pàgina
-----	-----------------	--------------------------	--------

SETEMBRE

8-9	Dia Internacional de l'Alfabetització	Educació per a la Igualtat	2
11-9	Diada Nacional de Catalunya	Educació per a la Pau	3
12-9	Diada de Mallorca	Educació per a la Pau	3-bis
16-9	Dia Internacional per la Prevenció de la Capa d'Ozó	Educació per a la Pau	4
27-9	Dia Internacional dels Drets dels Sords	Educació Ambiental	5

OCTUBRE

1-10	Dia Internacional de les Persones Majors	Educació per a la Salut	6
4-10	Dia Mundial de la Protecció dels Animals	Educació Ambiental	7
9-10	Dia Nacional del País Valencià Dia Mundial del Correu	Educació per a la Pau Educació per al Consumidor	8
13-10	Dia Internacional per la Reducció dels Desastres Naturals	Educació Ambiental	9
16-10	Dia Mundial de l'Alimentació	Educació per a la Salut	10
17-10	Dia Internacional per Eradicar la Pobresa	Educació per a la Pau	11
23-10	Setmana pel Desarmament	Educació per a la Pau	12
24-10	Dia de la Biblioteca Dia de les Nacions Unides	Educació per a la Igualtat Educació per a la Pau	13
25-10	Festa de la Bicicleta	Educació per a la Salut	14

NOVEMBRE

16-11	Dia Internacional per la Tolerància	Educació per a la Pau	15
20-11	Dia Internacional dels Drets dels Infants	Educació per a la Pau	16
21-11	Dia Mundial de la Televisió	Educació per al Consumidor	17
23-11	Aniversari de la Llei d'ús i ensenyament del valencià	Educació per a la Pau	18
25-11	Dia Internacional contra l'Explotació de la Dona	Educació per a la Igualtat	19
29-11	Dia Internacional per la Solidaritat amb el Poble Palestí	Educació per a la Pau	20

DESEMBRE

1-12	Dia Mundial de la Lluita contra la SIDA	Educació per a la Salut	21
2-12	Dia Internacional per l'Abolició de l'Esclavitud	Educació per a la Pau	22
3-12	Dia Internacional de les Persones Discapacitades	Educació per a la Pau	23
4-12	Dia Internacional del Voluntariat	Educació per a la Pau	24
10-12	Dia Internacional dels Drets Humans Dia Internacional dels Pobles Indígenes	Educació per a la Pau Educació per a la Pau	25
29-12	Dia Internacional de la Diversitat Biològica	Educació Ambiental	26

GENER

1-1	Aniversari dels Drets Humans	Educació per a la Pau	27
30-1	Dia de la No Violència i la Pau	Educació per a la Pau	28

FEBRER

11-2	Dia Mundial del Malalt	Educació per a la Salut	29
14-2	Dia de l'Amistat	Educació per a la Pau	30

MARÇ

8-3	Dia Internacional de la Dona Treballadora	Educació per a la Igualtat	31
21-3	Dia Internacional contra la Discriminació Social	Educació per a la Pau	32
22-3	Dia Mundial de l'Aigua	Educació Ambiental	33
23-3	Dia Mundial Meteorològic	Educació Ambiental	34

ABRIL

7-4	Dia Mundial de la Salut	Educació per a la Salut	35
8-4	Dia de la Commemoració de l'Holocaust	Educació per a la Pau	36
17-4	Dia Internacional de la Lluita dels Camperols	Educació per a la Pau	37
19-4	Dia Panamericà de l'Índi	Educació per a la Pau	38
22-4	Dia de la Terra	Educació Ambiental	39
23-4	Dia del Llibre	Educació per a la Pau	40

MAIG

1-5	Dia Internacional dels Treballadors	Educació per la Igualtat	41
3-5	Dia Mundial de la Llibertat de Premsa	Educació per a la Pau	42
8-5	Dia de la Creu Roja Internacional	Educació per a la Pau	43
15-5	Dia Internacional de les Famílies	Educació per a la Pau	44
	Dia Internacional dels Objectors de Conciència	Educació per a la Pau	
25-5	Dia de l'Alliberament d'Àfrica	Educació per a la Pau	45

JUNY

4-6	Dia Internacional dels Infants Víctimes Innocents de l'Agressió	Educació per a la Igualtat	46
5-6	Dia Mundial del Medi Ambient	Educació Ambiental	47
17-6	Dia Mundial per la Lluita contra la Desertització i la Sequera	Educació Ambiental	48
26-6	Dia Internacional contra les Drogues	Educació per a la Salut	49

JULIOL

11-7	Dia Mundial de la Població	Educació per a la Igualtat	50
------	----------------------------	----------------------------	----

DIA INTERNACIONAL CONTRA LA DISCRIMINACIÓ RACIAL.

MARÇ						
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

Exemplificació

FRASES PER A LA REFLEXIÓ:

"Es va establir per l'ONU, en memòria de les víctimes de la massacre de Shaperville (Sudàfrica), en 1960." (Font: Mans Unides).
 "Un estudi genètic realitzat per la Universitat de Washington (EUAU) revela que les diferències racials no existeixen genèticament. Segons aquest descobriment, l'ésser humà conformaria una espècie única, on les diferències serien culturals i històriques, però no racials" (Font: Levante 22 -10-98)

QUÈ ESTÀ PASSANT?

26

• SOCIETAT •

L'APA de l'escola diu que els nens magribins són "molt problemàtics" i que perjudicarien els seus fills

700 alumnes d'una escola de Ceuta no van a classe per evitar 30 nens marroquins

L'escolarització dels magribins fa va onfermar la Fiscalia de Menors

Indicació
2019

Uns 700 alumnes d'educació primària i del primer cicle d'ESO no van anar al·l'escola el passat 11 de març a l'Escola Pública Joan Miró de Ceuta en protesta per l'escolarització de 30 nens marroquins.

Aquests nens, que tenen entre 6 i 13 anys, procedeixen d'un centre d'acollida, i la seva escolarització està regulada la Fiscalia de Menors.

a manera de "penalització" per fer fora els seus marroquins del col·legi.

"No és racisme"
L'APA del Joan Miró, en un comunicat que està sent redactat als seus pares, assenyalava que "els pares marroquins demanen que, per tractar-los de igual a igual, siguin desvinculats a nivell escolar, o bé que siguin repartits pels diferents col·legis de la ciutat, ja que veuen afectada la Fiscalia de Menors".

Pares i mares de l'Escola Joan Miró de Ceuta van impedir abans que els seus fills anessin a classe

escola", i que l'administració "no ha de tenir cap mena de actitud discriminatoria amb els nens".

"Nens problemàtics"
L'Associació de Pares d'Alumnes de Ceuta també ha denunciat que els nens marroquins són "molt problemàtics" i que perjudicarien els seus fills.

El passat 11 de març, els nens marroquins van impedir que els seus fills anessin a classe. Els nens marroquins són "molt problemàtics" i que perjudicarien els seus fills.

El passat 11 de març, els nens marroquins van impedir que els seus fills anessin a classe. Els nens marroquins són "molt problemàtics" i que perjudicarien els seus fills.

CONCLUSIONS

- Un grup de pares i mares de l'AMPA van impedir que els seus fills anessin a classe com a mesura de pressió per fer fora del col·legi els nens marroquins.
- Els pares i mares demanen que aquests xiquets siguin repartits per altres centres educatius de la ciutat.
- Argumenten que no són racistes ni xenòfobs, doncs el 30% de l'alumnat és de religió musulmana.
- Duen que els nens marroquins són molt conflictius i la seua companyia pot ser molt perjudicial per a l'educació dels seus fills.
- El Ministeri diu que els nens marroquins van a classe de 3 a 8 de la tarda i que, per tant, no interfereixen per a res en les activitats normals del centre.
- El delegat del Ministeri qualifica de lamentable la postura dels pares i mares.

SITUACIÓ AL MÓN

- Darrerament hi ha una forta emigració legal i illegal de persones provinents de països subdesenvolupats als països rics.
- Malgrat que estem al segle XXI discriminacions, deportacions i genocidis racials com les ocorregudes a l'antiga Iugoslàvia ens mostren les actituds xenòfobes que continuen havent.
- Caminem cap a una societat on el mestissatge serà una realitat que ens aportarà una visió global i compartida del món en el que vivim.
- A l'entrada al nou mil·lenni constatem que en una gran part dels problemes racials que existeixen al planeta són degut, en part, a les conseqüències del colonialisme.
- La majoria de discriminacions racials van associades a diferències culturals, religioses, lingüístiques, de trets físics, ...
- Podríem assegurar que la manca de tolerància, diàleg i solidaritat és la causa de les discriminacions racials.

SITUACIÓ ALS PAÏSOS CATALANS

- Per les condicions climàtiques, la situació geogràfica, el dinamisme de l'economia, el turisme, ... als Països Catalans s'hi dona una alta migració de ciutadans i ciutadanes fonamentalment del nord d'Àfrica i Sudamèrica.
- Com a conseqüència de la darrera llei d'Estrangeria, arreu del nostre País han hagut mobilitzacions, tancades i vagues de fam dels immigrants que sol·liciten de l'administració legalitzar la seua situació administrativa.
- Arran d'aquests esdeveniments han hagut tot tipus de manifestacions solidàries de la població en suport a les reivindicacions dels immigrants.
- Els problemes d'atur que té la nostra societat, fa que de vegades, certs sectors de la població veuen els immigrants com a una possible competència a l'hora d'aconseguir un treball, la qual cosa genera actituds racistes i xenòfobes.
- De vegades, volem buscar actituds racistes lluny de nosaltres sense adonar-nos-en que les tenim ben prop, i fins i tot som nosaltres qui les generem.

QUINES ACCIONS PORTEM ENDAVANT ENTRE TOTA LA CLASSE?

- Adonar-se'n que moltes vegades a la pròpia classe i amb el nostre comportament demostrem actituds racistes i discriminatòries envers els companys i companyes.
- Si al centre hi ha escolaritzat algun alumne immigrant, ajudar-li a què s'integre d'una manera el menys traumàtica possible a la vida diària del centre i del poble: suport lingüístic, afectiu, escolar, cultural ...
- Col·laborar amb alguna ONG que porte endavant campanyes d'ajuda als immigrants.
- Elaborar una enquesta i passar-la a població de diferents edats per poder extreure-hi conclusions que ens permetin conèixer quina és la realitat sobre aquest tema.

I JO, QUÈ PUC FER?

ACTITUDS I VALORS

R CRSA	<ul style="list-style-type: none"> • Aprofitant qualsevol notícia sobre discriminacions racials per parlar-ne amb la família al respecte, tot i exposant els seus punts de vista. • Defensar el valor de la solidaritat i la cooperació.
AL CENTRE	<ul style="list-style-type: none"> • Argumentar que l'educació és la millor ferramenta per combatre el racisme i per tant, les discriminacions racials. • Proposar a la Comunitat Educativa accions per millorar la integració i convivència de tot l'alumnat. • Revisar periòdicament, en assemblea, les actituds de la classe al voltant de les discriminacions racials.
A LA SOCIETAT	<ul style="list-style-type: none"> • Fer veure que una gran part de les guerres i els enfrontaments que la humanitat ha portat a cap han estat per qüestions racials. • Participar com a voluntaris en qualsevol actuació que es porte endavant al poble o ciutat. • Difondre les idees que ens porten a una societat on cada vegada s'hi done més el mestissatge. • Denunciar tot tipus de discriminacions racials.

CELEBRACIONS ESCOLARS ANUALS

Dia	Nom de la Diada	Nom de l'Eix Transversal	Pàgina
-----	-----------------	--------------------------	--------

SETEMBRE

8-9	Dia Internacional de l'Alfabetització	Educació per a la Igualtat	2
-----	--	-----------------------------------	----------

"Existeixen al món 1.000 milions d'adults que no saben ni llegir ni escriure, i 100 milions de nens en edat escolar que no tenen cap lloc on aprendre". (Font: Manos Unidas)

11-9	Diada Nacional de Catalunya	Educació per a la Pau	3
------	------------------------------------	------------------------------	----------

"Serem només si el coratge ens fa anar més lluny d'aquí. Serem només si ens exalta guanyar tant per compartir, serem sols un país lliure si som lliures els seus fills, serem sols si volem. I aquest repte ens fa més rics".

"Tens les mans, tens el cor, tens les claus per obrir horitzons de llum". (Font: del poema "Jo hi sóc si tu vols ser-hi, de Martí Miquel i Pol")

12-9	Diada de Mallorca	Educació per a la Pau	3-bis
------	--------------------------	------------------------------	--------------

16-9	Dia Internacional per la Prevenció de la Capa d'Ozó	Educació Ambiental	4
------	--	---------------------------	----------

"L'ozó és l'únic gas de l'atmosfera que pot rebatre els letals raigs ultraviolats del sol. Aquest s'estén tant subtilment per l'atmosfera que si es recollís completament formaria una anella a l'entorn de la Terra del gruix d'una sola de sabata. Això no obstant, si no fos per aquest fràgil filtre, les radiacions ultraviolades matarien tota forma de vida terrestre". (Font: Atlas del Medi Ambient)

27-9	Dia Internacional dels Drets dels Sords	Educació per a la Pau	5
------	--	------------------------------	----------

"Els sords són persones que tenen una minusvalia. Hem de ser conscients d'aquesta realitat i ajudar-los a no sentir-se discriminats".

OCTUBRE

1-10	Dia Internacional de les Persones Majors	Educació per a la Salut	6
------	---	--------------------------------	----------

"Entre els indígenes amazònics les persones majors són les encarregades de transmetre el saber, la cultura i les tradicions. Gaudeixen d'un gran respecte i de l'estima de tota la comunitat. Nosaltres, també podem aprendre molt dels nostres iaïos".

4-10	Dia Mundial de la Protecció dels Animals	Educació Ambiental	7
------	---	---------------------------	----------

"Els traficants d'animals de l'Amazònia capturen anualment 15 milions de peces ornamentals, 16.000 papallones i 7.000 ocells exòtics". (Font: Greenpeace)

9-10	Dia Nacional del País Valencià	Educació per a la Pau	8
	Dia Mundial del Correu	Educació per al Consumidor	

“Canto i cantant vaig caminant que amb la cançó sempre miro endavant. Vull somiar el meu demà ple de força i el goig d’estimar”. (Font: del poema ‘Vull somiar demà’ de Miquel Martí i Pol”.

“El correu és una forma meravellosa de comunicació entre les persones. Permet la relació entre persones malgrat la distància”. (Font: Mans Unides)

13-10	Dia Internacional per la Reducció dels Desastres Naturals	Educació Ambiental	9
-------	--	---------------------------	----------

“La humanitat sempre ha estat turmentada per desastres: erupcions volcàniques, huracans o tifons, terratrèmols i ones gegantines. Siguem solidaris amb les persones que els pateixen, ja que un dia els podem necessitar nosaltres”.

16-10	Dia Mundial de l’Alimentació	Educació per a la Salut	10
-------	-------------------------------------	--------------------------------	-----------

“Malgrat que el planeta té 6.000 milions d’habitants, avui en dia produïm aliments que podrien alimentar 8.000 milions de persones. Però encara continuen havent centenars de milions de persones que passen gana, i la majoria d’ells, són nens. Per què? El problema està en la distribució”.

17-10	Dia Internacional per Erradicar la Pobresa	Educació per a la Pau	11
-------	---	------------------------------	-----------

“La misèria és l’extrema pobresa. Malgrat que la Declaració Universal dels Drets Humans estableix el dret a tenir cobertes les necessitats bàsiques, 1.200 milions de persones viuen amb menys d’1 dòlar al dia. Què és pot fer amb un dòlar?”.

23-10	Setmana pel Desarmament	Educació per a la Pau	12
-------	--------------------------------	------------------------------	-----------

“Més de 300.000 Tm. d’armes químiques enfonsades en el Bàltic després de la II Guerra Mundial podrien causar la major contaminació catastròfica del medi, entre el 2002 i el 2005, quan la corrosió trenque els bidons”. (Font: Natura)

24-10	Dia de la Biblioteca	Educació per a la Igualtat	13
	Dia de les Nacions Unides	Educació per a la Pau	

“La lectura d’un bon llibre és un diàleg incessant on el llibre pregunta i l’ànima contesta”. (André Maurois, escriptor francès 1885-1967)

“Alguns llibres són provats, altres devorats, molts pocs mastegats i digerits”. (Francis Bacon)

25-10	Festa de la Bicicleta	Educació per a la Salut	14
-------	------------------------------	--------------------------------	-----------

“A la Xina hi ha 250 bicicletes per cada cotxe. Als USA, només 0,7 per cotxe”.

NOVEMBRE

16-11 Dia Internacional per la Tolerància **Educació per a la Pau** **15**

"La falta de tolerància i no voler seguir uns criteris pactistes han provocat tots els conflictes fraternals de la història de la humanitat". (Font: José Mª Puigjaner. Escriptor)

20-11 Dia Internacional dels Drets dels Infants **Educació per a la Pau** **16**

"El benestar de la infància d'avui està inseparablement lligat a la pau del món del demà". (Henry R. Labouisse, Director Executiu d'UNICEF)

21-11 Dia Mundial de la Televisió **Educació per al Consumidor** **17**

"Si no sabem separar la realitat de la ficció, els joves poden utilitzar les fórmules que veuen a la pantalla per a descarregar les seues tensions". (Font: Jaume Funes. Psicòleg)

23-11 Aniversari de la Llei d'ús i ensenyament del valencià **Educació per a la Pau** **18**

"El català, com a llengua pròpia del País Valencià, ha d'arribar a ser l'element d'identificació, el vehicle vàlid de la nostra cultura, de la nostra identitat i de les nostres relacions humanes i socials".

25-11 Dia Internacional contra l'Explotació de la Dona **Educació per a la Igualtat** **19**

"L'explotació sexual de dones i xiquetes constitueix una de les formes d'esclavitud modernes més extesa i abominabl". (Fulllets informatius de Mans Unides, núm. 6)

29-11 Dia Internacional per la Solidaritat amb el Poble palestí **Educació per a la Pau** **20**

"El 1880 a Palestina sols hi havia 25.000 jueus. El 1936, el cens era de 400.000. En l'actualitat..."

DESEMBRE

1-12 Dia Mundial de la Lluita contra la SIDA **Educació per a la Salut** **21**

"Aquesta data la va establir l'OMS el 1988. El seu objectiu és la presa de consciència, intercanvi d'informació, apertura de xarxes de comunicació entre els afectats i la resta de la societat". (Font: Intermón)

2-12 Dia Internacional per l'Abolició de l'Esclavitud **Educació per a la Pau** **22**

"A Mauritània, avui en dia, el preu de la llibertat d'un esclau es discuteix dins de la família. Pot ser el valor d'un camell o dos. Depèn de si consideren que és bo, si és jove..." (Font: Fátimata M'Baye)

3-12 Dia Internacional de les Persones Discapacitades **Educació per a la Pau** **23**

"Aquesta data es va establir en assemblea el 1985 per l'ONU". (Font: Mans Unides)

4-12	Dia Internacional del Voluntariat	Educació per a la Pau	24
-------------	--	------------------------------	-----------

"Qui vol, pot. Tu també pots ser voluntari". (Font: Mans Unides)

10-12	Dia Internacional dels Drets Humans	Educació per a la Pau	25
	Dia Internacional dels Pobles Indígenes	Educació per a la Pau	

"El 1948 es va firmar la Declaració Universal dels Drets Humans. Aquesta, en protegir als individus, protegeix també la cultura dels pobles indígenes, això sí, sempre que aquesta no vulnere els drets humans". (Font: Mans Unides)

29-12	Dia Internacional de la Diversitat Biològica	Educació Ambiental	26
--------------	---	---------------------------	-----------

"Les tres quartes parts de les espècies del món estan disminuint la seua població o es troben en perill d'extinció". (Font: worldwatch).

"Alguns arbres de la selva amazònica no els veurem mai. El ritme de destrucció és més ràpid que el dels descobriments. Cada segon es tala una extensió de la selva equivalent a la superfície d'un camp de futbol". (Font: WWF).

GENER

1-1	Aniversari dels Drets Humans	Educació per a la Pau	27
------------	-------------------------------------	------------------------------	-----------

"En la guerra mai guanya ningú, tots perdem. En el treball per la pau guanya la humanitat sencera". (Font: Mans Unides)

30-1	Dia de la No Violència i la Pau	Educació per a la Pau	28
-------------	--	------------------------------	-----------

"El 30 de gener de 1948 va morir assassinat Mahatma Gandhi, un model en la lluita per la pau". (Font: Mans Unides)

"Crec que és la memòria històrica la que ens ha de fer present que la pau, la pau basada en la justícia, és un tresor molt fràgil que hem de saber estendre i conservar per a tota la humanitat". (Font: Jordi Busquet)

FEBRER

11-2	Dia Mundial del Malalt	Educació per a la Salut	29
-------------	-------------------------------	--------------------------------	-----------

"En aquest dia se'ns convida a estar més a prop dels malalts. A intentar reduir el seu dolor amb la nostra estima".

14-2	Dia de l'Amistat	Educació per a la Pau	30
-------------	-------------------------	------------------------------	-----------

"Un savi proverbi popular diu 'tenir amics és tenir un tresor'. Si vols tenir un tresor, busca tenir un bon amic".

MARÇ

8-3	Dia Internacional de la Dona Treballadora	Educació per a la Igualtat	31
<p>"El 8 de març de 1857 varen ser assassinades un grup de dones treballadores de la confecció de Nova York, que exigien millors condicions de treball i el dret al vot. Des de 1910 es va establir aquest dia en la seua memòria". (Font: Mans Unides)</p>			
21-3	Dia Internacional contra la Discriminació Racial	Educació per a la Pau	32
<p>"Es va establir per l'ONU, en memòria de les víctimes de la massacre de Shaperville (Sudàfrica), el 1960". (Font: Mans Unides)</p> <p>"Un estudi genètic realitzat per la Universitat de Washington (EEUU) revela que les diferències racials no existeixen genèticament. Segons aquest descobriment, l'ésser humà conformaria una espècie única, on les diferències serien culturals i històriques, però no racials". (Font: Levante 22-10-98)</p>			
22-3	Dia Mundial de l'Aigua	Educació Ambiental	33
<p>"L'aigua i no el petroli serà el motiu de guerra al segle XXI. Cal limitar el seu ús". (Font: Gonzalo Halffter Sala)</p>			
23-3	Dia Mundial Metereològic	Educació Ambiental	34
<p>"El diòxid de carboni (CO₂) és el principal responsable de les alteracions del clima al nostre planeta. Els arbres en consumeixen milions de tones, reduint la seua concentració en l'atmosfera i disminueixen els impactes ecològics d'un augment de les temperatures".</p>			

ABRIL

7-4	Dia Mundial de la Salut	Educació per a la Salut	35
<p>"Celebrat pels països membres de l'OMS. Comemora la data en què va entrar en vigència la constitució de l'esmentat organisme, el 7 d'abril de 1949".</p>			
8-4	Dia de la Commemoració de l'Holocaust	Educació per a la Pau	36
<p>"El la II Guerra Mundial sis milions de jueus varen ser assassinats pels nazis".</p>			
17-4	Dia Internacional de la Lluita dels Camperols	Educació per a la Pau	37
<p>"El 1996 es va produir la massacre de El Dorado de Carajás, Parà, Brasil. La policia militar de l'Estat va matar 23 persones que defensaven el dret a la terra".</p>			
19-4	Dia Panamericà de l'Indi	Educació per a la Pau	38
<p>"Jornada creada el 1941 en el primer Congrés Indigenista Latinoamericà, celebrat a Mèxic".</p>			

22-4	Dia de la Terra	Educació Ambiental	39
-------------	------------------------	---------------------------	-----------

"La Terra no l'hem heretada dels nostres pares, ens l'han deixada els nostres néts".

23-4	Dia del Llibre	Educació per a la Pau	40
-------------	-----------------------	------------------------------	-----------

"Creat per l'UNESCO el 1995, per haver coincidit el 23 d'abril de 1616 la mort de Cervantes, Shakespeare i l'inca Garcilaso de la Vega". (Font: Mans Unides)

MAIG

1-5	Dia Internacional dels Treballadors	Educació per la Igualtat	41
------------	--	---------------------------------	-----------

"El 1886, 180.000 treballadors amb jornades de 14 a 16 hores al dia es van aturar. Van respondre les armes amb un resultat de 6 morts i 50 ferits". (Font: Mans Unides)

3-5	Dia Mundial de la Llibertat de Premsa	Educació per a la Pau	42
------------	--	------------------------------	-----------

"Vivim en un món on se'ns fa imprescindible saber navegar per la informació. El poder dels mitjans de comunicació és tant gran que aquests han de ser conscients d'oferir una informació plural, real i no manipulada".

8-5	Dia de la Creu Roja Internacional	Educació per a la Pau	43
------------	--	------------------------------	-----------

"En virtut de la Convenció de Ginebra (1864) es posa una creu roja a les ambulàncies per indicar la seua neutralitat". (Font: Mans Unides)

15-5	Dia Internacional de les Famílies	Educació per a la Pau	44
	Dia Internacional dels Objectors de Consciència	Educació per a la Pau	

"S'entén per objector de consciència tota persona susceptible de ser reclutada per al servei militar, que per diverses raons refusa fer-ho o prendre part en conflictes armats".

25-5	Dia de l'Alliberament d'Àfrica	Educació per a la Pau	45
-------------	---------------------------------------	------------------------------	-----------

"Setmana de solidaritat amb els pobles de tots els territoris colonials, així com els de Sudàfrica, que lluiten per la independència i els drets humans". (Font: Mans Unides)

JUNY

4-6	Dia Internacional dels Infants Víctimes Innocents de l'Agresió	Educació per a la Igualtat	46
------------	---	-----------------------------------	-----------

"Creat el 1982 davant la situació viscuda pels xiquets palestins i libanesos víctimes del conflicte àrabo-israelià".

5-6	Dia Mundial del Medi Ambient	Educació Ambiental	47
-----	-------------------------------------	---------------------------	-----------

"Proclamat el 1972. S'estima que des de 1900 han desaparegut la meitat de les terres humides del planeta, drenades per dedicar-les a l'agricultura, talades per utilitzar la fusta o urbanitzar".

17-6	Dia Mundial per la Lluita contra la Desertització i la Sequera	Educació Ambiental	48
------	---	---------------------------	-----------

"Arreu del món els deserts avancen, i s'estenen sobre més i més terra. La desertització amenaça prop d'una tercera part de les superfícies de la Terra i afecta la vida d'uns 850 milions de persones. Causes: sobreexplotació dels sòls, pasturatge abusiu, tala abusiva, deforestació i salinització". (Font: Atlas del Medi Ambient)

26-6	Dia Internacional contra les Drogues	Educació per a la Salut	49
------	---	--------------------------------	-----------

"Existeixen dues drogues permeses i molt esteses a la societat, l'alcohol i el tabac. La drogodependència en el fons és un problema d'immaduresa o manca d'identitat i autonomia".

JULIOL

11-7	Dia Mundial de la Població	Educació per a la Igualtat	50
------	-----------------------------------	-----------------------------------	-----------

"La població mundial és ja de 6.000 milions d'habitants. Cada dia compartim la Terra i els seus recursos amb 250.000 persones més que el dia anterior; cada any hi ha 90 milions més de boques per alimentar. Però el 90% dels naixements tenen lloc en els països amb menys recursos econòmics per donar de menjar a la seua població".

DIA INTERNACIONAL CONTRA LES DROGUES.

JUNY						
				1	2	
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

Dibuix

FRASES PER A LA REFLEXIÓ:

"Existeixen dues drogues permeses i molt esteses a la societat, l'alcohol i el tabac. La drogodependència en el fons és un problema d'immaduresa o manca d'identitat i autonomia"

119

QUÈ ESTÀ PASSANT?

CONCLUSIONS

ARTICLE DE PREMSA

SITUACIÓ AL MÓN

-

SITUACIÓ ALS PAÏSOS CATALANS

-

QUINES ACCIONS PORTEM ENDAVANT ENTRE TOTA LA CLASSE?

-

I JO, QUÈ PUC FER?

A C T I T U D S I V A L O R S	
A CASA	
A L CEN TRE	•
A L SOCIETAT	•

DIA INTERNACIONAL DELS INFANTS VÍCTIMES INNOCENTS DE L'AGRESSIÓ.

JUNY						
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

Dibuix

FRASES PER A LA REFLEXIÓ:

“Creat en 1982 davant la situació viscuda pels xiquets palestins i libanesos víctimes del conflicte ‘àrab-Israeli’”.

121

QUÈ ESTÀ PASSANT?

CONCLUSIONS

ARTICLE DE PREMSA

DIA MUNDIAL METEOROLÒGIC.

MARÇ						
	1	2	3	4	5	6
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

Dibuix

FRASES PER A LA REFLEXIÓ:

"El diòxid de carboni (CO₂) és el principal responsable de les alteracions del clima al nostre planeta. Els arbres consumeixen milions de tones, reduint la seua concentració en l'atmosfera i disminueixen els impactes ecològics d'un augment de les temperatures."

QUÈ ESTÀ PASSANT?

CONCLUSIONS

ARTICLE DE PREMSA

GERMANIA

Febrer del 2001

Periòdic per treballar l'Educació en Valors
des dels eixos transversals

Núm. 0 - Exemple gratuït

Llach canta el futur a,
"Germanies 2007"

32

Divuit personalitats opinen
sobre el futur dels Països Catalans.

28

La joventut participa en la Fira Solidària.

50

El creixement de
la violència escolar.

34

El Pol Nord es fon.

67

35 conflictes per
a una dècada.

12

19

■ Els 400 immigrants en
vaga de fam a l'església
barcelonina del Pi estan
en situació "insostenible"

Onze milions de nens
menors de cinc anys
moren cada any al món.

6

Pseudònim: Ben Xolmo

Editorial

Correllengua i agermanaments

La nostra existència ha dit a totes, amb un èxit notable, una nova edició del Correllengua. El Correllengua 2000 ha estat una convocatòria dedicada especialment a la memòria i a l'exemple del nostre Enric Valor, i de la seva realització i materialització en dos anys compta permanentment en aquest BUTLLETÍ. El que sí que volem destacar és el servei i el treball que ha dut aquest Correllengua, no només perquè són de les seues parts més reconegudes per preme-...

L'agermanament entre ajuntaments del Principat de Catalunya i de les Illes Balears i els Castells Inans i del País Valencià, la Catalunya Nord i la Franja. Coincidint amb el pas de la Flama del Correllengua per algunes d'elles, han concegut ja a formalitzar-se aquests agermanaments, que no impliquen costos, sinó i ser tant important, la col·laboració econòmica dels ajuntaments conscients de la realitat nacional amb alguns d'aquests Castells sínt, amb impetuosa exacta, la col·laboració humana, l'intercanvi i la comunicació entre els homes i dones d'aquestes poblacions, que ara reben unes d'una manera especial per ser lligats amb fortes que els generalis de llengua, cultura i història, esdevinint autèntiques poblacions germanes que, a partir d'ara, s'intercanviaran associacions culturals, propostes i experiències i, sobretot, cohesió de les persones.

En alguns casos, el fil conductor de l'agermanament pot ser en fet com la coincidència en la data de concessió de la carta foral dels de població, pel nostre costat Barri Comperdes que data veu als Castells. En altres pot ser la coincidència del topònim o la presència del nom del poble del Principat en l'onomatòpia de la població del Castell del qual rep l'aglutinació o el nombre semblant d'habitants d'ambdós costats: o la dedicació històrica a una mateixa activitat econòmica: o l'interès de totes dues per la fi-...

A T O R I
NOVEMBRE
1 DE DESIMBRE DEL 2000

Un traspàs modèlic

A wnti els Mossos d'Esquadra ja patrullen per totes les carreteres de Catalunya. El traspàs de funcions i de competències s'ha fet d'una manera ordenada; més encara, modèlica. Sempre hi haurà algú que podrà adirir que els funcionaris o els agents de la Guàrdia Civil que s'han integrat al cos català són excessius o massa poca. En tot cas, l'administració central i el govern han culminat el procés amb "suavitat" i amb encert. L'acord, a més, ha servit per constatar que l'article 105.2 de la Constitució serveix per a alguna cosa. Aquella que més la reivindiquem, darrera, per frenar exigències d'autogovern horari de ser els primers interessats a aprofitar-se al màxim les possibilitats. Paradoxalment, els mateixos dies que el govern d'Aznar cedia del tot les seves competències de trànsit a Catalunya alguns dels seus ministres afirmaven que el procés de transferències als governs autònoms "ja ha tocat sotrre". La mateixa Constitució que sacralitzen (que fossilitzen) els demostra tot el contrari.

GERMANIA

Periòdic per a treballar l'Educació en valors des dels eixos transversals

Aquest periòdic forma part del projecte "Com viure i conviure, deixant viure?" presentat al II PREMI D'EDUCACIÓ ANGELETA FERRER I SENSAT a la recerca i innovació educatives, convocat per l'Ajuntament de Reus.

Encara té sentit donar exemple?

D'acord amb els professionals de l'ensenyament, tant de primària com de secundària, un dels aspectes d'importància és el treball d'espècie humana que constitueix un gran desafiament per aconseguir canvis positius i sense cap dubte, per fomentar a partir d'aquestes eines educatives i d'activitats de treball en línia.

Avui, però, més que d'exemplaritat són els professionals de tota àrea i d'altres instruments de motivació i subjecció, les eines i les estratègies d'informació que s'han desenvolupat i desenvolupen.

Com és pot formar un exemple —el professor de llengua general— en la didàctica d'ensenyar el nostre llenguatge, ja que són molts els factors que hi interaccionen. La seva societat de valors, la realitat de les famílies i la funció d'aula, els punts de vista ideològics, la societat de l'ortografia, l'administració cap a que la dona final d'activitat que té l'alumne, etc. són alguns dels aspectes que interaccionen en les aules de primària i secundària, i són els que condueixen a les solucions dels alumnes que, en lloc d'aplicar a l'exercici el model que els alumnes, responen amb actituds que responen a les i les, en aquest context, autòctones.

En tot, però, no hi ha dubte, entre els professionals de l'ensenyament, un dels aspectes més importants és l'activitat que desenvolupa en l'aula educativa que incideix en l'aprenentatge dels alumnes i que, a més, és un dels que condueixen a les solucions dels alumnes que, en lloc d'aplicar a l'exercici el model que els alumnes, responen amb actituds que responen a les i les, en aquest context, autòctones.

Desenvolupament humà i necessitats

El desenvolupament humà s'ha desenvolupat i ha estat el resultat de l'evolució de la natura, però també del desenvolupament social, polític, econòmic i cultural. El desenvolupament humà és el resultat de la interacció entre la natura i la cultura.

El desenvolupament humà és el resultat de la interacció entre la natura i la cultura. El desenvolupament humà és el resultat de la interacció entre la natura i la cultura.

El desenvolupament humà és el resultat de la interacció entre la natura i la cultura. El desenvolupament humà és el resultat de la interacció entre la natura i la cultura.

II PREMI ANGELETA FERRER I SENSAT 2001

PER ACABAR

ARA CASTELLS

No som racistes

La senyora Clot ha llegit al diari que el Consell d'Europa advertia que existia el racisme. Ella no és racista perquè, de fet, mai no ha convivat amb ningú d'una altra raça, si no ho ha fet per la Filipina que fa les classes, que és molt "rica, discreta i submissa com són alguns gent". Ara bé, si diu que li va demanar que li fes un contracte les coses ja no van ser tan agradables: "Els que els deuen la mà i l'agafes al braç; port que de seguida va entrar en raó". La senyora Clot mai no ha conegut que hi hagi racis suposats però té molt antipatia la racista de classe, de classe alta, s'entén, i encara que no hagi estat mai a l'Orient sap distingir entre una senyora japonesa "la que viu a l'Est, molt fina, que el seu home és un executiu de la Ford", d'una noia filipina, la que és la raça dels que la Dolores es va posar un bar. Amb la Dolores no va tenir mai cap qüestió "encara que fes antipatia i ja se sap que criden, i que tot s'ho menegen sofocant i fregit", però un bon dia "quan ja la tenia educada, em va dir que, que tota fins igual", la senyora Clot creu que és millor que tothom estigui a casa seva i no li agrada que el berris s'ompli de "marrocs" i "Dés que es guard que la terra es fes abèvia d'un negre tropicària com a la canya", la senyora sempre només accepta els avantatges de tenir més d'altra banata però no està disposada a pagar els inconvenients que sempre passen un xec de cultura, si no es fa ben fet. És evident que el món està marcat de tal manera que la gent del sud té més a buscar, més que els pes, feina al nord. Per tant, convé no crear guetos que tard o d'hora comportaran conflictes i desmarcar a temps qualsevol forma de maltracte, tant per una com per altra banda, perquè a ningú no agrada que el marjàtin si ningú no vol sentir-se evatit.

WWW
MEDIUM
7 DE NOVEMBRE DEL 2005

EL PUNT • Dimecres, 14 de gener del 2005 JORDI SOLER

WWW
MEDIUM
16 DE NOVEMBRE DEL 2005

Seguretat viària

La freqüència i la gravetat dels accidents de circulació, que d'un temps ençà, ocorren a les nostres carreteres, està mobilitant moltes lleis i moltes planes, que, amb convenciment, angustia i fins i tot desparatisme, no han dubtat a dir la seva sobre aquesta trista, i quotidiana, realitat. Així, polítics, entesos, fiscalars de victimes, col·lectivistes preocupats i redactors de sancions, agents darrers, per força han omplert espais d'imprensa, ràdiofònica i televisiva per coincidir en un sol plaer i una sola veu d'alarma. A l'hora de trobar explicacions al fatidic fenomen, s'hi ha que insistiran en el perillós mal estat de molts trams de la nostra via, assumint punts negres, revoltes o rotors sistèmics, amb una catàstica d'accidents que fa pesar els cabells de pasta. També es potuó accedir el tema de l'ensor humà: distraccions fatals, inoportuna somnolència, oblidat l'impacte de les distàncies, excés de velocitat, exageració del cotxe... Són factors a tenir en compte, perquè, en bona part, tenen la culpa de molts de les tragèdies que succeïxen. Però no tota. La població dels desenvolupats ha de ser capaç de solucionar en l'aspecte més important del problema: la seguretat. Efectivament els enginyers de les nostres constructors dissenyen uns vehicles cada vegada més segurs i fiables, i amb dispositius la finalitat dels quals és protegir el finc dels ocupants en cas d'accident. Així no obstant, el nombre de víctimes mortals, es llue de baixar, va en augment. Per què? És espós que valen per televisió ens fan creure que el cotxe que avança de cara una autogràfica de vida a la imatge —un simul faga crec dia que rodala en circuit tancat i amb un expert al volant—, aquell vehicle frena on sec sobre una línia d'aigua, entra a les revoltes com una estatidat i sense derrapar ni un centímetre i li torn sobtat fins i tot de davall els seients. Lamentablement, així ens fa pensar que es comporten així creient que el pesen a 200 km/h. I, en clar, la pèrta resulta mortal de necessitat.

WWW
MEDIUM
16 DE NOVEMBRE DEL 2005

ENCENALL
CLONATGE: PROGRÉS I CINISME

ALFONS QUINTÀ

Fa més de nou anys que el Parlament europeu té podent tractar el tema del clonatge. Poden passar nou anys més, més anys! qui no. O no-som-hi. Si avui hi hagués allí un vot senta en contra de la seva autorització.

S'hi oposarien tot els partits de dreta, anomenats als cridats de l'Església catòlica, molts que en privat molts diputats d'aquest sector paguen ser partidaris del clonatge, sempre amb finalitat terapèutica. Per això no hi ha ningú que portarà el problema davant el jutge com el famós feroç.

També s'hi oposarien els musulmans verds. Aquests són contraris a moltes coses que al lloc eclesia com un progrés, com els transgènics. La possibilitat de creïxen de criats és nul·la.

La el Parlament Europeu, clarament a favor, a nivell genètic, només hi ha sis

iberals. Diputats de diversa ubicació també hi votarien a favor. Però seria una minoria. Amb raó, però en minoria.

De fet, passa qualsevol de sensibilitat al que va succeir amb l'avortament. També l'avortament és més valent a ser a la Gran Bretanya. En els anys setanta, molts i moltes de dones europees havien d'anar a Londres, per dir a terme el que després s'ha anat reconeixent com un dret a l'Europa continental.

Moltes famílies molt catòliques ven

haber d'admetre que la solució d'un problema d'una filla seca, o d'un fill sec, passava per una estada a Londres, un cap de setmana, fins un dia sense interrupció.

Es pot tornar a plantejar un problema semblant en el cas de moltes malalties, si bé encara han de passar uns anys. Són realment gens de les entendes problemes humans. Les ideologies que no admeten, els progressos de la ciència i de les societats es fan mal a elles mateixes.

Perden crèdit, no pas la ciència.

Ara els Estats Units han trobat el bon sentit d'optar per una via homologable amb la del govern britànic, encara que Londres va més lluny. El que hi haurà d'entrada als Estats Units és que els laboratoris pensin, que ja hi treballaven, podran rebre ajut públic.

L'Europa continental sembla que volgui quedar fora del desenvolupament científic. França fins i tot va tenir la delirant postura de prohibir, el 1994, aquesta investigació. Va representar per a aquest país, i potser per a Europa, quedar al marge de progressos immensos que, a més, són inevitables. Si volen imposar visions ideològiques en un món on les transfusions de sang, els trasplantaments de medulles òssies i d'òrgans ja són una vulgaritat infinitament positiva. Totes impliquen treball de cel·lules d'un ésser a un altre.

A VUI
DIMECRES
13 DE FEBRER DEL 2000

La sida i la guerra deixen orfes milions de menors als països en desenvolupament

Onze milions de nens menors de cinc anys moren cada any al món

L'informe d'UNICEF centra l'atenció en la situació dels més petits i de les mares

Redacció
BARCELONA

La majoria de les causes de mortalitat infantil es podrien prevenir amb facilitat, però, tot i això, cada any moren al món onze milions de nens de menys de cinc anys. Aquesta és només una de les moltes i terribles dades que s'abir va fer públiques l'organització UNICEF en la presentació a Nova York del seu informe anual sobre l'estat de la infància al món.

L'informe destaca que, entre les principals causes de mort d'infants de menys de cinc anys, el 20% estan relacionades amb trastorns pulmonars (els que succeeixen durant els primers mesos de vida), el 18% es deuen a infeccions respiratòries, el 17% a malalties diarrèiques, el 7% al paludisme i el 15% a malalties que es podrien prevenir fàcilment amb vacunes.

Per primer cop, el document d'UNICEF dedica una atenció especial als drets dels nens acabats de néixer i dels 485 milions de menors de tres anys que viuen al món. Aquesta etapa de la vida es considera crítica pel que fa a la necessitat de rebre un mínim d'assistència sanitària, nutrició i educació. L'informe s'atura en la situació de la dona al món, ja que es considera que les seves condicions de

vida estan estretament vinculades a les dels infants. En aquest sentit, UNICEF després de que 177 milions de nens al món tenen problemes de creixement com a conseqüència de la malnutrició que, arribem des de la infància moltes dones embarassades. D'altra banda, mentre cada any quinze milions de nens entre els 15 i els 19 anys es converteixen en mares, més del 50% dels parts són atesos per personal qualificat. Els nens que han nascut de

Els fills de dones que no han anat a l'escola tenen dues vegades més risc de morir abans del primer any

dones que no han anat a l'escola tenen, segons l'informe d'UNICEF, dues vegades més risc de morir abans de complir el primer any que els nascuts de mares que han accedit a l'educació secundària. D'altra banda els fills de dones que són maltractades pels seus marits o companys tenen sis vegades més possibilitat de morir abans dels cinc anys.

La població mundial de nens menors de quinze anys ha passat en les tres últimes

dècades de 1.400 milions a 1.800, la majoria dels quals viuen en països en vies de desenvolupament. Segons destaca l'informe d'UNICEF, els problemes més greus relacionats amb la infància en aquests països tenen a veure amb la pobresa i amb les mancances nutricionals, sanitàries i educatives.

Assistència a classe

Les dades indiquen que més del 20% dels nens en edat escolar no estan matriculats en cap centre o no assisteixen a classe. Però aquestes xifres podrien ser encara més elevades, ja que una tercera part dels naixements no són inscrits i molts nens no tenen accés a serveis bàsics, tant sanitàris com educatius.

La sida i la guerra també castiguen fortament la població infantil. El virus de la sida no només ha deixat sense mare 10 milions de nens, sinó que ja afecta directament 1,3 milions de menors. Per la seva banda, els conflictes bèl·lics han obligat 20 milions de nens a desplaçar-se del seu lloc de residència o a refugiar-se en altres països.

Les advertències i recomanacions que efectua l'organisme de les Nacions Unides van dirigides a tots els pobles del món, ja que molts d'aquests problemes són també freqüents al món desenvolupat.

LES XIFRES DE LA VERGONYA

2 10
milions de nens menors de cinc anys moren cada any al món

177
milions de nens tenen problemes de creixement a causa de la malnutrició de la infància

15
milions de nens menors de cinc anys moren cada any al món

20
milions de nens s'han registrat de desaparició a causa de conflictes bèl·lics

2 10
milions de nens menors de cinc anys moren cada any al món

10
milions de nens menors de 15 anys han perdut la mare a causa de la sida

1,3
milions de nens menors de 15 anys han perdut la mare a causa de la sida

Terratràmet a EL SALVADOR

Ajuda'ls

Mans Unides

Compte d'emergència: 2100 3291 95 2200109437
Tel: 93 487 78 70

Treballen pel seu dret a una vida digna.

Intermón

Intermón és el 100% del 100%
www.intermon.org

Fundació per la Pau

Mobilitzem la seva veu per millorar el món.

Apunta't

Per més informació contacta amb nosaltres
www.fundacionlapau.org

Una investigació universitària encarregada per l'Ajuntament de Sabadell analitza la imatge dels joves en la premsa escrita catalana

Joves en negatiu

Jaume Riquarts

"Els joves d'avui són violents" podria ser la conclusió a què s'arribés en seguir la premsa entre l'octubre i el desembre del 1999, quan, en 833 notícies sobre accions dels joves, un 54,2 per cent parlaven d'algun fet violent.

"Assassinat un jove per una baralla a la sortida d'una discoteca de la Vila Olímpica, "joves s'ajacen i s'enfronten a la policia a Sabadell", "Augmenta el casuari de patilles entre els joves", "Un grup de joves s'ataca apallissant un capità a la Crusaders", "Aquests titulars tenen en comú el protagonista, la joventut, i un valor negatiu, la violència. Si la joventut s'ha identificat des del Maig del 68 amb rebeldia, la imatge dels joves que estan transmetent avui dia els mitjans de comunicació no indica que la generació actual és gaire diferent de la que volia fer la "revolució".

No obstant, aquesta rebeldia i conflictivitat d'ocurrir mostrant des dels mitjans de comunicació com un valor negatiu, segons una de les conclusions de la investigació La imatge dels joves a la premsa escrita, que ha dut a terme un equip de la Universitat Autònoma de Barcelona, dirigit pel professor de Periodisme Públic, Xavier Giró.

Enxanad, encarregat pel Servei de Joventut de l'Ajuntament de Sabadell, ha analitzat totes les peces periodístiques publicades entre l'1 d'octubre i el 31 de desembre del 1999 en dos diaris amb més presència local a Sabadell -Diari de Sabadell i El 9 Nou-. De les 833 peces, 452 són textos negatius, 201 positius i 180 neutres.

Més text, més complexitat

L'estudi indica que entre els textos periodístics més petits, sobresortien els breus, abundaven les notícies negatives, però a mesura que el text guanyava més espai "augmentava la complexitat del contingut, els matisos i la feina dels periodistes".

Del total de peces trobades associades a joventut, 833 en total, 452 (un 54,2 per cent) parlava d'algun fet violent, 103

tenien referència a la joventut associada a la "solidarietat", seguida del valor "rocona" (33), "tolerància" (26), "delinqüència" (22), "amotínia" (20), "impremedit", (12), "ocupació laboral" (11), "justícia" (8), "família" (6), "civisme" (5), "igualtat entre homes i dones" (3) i "distinguit" (1). Entre els contravalors socials trobats apareix cap notícia que relacionés joventut i masclisme.

En les conclusions de l'estudi s'apunta que la generalització de la imatge negativa de la joventut es deu sobretot al fet que hi ha moltes peces periodístiques amb una "allegria valentosa negativa", en què la violència és el valor negatiu més difús i entesa

La presència tan alta de grups antinomés, precisa l'estudi, es deu en part al fet que durant el període analitzat van tenir lloc els fets del 12 d'octubre al barri de Sarrià. L'estudi, però, constata que els joves i les seves accions apareixen com a "despolititzats".

Pel que fa als "valors positius", l'estudi recull que 31 apareixen respecte al valor "reivindicació" seguit en apareixen de l'"actitud de dominància" (25), "libertat" (16), "nacionalisme" (16), "democràcia" (12), "esperit combatiu" (12) i "des-

La joventut rau en tractament periodístic que fa eco a la negativitat.

bedència civil" (10), "màrtir" (8) aparicions, "passota" (7), "nacionalista" (5), "conservador" (3), "corrupció" (2), "esportisme" (2) i "apodíctisme" (1) i "realista positivista" (1).

L'estudi també ha tingut en compte el nombre d'entrades relacionades amb "valors de caràcter". D'un total de 117 entrades el valor amb més presència és "joventut" (38), que l'estudi subratlla que apareix relacionat amb una "certa imatge idíl·lica d'aquesta etapa de la vida", seguit de "impremedit" (14), "coratge" (13), "dilemme" (12), "entusiasme" (9), "innocència" (9), "llibertat" (8), "maduresa" (5) i amb menys presència "ambició" (4), "bondat" (4), "asertiu" (3), "paciència" (1), "modèstia" (1) i "refús". No obstant, aquests valors no estan repartits uniformement entre els diaris.

En l'apartat "contravalors de caràcter" s'hi han localitzat 157 entrades, en què l'actitud de "violència" apareix 99 vegades, seguida a molta distància per "irresponsabilitat" (15 aparicions), "incoherència" (7), "imprudència" (7), "por" (6), "infantestible" (3), "inseguretat" (3), "desmotivació" (2), "dilemme" (2) i "superficialitat" (1), entre altres.

En relació amb els valors i contravalors socials, destaquen

les 26 aparicions de la joventut associada a la "solidarietat", seguida del valor "rocona" (33), "tolerància" (26), "delinqüència" (22), "amotínia" (20), "impremedit", (12), "ocupació laboral" (11), "justícia" (8), "família" (6), "civisme" (5), "igualtat entre homes i dones" (3) i "distinguit" (1). Entre els contravalors socials trobats apareix cap notícia que relacionés joventut i masclisme.

En les conclusions de l'estudi s'apunta que la generalització de la imatge negativa de la joventut es deu sobretot al fet que hi ha moltes peces periodístiques amb una "allegria valentosa negativa", en què la violència és el valor negatiu més difús i entesa

una absència gairebé total de les explicacions sobre les causes de la violència associada als joves.

L'equip dirigit per Xavier Giró subratlla que per aquest motiu apareix molt sovint l'impressió subliminal gratuita, que "fa encara més complicada la identificació i l'evolució positiva dels conflictes subjacents".

Entre les recomanacions que es donen veiem en compte els resultats de la recerca. L'equip destaca que les seccions de política, societat i economia haurien de prestar més atenció a la problemàtica específica dels joves, les informacions haurien de defugir la superficialitat i l'ocupació per les raons de fons dels esdeveniments i les accions en què pren part el jove.

L'equip també recomana als periodistes que incloguin entre les fonts informatives els protagonistes dels fets i a qui no desqualifiqui o criminalitzi globalment un moviment social pel fet que una part o alguns dels seus membres recorren a polítiques rebuertes per la majoria de la societat.

Departaments de qualitat periodística?

► "Només les notícies més bones són notícia" és un vell adagi del periodisme, a excepció segurament de la premsa esportiva, en què les bones notícies desapareixen les vendes de diaris. Tot això que és conflictiu és susceptible de convertir-se en notícia. Xavier Giró, però, subratlla que el conflicte no té per què ser negatiu: "Segons com enfocuem el conflicte aquest serà positiu o negatiu". Per Giró és compatible que la premsa conflictiva "venent el conflicte" però "en positiu perquè aquest es pugui solucionar".

Un exemple d'acumulació de conflictes negatius està en les notícies breus. Giró argumenta que "com més s'aprofundeix en la història de les coses és més probable que rebuats el grau de negativitat". En aquest sentit, apunta Giró, si els diaris locals tracten amb menys clareja negativa la joventut és perquè "han d'aprofundir en tots els esdeveniments del seu entorn". Els grans diaris, però, acostumen a publicar moltes breus que tenen com a protagonistes els joves perquè aquests generen notícies conflictives que entren perfectament en el criteri de selecció dramàtica d'un diari: "Potencialment, la premsa local fa més adient per tractar els conflictes socials".

Així mateix, Giró destaca que, tot i que la majoria d'actes socials i polítics es preocupen pel que no funciona -"tots els actes surten des de la perspectiva de la conflictivitat", diu- les solucions que donen no reflecteixen negativitat, com passa amb el sector dels joves quan surten a la premsa. Giró apunta la "pressió brutal" per aconseguir audiència dels mitjans, que "combinat amb les mancances de mitjans i la falta de formació dels periodistes", fa abocar al sensacionalisme. "La lògica de la rendibilitat de les empreses periodístiques empeny el periodista cap al menyspreu de la reflexió de la seva feina", assegura Giró, que fa una proposta radical que no té a veure amb la figura del Defensor del Lector: "De la mateixa manera que una fàbrica de cotxes o de productes alimentaris té un departament de qualitat, les redaccions també haurien de tenir un departament que vetllés per la qualitat i la repercussió de l'ofici periodístic".

LLIBRE

Musica heavy

Després de la seva última obra, "El gran llenguatge", el periodista Jaume Riquarts publica un nou treball, "Musica heavy", que aborda amb certa gràcia els diversos aspectes d'aquesta música.

Musica que sovint es presenta el heavy com un fenomen purament masculí. Marçal Casanova, que el heavy l'entén com "el llenguatge dels homes", afirma que "la música heavy és una forma de comunicació que s'ha desenvolupat en un context de masculinitat i de competitivitat".

Des dels seus inicis, la música heavy ha estat considerada com una música "masculina", i això ha influït en la seva imatge i en la seva recepció social. Riquarts analitza com aquesta percepció ha canviat al llarg dels anys, i com la música heavy ha anat guanyant terreny en el món de la cultura popular.

Apart d'aquests aspectes, el llibre també aborda la història de la música heavy, des dels seus orígens fins als últims desenvolupaments. Riquarts explica com la música heavy ha anat evolucionant i com ha anat guanyant popularitat a nivell mundial.

El llibre "Musica heavy" és una obra que ofereix una visió detallada i crítica d'aquesta música, i que és imprescindible per a qualsevol persona que tingui interès en la cultura popular i en la música.

Jaume Riquarts, "Musica heavy", Edicions de l'Abadia de Sureda, 198 pàgines, 12,90 €.

Les estimacions indiquen pèrdues de més de 6.000 milions de pessetes

S'inicia la tramitació de zona catastròfica per les inundacions

Unió de Pagesos reclama ajuts urgents per als afectats

Mària Vaïls
RSS

El subdelegat del govern a Tarragona, Eulí Navarro, demanarà dilluns que se li doni el director general de Protecció Civil, dependent del ministeri de l'Interior, la declaració de zona catastròfica per a les comarques afectades pels aiguats d'aquesta setmana. Navarro ha dirigit per carta a tots els ajuntaments del Montsià, Baix Ebre, Ribera d'Ebre, Terra Alta, Priorat i Baix Camp la petició que trasmet a la Subdelegació una sol·licitud dels danys degustada per sectors. Ara per ara, es calcula que els danys superen àmpliament els 6.000 milions de pessetes.

Per la seva banda, el Consell Comarcal del Montsià va aprovar ahir en un ple extraordinari i per unanimitat que es tramités la petició de declaració de zona catastròfica per tal que els municipis afectats puguin acollir-se als ajuts econòmics i de la Generalitat per a aquestes situacions.

Sectors més afectats

Els consells comarcals de la Terra Alta, Ribera d'Ebre i Baix Ebre no han demanat encara que es tramiti aquesta petició, donat que, segons van explicar els responsables comarcals, el que es necessita són ajuts immediats. En aquest sentit, la Generalitat va manifestar ahir la intenció d'avançar una bestreta de les despeses perquè els municipis puguin fer actuacions urgents.

Un dels sectors més perjudicats per les plujes ha estat l'agrícola. El sindicat Unió de Pagesos, que assegura que els

Culterons fets malbé al municipi de Masóverge, un dels més afectats per les inundacions

danys són molt elevats, ha demanat a l'administració l'ajut per cubrir els límits afectats i indemnitzacions per les pèrdues en les collites. També reclama que s'estableixin mesures socials i fiscals adequades a la situació. En una primera valoració, UP va explicar ahir que la pluja ha destruït el 80% de les collites del Montsià, el 70% a la Terra Alta i el 70% al Priorat. En menor mesura han estat afectades les comarques del Baix Ebre (entre el 40 i el 50%), Baix Camp (20%) i Ribera d'Ebre (20%). Els cultius més afectats són l'olivera, de la qual s'ha perdut gairebé tota la producció, la vinya i els cítrics. A la ramaderia, les pèrdues més importants són al Baix Ebre i al Montsià, on molts pollastres i porcs han mort obligats.

Mil tones d'escombraries s'acumulen a Sueca

Els vuit quilòmetres de longitud de les platges del terme municipal de Sueca van aparèixer ahir coberts de tones d'escombraries, arbres i ampelles arrossegats pel temporal. L'alcaldé de Sueca, Alfred Gallera, va dir ahir que s'havien acumulat mil tones de detalls i que el cost de la neteja de la sorra seria milionari.

300 famílies no poden accedir a casa seva

Unes 300 famílies de les localitats de Nules i Masóf, a la comarca de la Plana Baixa, ahir encara no van poder tornar a casa seva, ja que els accions, aterrats i garjats costerosament inundats. L'ajuntament de Masóf va calcular que les pèrdues a causa del temporal arriben a 1.200 milions de pessetes.

CIU demana al govern mesures urgents pels danys

El grup de CIU al Congrés ha demanat al govern central que adopti mesures urgents per paliar els danys causats per les plujes torrencials a Catalunya, València, Múrcia i Andalusia.

NECESSITEM EL TEU SUPORT.

SI TU TAMBÉ APOSTES PER UNA ACCIÓ HUMANITÀRIA INDEPENDENT, PER SOBRE DE LA POLÍTICA, PER SOBRE D'INTERESSOS ECONÒMICS, PER SOBRE DEL PODER, FES-TE SOCI DE MSF. NO TRIGUIS, PERQUÉ QUEDA MOLT PER FER.

Tel: 93 304 63 00

Oficines: BARCELONA 93 304 61 00
TEL EAO 94 423 13 94
EJUB 96 531 92 93
MADRID 92 545 13 76
MÀLAGA 952 60 43 31
VALÈNCIA 96 391 61 33

www.msf.es

FES-TE SOCI
ARA.
GRÀCIES.

EL TEMPS

L'eix econòmic dels Països Catalans

El projecte que s'impulsa en el sector públic a Palma és el dels alumnes matins alternats. Els alumnes matins alternats són les hores per curs de la tarda immediata al termini el termini de setmanes. Els alumnes matins alternats són les hores per curs de la tarda immediata al termini el termini de setmanes. Els alumnes matins alternats són les hores per curs de la tarda immediata al termini el termini de setmanes.

La vertebreció econòmica. El projecte d'el de setmanes de la tarda immediata al termini el termini de setmanes. El projecte d'el de setmanes de la tarda immediata al termini el termini de setmanes.

El projecte d'el de setmanes de la tarda immediata al termini el termini de setmanes. El projecte d'el de setmanes de la tarda immediata al termini el termini de setmanes.

Principals zones amb risc d'inundacions

Els comportaments violents en la televisió: una mesura difícil

La violència en la mirada

JORDI BUSQUET

Algunes veus -algunes, fins i tot, amb professions científiques- afirmen que la televisió és la principal responsable de la violència en la societat actual. Quan les institucions encarregades emetien sobre violència i televisió ho fan, generalment, a partir de la sospita que hi ha una relació causal, més o menys directa, entre la violència a la petita pantalla i la violència al carrer. Malgrat els esforços esmerçats -sobretot als Estats Units- és molt difícil demostrar científicament aquesta possible relació causal. Segurament se'n podrà salvar. Cerdàs quan afirma en el descoment de l'edició que "no s'hauria d'admetre, des de posicions intel·lectualment rigoroses, que es parli de la influència dels mitjans i amb la mateixa impunitat".

En els seus orígens el cinema era concebut com un espectacle de fins. Molt aviat va esdevenir un espectacle de masses que va entrar a formar part de la cultura i la memòria popular. Per alguns sectors benpensants -i, per descomptat, la intel·lectualitat mateixa-, el cinema era una expressió cultural considerada sinònim de vulgaritat i, fins i tot, de degradació moral i espiritual. Amb el temps les coses han canviat substancialment i algunes pel·lícules -fins i tot alguns films particularment violents- han passat a la història de l'art com a autèntiques obres mestres. Des del naixement de la impremta, el descobriment i l'aplicació dels nous mitjans tecnològics de difusió cultural han anat sempre acompanyats, juntament amb la fascinació que provoca la novetat, de manifestacions de temor i malenya. Primer va ser la premsa de masses, més endavant el cinema i la ràdio. Avui la televisió aconsegueix moltes suspícies, fins al punt que alguns creuen que aquest

mitjà és el principal responsable de l'increment de la violència social. No ens hauria d'estranyar gaire que molt aviat sigui Internet -en la mesura que, el seu ús es vagi generalitzant- el que promogui el relliu a la televisió com a nou bec copista. Associerar la televisió com a principal responsable de la violència que hi ha en el món és una àmbit manera de desviar l'atenció d'altres causes més profundes i estructurals de la violència en la nostra societat.

Ullós de Carveras, en el seu article "TV3, la més violenta" (El Periòdic, 14-11-2000) defensa una posició que a nosaltres ens sembla poc reflexiva. Si que és cert -com diu el nostre col·lega de facultat- que hi ha una important presència d'imatges violentes en alguns programes de ficció televisiva que s'emeten en horari infantil. Aquesta impenió es corrobora a partir dels resultats d'un estudi quantitatiu encarregat pel mateix Carveras, quan era president del Consell Audiovisual de Catalunya (CAC) i realitzat per sicòlegs del CAC. Tot i que es tracta d'un treball rigorós, els materials autors adverteixen de les seves limitacions metodològiques. Davant la manca de tradició investigadora en el nostre país, es va optar per copiar un model d'estudi fet a d'altres països i aplicar a la realitat catalana una sèrie d'indicadors: Índex de Gerbner (IUG) i l'Índex de DNG (França). El CAC ha disposat, doncs, d'una eina científica per mesurar els actes

tats realitzats pel CAC expressen la suma d'actes violents emesos per les televisions a Catalunya. És més. Les anàlisis de contingut televisiu -sobretot les anàlisis quantitatives- presenten notables limitacions a l'hora d'estimar els efectes i la incidència real que poden tenir les imatges de violència sobre l'audiència. L'anàlisi del contingut és una condició necessària, però no suficient: caldria fer, si més no, una anàlisi de la recepció. No podem determinar la influència dels mitjans mitjançant la mateixa, sovint burocràtica, de la quantitat d'imatges de violència. Aquest instrument serveix de poc si no som capaços, aleshores, de sa-

ber l'atenció i el sentit que el receptor li concedeix. L'ús exclusiu de mètodes quantitativa comporta el risc de confondre la veritat científica amb un determinat tipus de precno que ve donada pel recurs a la sèntia i al rigor metodològic.

El disgust o malestar que alguns sectors de la població expressen davant les pel·lícules de violència és comprensible. No seria recomanable, però, entrar en una discussió, simplement, sobre gèneres (o sobre gèneres). S'ha de ser sensible, però la sensibilitat no és sinònim de puritanisme, ni de sensibleria banal, que, en aquest cas, l'únic que seria aïllament l'alarmisme social o l'irritació, senzillament, per desprestigiar la televisió pública de Catalunya.

Jordi Busquet, doctor en Ciències de la Comunicació i treballa al Departament de Ciències de la Comunicació de la Universitat de Barcelona.

de violència que apareixen en els programes de ficció televisiva. La qüestió, però, és interpretar acuradament el resultat d'aquests indicadors. No hauríem d'alarmar-nos aleshores: alguns passatges de la Bíblia tampoc no haurien superat el test de Gerbner.

Hauríem de recordar que el CAC va encarregar, paral·lelament, un estudi qualitatiu al nostre equip interdisciplinari de la Facultat de Ciències de Comunicació Blanquerna (UB), format per psicòlegs, sociòlegs i experts de la comunicació, els resultats del qual ja s'han fet públics. En el nostre estudi -que és el primer en el seu gènere que es fa a l'Estat espanyol- es constata la complexitat del tema i es posa de manifest, també, les limitacions que presenten els diferents estudis que s'han fet sobre el tema (inclòs el nostre). Els resultats obtinguts en l'estudi quan-

La pedagogia com a eina

L'educació que rep un infant és la millor eina que li pots oferir per millorar la seva qualitat de vida. L'associació "Amics de Vicki Sherpa" és una O.N.G.D. que recolza l'escola "Daleki Primary School" amb la finalitat de possibilitar aquesta educació a infants sense recursos del Nepal.

Si vols fer-te soci escriu o truca a:
"Amics de Vicki Sherpa"
Via Laietana, 54, 1er, 08003 Barcelona
Tel. 93 268 22 22 - Fax 93 310 04 83
e-mail: amicevsh@sinergia.org

EL PLANET • Dimecres, 18 de desembre del 2000

L'Informe d'Amnistia Internacional resumeix les violacions de drets humans cometes en 147 països. / EL PLANET

Dia de reflexió sobre drets humans

TRINI SOLIER / València / l'Heria
 ● Moltes de les crisis de drets humans que seguim presenciant en tot el món podrien evitar-se si els drets humans ocuparen un lloc prioritari en l'agenda de la comunitat internacional. Encara que, dia a dia, milers d'ONGs, diferents associacions i entitats, com paga ser Amnistia Internacional, treballen incansablement per intentar denunciar les injustícies i protegir els drets humans en tot el món, molts governs, ciutadans o grups violents, agredeixen, cada dia, els drets fonamentals que tota persona té pel simple motiu de ser-ho.

Com cada any, el 10 de desembre es commemora el Dia dels Drets Humans. Un dia de reflexió i d'anàlisi de les tragèdies de drets humans ocorregudes en els últims anys i, també, un dia per a fer públiques i denunciar les situacions d'injustícia que pateixen milers de ciutadans de tot el món.

Segons un informe d'Amnistia Internacional, els servals d'alarma sobre les crisis en gran es-

A Colòmbia, mentre la població pateix abusos a mans de les forces armades, els responsables continuen circulant lliurement

cala que s'acostaven, l'any passat a Burundi, Txetxènia, Timor Oriental i Kosovo estaven allí, perquè tot el món les observava i els governs prengueren mesures. Per la seva part, els governs afirmen que la intervenció armada en les crisis de drets humans està motivada per la busca de la justícia. Però, si aquesta afirmació feia certa, com podríem consentir que les situacions degeneren

fins als extrems d'injustícia indescriptible que trobem en la majoria dels països del món?

El treball de presència de les agressions dels drets humans per part dels moviments de voluntaris exigeix, segons Amnistia Internacional, que els governs condemnin les violacions de drets humans perpetrades pels seus aliats a més de les cometes pels seus enemics. També implica as-

segurar-se que les sancions econòmiques no suposen una infracció dels drets socioeconòmics, com és el cas de l'Iraq, on ho pareix que els drets dels síquets, privats d'alimentació i de medicació bàsica tinguen cap pes en l'agenda internacional.

Unicament es podran prevenir futures crisis de drets humans mitjançant un compromís col·lectiu seriós amb la protecció diària dels drets humans de tots, amb independència de qui som o on residim.

Però la imatge que reflecteix l'Informe anual d'Amnistia Internacional sobre l'any 1999 és la d'un món en el qual les violacions de drets humans no se circumscriuen a les zones de crisi, sinó que són cometes a diari per funcionaris de l'Estat, grups armats d'oposició i grups paramilitars almenys en 147 països.

L'Informe documenta execucions extrajudicials en 38 països; execucions judicials en 34 països; presos de consciència en altres 61 països; casos de tortura i mal-

Les ofensives militars

T. SOLIER
 ● L'ofensiva militar passa a Txetxènia i la intensificació de la campanya d'intimidació contra els txetxens a Moscou i altres llocs va revelar un clar missatge pel dret internacional humanitari i per les normes internacionals de drets humans. Tant els soldats russos com els combatents txetxens cometien atrocitats. Sembla ser que soldats russos torturaven, violaven i mataven no-combatents i els detinguts en «camps de filtració» van ser víctimes d'abusos terribles i sistemàtics. Els combatents txetxens van ser acusats d'haver utilitzat ci-

vils com a «escuts humans». Davant les protestes internacionals, Rússia va prohibir l'entrada de observadors independents a la regió i nova autorització una investigació internacional.

Finalment, a Kosovo, l'escalada d'abusos contra la població d'ètnia albanesa va assolir el punt màxim durant els atacs aeris de l'OTAN pel juny de 1999. Aquests abusos van continuar tot i la presència d'una gran força de manteniment de la pau i una administració regida per l'ONU, en part per l'escassetat de recursos i l'absència d'un Estat de dret.

Joves sota sospita

VIOLÈNCIA JUVENIL • Els actes de brutalitat comesos per grups de joves provoquen cada vegada més alarma social, però segons els experts l'existència de casos concrets no implica que el conjunt de joves siga ara més violent que abans.

IRENE CASELLAS
 • El jove ja no és com era. Aquesta frase que tothom ha sentit dir a algú de més edat està donant pas a consideracions molt més dures de la societat cap als seus joves. És evident que l'aparició als mitjans de comunicació de casos de brutalitat juvenil, com ara el crim recent de la Vila Olímpica de Barcelona o el dels caps rapats d'Andorra, provoca alarma social i no contribueix a millorar gens ni mica la imatge del col·lectiu.

Els joves sembla que es guanyen a pob l'adjectiu de violents. Segons un estudi publicat pel CIS (Centre d'Investigacions Sociològiques) l'any passat, el 48 per

cent de la població espanyola considera que la joventut actual és violenta, un 41 per cent opina que el jove no aprofita les oportunitats que té i un 26 per cent està convençut que els tics i les sigues només passen en la diversió.

D'altra banda, una enquesta de seguiment pública realitzada l'any passat revela que la principal preocupació dels ciutadans és precisament la violència juvenil. Valors en els nivells de preocupació de 0 a 10, aquest fenomen és el que rep la puntuació més alta (8,58), seguit de l'educació (8,36), el robatori (8,14), la drogadocció (8,09), la contaminació (7,93), els accidents de trànsit

(7,95), l'assistència mèdica (7,98), la jubilació (7,33), l'accés a l'habitatge (6,77) i l'anar (6,47).

Aquesta mateixa enquesta indica clarament que els ciutadans volen «més durs» amb els caps rapats i els grups de joves violents i que, en canvi, demanen més comprensió i tolerància amb altres grups minoritaris, per exemple els immigrants. «La presència de joves amb imatges agressives preocupa molt la població en general, però les dades estadístiques indiquen que quantitativament no hi ha un augment destacat dels actes delictius i les infraccions comesos pels joves en relació amb els últims anys», assegura Aina Bus, responsable de dila-

Es parla molt de violència juvenil, però què és en realitat aquest concepte? Violència de grups marginats? Violència al carrer? Conductes violentes a les escoles? Actes criminals comesos per joves? L'única cosa que segurament està clara és que la violència no és exclusiva dels joves. — IRENE CASSELLAS

ments estadístics que sobre aquest tema s'han realitzat.

Canvi qualitatiu

El que sí que s'ha notat és un canvi qualitatiu, ja que s'ha reduït l'edat mitjana en que la població jove comete més delictes o infraccions. Fins fa poc se situava entre els 20 i 22 anys, ara ja està prop dels 18. De tota manera, Bus remarca que les dades estadístiques només recullen els fets que són coneguts pels ensos i les lincas de seguretat, per tant, no són un exponent real de tot el que poden incloure les conductes violentes dels joves i adolescents. Per aquest motiu, i tenint en compte la preocupació social

A V E R
 DIVENIR
 17 DE DESEMBRE DEL 2000

ENTREVISTA

Miquel Pongiluppi

DIRECTOR GENERAL DE GRUPONGILUPPI PUBLICITAT

“En publicitat, el que té més valor és la idea, i la idea no te la dóna l'ordinador”

“La lluita entre les agències locals i internacionals és desigual”

Albert Bassols
 BARCELONA

AB. La publicitat ha de ser sobretot impactant o bé informativa?

MP. Si fòssim davant d'un producte totalment diferent, nou, únic, i que és una revolució, no caldria que la publicitat fos impactant, només que fos informativa ja n'hauria prou. Però com que cada cop els productes són més iguals, aleshores la publicitat ha d'afegir aquesta diferència que el producte no té. Per això, la publicitat ha de ser impactant, però sense deixar d'informar.

AB. Informació publicitària pot significar manipulació?

MP. Si és una manipulació, malament, perquè el consumidor no és estúpid, i si creu que l'enganyen, ho farà una vegada, però no la seguirà. El que passa és que a vegades hi ha algun tipus de producte que es presta més a aquesta impressió de manipulació.

AB. Quins valors creu que s'inculcan per a una bona campanya?

MP. Després dels objectius i de l'àmbit de la campanya. Una cosa és una campanya adequada al gran públic i una altra és una campanya per a les empreses, el que es diu *business to business*. Si és una campanya adequada al gran públic, avui el mitjà més és la televisió, però en televisió pots explicar coses que en premsa. Si cal explicar bé les coses, la premsa és indispensable. Si és un producte molt conegut del qual només cal recordar la marca, la ràdio és molt adequada. Si es tracta d'un producte adequat a un públic molt especialitzat, doncs les revistes especialitzades. No hi ha un mitjà que sigui millor que un altre, el que hi ha és un mitjà més adient.

AB. La intenció publicitària, especialment ara per Nadal, resulta insistent? No és excessiva?

MP. Penseu que si, *Agencia* dies n'hien tingut un exemple durant la Copa Davis. Jo, que sóc publicitari, va arribar un moment en què estava fent dels anuncis que estava veient contínuament. Ha arribat un punt en què crec que la saturació és negativa. Hi ha gent que diu que una determinada marca no la conegueren mai perquè n'està farta, de tanta publicitat. **AB.** És difícil per a una agència portar a terme un gran compte?

MP. No. És difícil, perquè una agència petita per definició és local, no global ni internacional. En canvi, les multinacionals són les dues coses: internacionals i locals, i cada vegada més van a buscar clients també locals. La lluita és desigual. Les agències que són locals no poden ser globals, però les que són globals poden ser locals. S'ha encunyat un nou terme que és la *globalització*.

AB. És adequada la formació dels publicitaris a Catalunya?

MP. Sí. Fins i tot, si comparem amb altres zones del país, nosaltres en som més molt ben parats. A Europa els nostres professionals tenen molta reputació, creatius o no. Els professionals que venen de les escoles d'aquí estan molt ben valorats a Espanya i a fora. Els que destaquen més són els creatius.

AB. El Club de Màrqueting de Barcelona, del qual vostè és vicepresident, acaba de donar els premis Líders de Màrqueting. Quins valors hi ha per atorgar-los?

MP. Busquem aquelles empreses que en el seu sector han fet alguna cosa especial, alguna campanya, alguna aportació per al producte, per la forma de vendre, etc. Seleccionem com a líders de màrqueting un nombre d'empreses que estan en aquest llistó, començant per les empreses que ens sembla que poden ser les millors. Contactem amb aquelles empreses

que han aplicat una innovació, que tinguin globalment un nivell d'una erosa més que acceptable i que ens puguin demostrar el seu resultat concret.

AB. La nova economia, com afecta el panorama publicitari?

MP. Ara és una qüestió d'imatge més que de fets. Preocupa molt, no tant per les quotes reals obtingudes aquí, ja que no estem ni al nivell d'Europa ni dels Estats Units. El que preocupa més és el que previem que passarà. Preocupa en el sentit

que qui no s'adapti a les noves tecnologies en un termini més o menys curt, no podrà subsistir. El que sí que ha afectat molt, que no és el mateix, però que té alguna connotació, són les noves tecnologies en el món del disseny gràfic. No té res a veure el que es fa ara amb el que es feia fa uns anys, tot va amb una velocitat molt més gran, es poden fer moltes més variacions, etc. Encara que hi ha una cosa que les noves tecnologies no han seleccionat,

PERFIL

Miquel Pongiluppi, nascut fa 58 anys a Barcelona, és el director de la seva pròpia agència de publicitat, Grup Pongiluppi. I està especialitzat a crear estratègies de comunicació i de marca. És llicenciat en ciències econòmiques i ha fet cursos de planificació de màrqueting a ESADE. També és vicepresident del Club de Màrqueting de Barcelona i president dels premis Líders de Màrqueting Top Ten, que anualment concedeix aquest club. Molt atenció al màrqueting solidari. Pongiluppi és portaveu del Banc dels Aliments, una organització no lucrativa amb l'objectiu de publicar la fura al Quart Món.

que és substituir les idees. En publicitat, el que té més valor és la idea, i la idea no se la dóna l'ordinador.

AB. Com a molt gran líder del publicitari de l'Estat Unit?

MP. Crec que no. Són a anys. Dins de la indústria publicitària que tenen als Estats Units, dels recursos, de la dimensió de les empreses i, per tant, dels pressupostos en què es mouen allà. Pot que fa al nivell professional no, cada cop hi ha més intercanvi d'executius i creatius d'aquí cap allà.

Aliments i màrqueting solidari

AB. És possible parlar de màrqueting social o solidari?

MP. Cal distingir entre màrqueting social i màrqueting amb causa o solidari. Una cosa és el màrqueting social que fan les empreses i una altra cosa és el màrqueting solidari que fan les ONG o les CSE, o organitzacions no lucratives. El màrqueting social que fan les empreses, en el fons, és un màrqueting com qualsevol altre, amb la diferència que es fa per una qüestió social; però les empreses no són altruistes. Fan màrqueting social per vendre més producte o per millorar la seva imatge. Ara bé, a diferència de l'altre màrqueting promocional, s'ha de

reconèixer que aquí hi ha una causa social. Per altra banda, el màrqueting que fan les ONG el que és altruista i solidari, perquè aquestes entitats tenen aquest caràcter.

AB. Uno d'aquests actives és el Banc dels Aliments, on vostè participa. Quins objectius i funcions té?

MP. El Banc dels Aliments és una ONG que treballa en el Quart Món sense motius diners. És un intercanvi de mercaderies. El seu objectiu és recopilar de les empreses fabricants d'aliments aquells productes que, no essent comercialitzables perquè s'acosten a la data de caducitat, o perquè són d'una

promoció que s'ha acabat i no es poden vendre, encara són consumibles. No s'accepta res que hagi arribat a la data de caducitat. Tot això és una quantitat d'aliments molt important, que d'altra forma es llençaria. Era possem en contacte amb les empreses per aconseguir els aliments, i parlem també amb entitats benèvolques receptors dels que tenen menjadors socials o que fan bosses d'aliments que la gent se'n serveix o a buscar. El Banc dels Aliments de Barcelona, el qual represento, fa uns onze anys que funciona. Reputem uns 2.000 tones a l'any d'aliments gratuïts.

2

Ciutat de Alcoy • Sábado, 31 de Diciembre del 2011

TEMA DEL DIA

Participan Organizaciones no Gubernamentales, asociaciones y colectivos

LA LLOTJA SANT JORDI HA SERVIDO PARA INFORMAR DE SUS OBJETIVOS

La solidaridad alcoyana a través de sus entidades

Todos han destacado el papel decisivo que tiene el voluntariado y la necesidad de potenciarlo

M.A. Calatravall

La cuarta edición de la Fira Solidaria, que se clausura hoy con un acto en el que se procederá a la lectura de un manifiesto en torno al tema del voluntariado, a las ocho y media de la noche en la Llotja Sant Jordi, ha reunido a treinta y cinco entidades entre Organizaciones No Gubernamentales (ONG's), asociaciones y colectivos cuya labor se centra en el ámbito social y en el desarrollo del Tercer Mundo. La Fira es una muestra que pretende concienciar y divulgar información sobre los distintos colectivos que participan y sobre las actividades que llevan a cabo estas asociaciones y ONG's.

El papel de los voluntarios

Los voluntarios son parte fundamental de estos proyectos ya que sin su colaboración desinteresada, no sería posible la puesta en marcha de los proyectos destinados a los colectivos menos favorecidos. Alcoy tiene un potencial de voluntarios importante y muestra de ello es la gran cantidad de personas que se dedican a los demás desde las diferentes instituciones. Y durante estos cuatro días han hecho partícipes a los alcoyanos de estas iniciativas. El objetivo fundamental es el de sensibilizar a la población sobre la realidad actual de los países subdesarrollados y de los colectivos de población con especial dificultad de integración, así como de informar y favorecer la educación de la población a todos los niveles en la cultura de la solidaridad y la comunicación intercultural. Los organizadores del evento, la Concejalía de Bienestar Social y el Departamento de Solidaridad y Cooperación Internacional, así como los colaboradores: La Concejalía de Educación y Cultura, la Escuela de Artes y Oficios y la Caja de Ahorros del Mediterráneo (CAM) han sacado esfuerzos para dar cabida a todas las organizaciones que han querido estar presentes en esta edición.

En los distintos stands se ahe-

ce cumplida información sobre la tarea que desarrollan las entidades y se venden productos de mercado justo. La feria ha sido visitada por numeroso público y muchos colegios.

Los niños acompañados por sus profesores atienden las explicaciones que estos les daban y mostraban gran interés por los menos favorecidos, además de adquirir manualidades por un módico precio, artículos que pueden convertirse en perfectos obsequios navideños con los cuales felicitar estas fechas al tiempo que se contribuye a una acción con fines solidarios.

Como señalaba el concejal de Servicios Sociales, Javier Castañer, en su discurso de inauguración de esta cuarta edición de la Fira, "Debemos fomentar una cultura solidaria, adquiriendo una conciencia de compromiso hacia los más necesitados". Este es, por tanto, el principal objetivo de la Fira Solidaria: difundir una idea de compromiso, solidaridad y trabajo dedicado a los más desfavorecidos.

LAS ACTIVIDADES

Manifiesto de clausura

Los actos previstos para la clausura de la Fira Solidaria comenzarán con la presentación de los proyectos de cooperación subvencionados por el Ayuntamiento de Alcoy en el año 2010. Los proyectos se presentarán en una rueda de prensa, hoy, a las doce del mediodía, en la Llotja Sant Jordi. Además, está previsto que el acto de clausura tenga su punto culminante con la lectura de un manifiesto, acto ambientado con música de cámara y que se celebrará a las 20.30 horas en la sede de la Fira, que todavía hoy se puede visitar de 10 a 14 horas y de 16 a 22 horas.

Los niños están más sensibilizados con los menos favorecidos

M.L.A.C.

Niños de edades comprendidas entre los 3 y 11 años y numerosos adolescentes, han estado visitando la Fira Solidaria acompañados de sus profesores. Uno de los motivos por los que los responsables de la educación de los niños han querido que los colegios visitaran la Fira es que entres en contacto con la realidad de los menos favorecidos y que conozcan de primera mano la problemática de las personas que necesitan la ayuda y la colaboración desinteresada de los demás. Los niños son muy solidarios y entienden perfectamente que la palabra solidaridad no es solamente prestar ayuda económica a quien lo necesita sino que implica la ejecución de una acción de adhesión. Claro está, en la medida de las posibilidades de cada uno. Laura y Aaron del colegio Miguel Hernández creen que ayudar a los demás no es ducharlos un pel, sino la cara con la que pueda pensar el pel.

Entre los objetivos fundamentales que ha asumido la organización de la Fira se encuentran precisamente esta concienciación de los más jóvenes. Por ello, un gran número de escuelas e institutos de nuestra ciudad han sido invitados a visitar durante estos días la Llotja. En ellos, los más jóvenes, está la clave para lograr un futuro más justo.

LOS PARTICIPANTES

Han estado representadas 35 entidades

La Fira Solidaria y los Trobats per la Solidaritat han contado en la presente edición, con la participación de treinta y cinco entidades entre colectivos, asociaciones y Organizaciones No Gubernamentales (ONG's), entre más que el año pasado. Esta es a manera:

- ✓ UNESCO
- ✓ ASOCIACIÓN DE COOPERACIÓN POR LA FIRA
- ✓ VOLUNTARIADO DEL HOSPITAL "Nuestro de los Niños"
- ✓ CAIXA PONS
- ✓ A.P.D.A
- ✓ ACCOPIA
- ✓ ASOCIACIÓN DE EMPRENDES DE HOSPITALS C
- ✓ APREM
- ✓ A.E.P.A
- ✓ GRUPO DE ALCOYANOS REHABILITADOS DE ALCOY (GARA)
- ✓ ASOCIACIÓN DE FAMILIARS DE MALATS D'ALZHEIMER
- ✓ SOLIC
- ✓ TAPIS
- ✓ PLATAFORMA 07%
- ✓ PAU i SOLIDARITAT
- ✓ HEDERAR
- ✓ CITE
- ✓ M.P.D.L
- ✓ ACSUS BROTAVAS
- ✓ SOLIDARIDAD INTERNACIONAL INFORMAR
- ✓ A.D.R.A
- ✓ MENOS UNIDAS
- ✓ PROYECTO ÁFRICA
- ✓ COHENT PRO-PEHU
- ✓ ASOCIACIÓN D'AMISTAT AMB OUBA
- ✓ INSAIA
- ✓ CARITAS
- ✓ QUATRE XAVES
- ✓ A.V.I.S.F
- ✓ PROVE
- ✓ ASPIROMAR
- ✓ RESIDENCIA COMARCAL "El Yari"
- ✓ ALCOY SOLIDARI
- ✓ A.I.N

70-EL MUNDO

Dimecres, 3 d'octubre de 1999

CARMINA ANDRÉS, filla de *Vicent Andrés i Estellés***«Mon pare era molt tímid i es refugiava en la ironia»**

A petició de l'Institució Alfons el Magnànim, Carmina Andrés ha preparat una antologia que recull diversos poemes del seu pare seleccionats segons un criteri molt personal. *Mon i pare*, títol provisional de l'obra, consta de 68 poemes —un per cada any de la vida de l'escriptor— que donen una visió intimista d'Estellés.

JOSEP MARTÍNEZ

Diverses antologies recullen part de la producció poètica de Vicent Andrés Ballellà, però al parer de la seua filla, Carmina Andrés, sempre s'han triat no pas els millors poemes, i n'han deixat de banda molts altres. Carmina volia fer un recull de poemes diferent, per això va acceptar la proposta de la Institució Alfons el Magnànim de publicar una nova antologia: «Jo no havia reflectit mon pare i la meua selecció de poemes no es la que faria un establid, però aquesta poemes corresponen a la visió que la família tenim d'ell».

Mon i pare comença amb un poema on Vicent Andrés i Estellés es pregunta què passarà amb els seus pares quan ell haja desaparegut, i respon amb un altre dedicat a la seua filla Isabel. Els versos continuen parlant-nos de la seua vida —de pares pobres amb molts fills— i apareix la seua soledat, el seu casament, la mort de la filla i la depressió que agafà, la lluita pel país, els records, la veïnesia i, per damunt de tot, l'amor a la vida. «En el cas de mon pare és possible relacionar el que escrivia amb la seua vida», Carmina ens fa veure.

— Son pare sempre que amb 11 o 12 anys ja escrivia poesia i teatre, fins i tot arribà a oferir algunes peces a una companyia de les Joventuts Socialistes Unificades per tal que les representara. — «Començà a escriure sent un sígnat. Als 14 anys va guanyar un premi a Odeja i li bagueren de deixar un pantaló buit per a anar a acompanyar-lo. L'infantria la tenia curta, que llegia i havia craduat, i un ceramista de Burjassot, Juli Llopis, volia que tenia una gran biblioteca i l'invocà a casa seva. Després el seu agraïment fou el d'un autodidacte, estudià pel seu compte el català i amb assidua a poc a poc la tria ideològica».

— Estellés és un autor inabastable. La dèria per escriure es demostra vicent que només la seua poesia ocupa deu volums d'obra completa (segany els últims realitzats 3 i 4), als quals s'han d'afegir els tres volums de l'Ofici del País Valencià.

— Quan m'ajava de bon matí per a anar a l'escola veia mon pare tallejat, encara. Solia escriure a màquina i de vegades a mà, però mai en tres còpies i per això molts originals s'han perdut. Era una barbaire el que escrivia, per tota la casa hi havia papers. Fins i tot escrivia en les tovalloles de paper dels banyos o en els paquets de tabac».

— *Las Provincias* té un paper decisiu en la seua biografia, però en general la seua tasca com a periodista es desenvolupa.

— «Establí periodisme a Madrid i allà, en els cafès, conegué escriptors com Gela o Caballero Bonald, quan cap d'ells tenia un duro i caduà regala que els publicaven

Vicent Andrés i Estellés en un moment de l'any 1999. Foto: AIGUÏLLA

un article era una festa. L'any 1948 tornà a València i entrà en *Las Provincias*. Treballà com a crític de cinema i també publicà poemes sota el títol de *Don dia*, que i articles d'opinió sota el nom de *Ulls de basall*. El que no sap massa gent és que també va escriure per a televisió, en el programa *Comarca 2*, que s'emetia cap a finals dels anys setanta. Havien de sodar uns reportatges sobre València i els guions eren seus, però no es poden recuperar perquè tot es creà en un moment que es produïa als atres de TVE. L'espulsió de *Las Provincias*, amb l'excusa de jubilar-lo per malaltia, va ser molt fort. Ell estava convalescent al llit perquè facien de l'operari. Ma mare va batar a comprar el diari i llavors sabíem que l'havien destituït de cap de redacció. Agafà una depressió, però, per sort, en aquell moment ja tenia molts amics que el recolzaven. El pitjor va ser que el pitjor vivíem el pagament socialista, però era legat pel diari, així que ens quedàvem al calor».

— Com l'infai el reconeixement social en editar-se el *Llibre de memòries* i *Recomanem invenció* i descobrir-se per li aquesta «meu parent i incensa», com la deia Vicent?

— «El home dels setanta, convertit-se en un personatge públic, no va suposar

«Entre les moltes agressions que patí, recorde un acte a Torrent, on havien d'acudir *Fuster i mon pare*. En un moment començaren a atacar-los i els separaren. *Mon pare estigué sota la nit plorant i telefonant, fins que tingué notícies de Fuster»*

«Era d'esquerres, però no va voler implicar-se en cap partit, més que res perquè no consentia que s'utilitzara el seu nom per a guanyar-se el vot de ningú»

cap més en la seua forma de vida. L'el·lucava molt veure que hi havia gent que mostrava interès, que el cridava per a participar en actes i que fins i tot el portaven a l'exterior. També, com a persona, continuava preferint les confidències amb els seus, amb els seus fills, les carrades amb Fuster, Ovidi Montllor, Montaner o la gent que es trobava a Benimaclet».

— També hi ha la part negativa: els atacs dels blavers.

— «Durant la transició, a la història apareixien fotografies amb imatges i caricatures. Fins i tot poc després que li explotara la bomba a Santas Guanyas, rebé un paquet que no atribuïren a cap. Entre les moltes agressions que patí recorde un acte a Torrent, quan la gamma de les banderes, on havia d'acudir Fuster i mon pare. En un moment els separaren i començaren a atacar-los. Acompanyem a Fuster a l'Agència i gràcies a un condó policial pogueren pagar indemnització en un comarcal i tornar a casa. Cap dels dos sabem en quina fal·la i man pare continuà tota la nit plorant i telefonant, fins que tingué notícies de Fuster».

— Era una persona tan íntima i es trobada nom a partament?

— «No. Tingué un cercle d'amics bastant reduït. Amb tots tenia una relació molt bona, que era més íntima segons les circumstàncies. Així, quan vivien a València es veia molt amb Vicent Ventura, perquè la seua casa hi estava prop. Al País Valencià es relacionava amb Fuster i Baquero i cap a l'any 1975 va agafar Ovidi Montllor, que era un amic i l'entremetent molt bonic. També li agradava tornar amb la gent del carrer. Deia que detestava les reaccions d'intel·lectuals i fuga de les seues responsabilitats. Per la part de gràcies, però en el fons era una persona tímida que es refugiava en la ironia i la provocació. Els poemes escrits en els actes públics i parlava molt de pressa, mentre buscava les paraules adequades per a calmar-se».

— I amb els polítics, quina actitud tingué?

— «Tenia clar que era ideològicament d'esquerres, però no va voler implicar-se en cap partit. Més que res perquè no consentia que s'utilitzara el seu nom per a guanyar-se el vot de ningú, ja que amb havia de ser una decisió personal de cadascú».

— S'ha parlat sovint dels pagaments de l'última etapa.

— «Va ser sempre una persona malaltissa, però s'aferrava a la vida. Ja l'any 1958 estigué ingressat i no sabia si li arribava a tallar les cames, ja que tenia gangrena. A final dels cinquanta patí una trombosi. Durant quatre o cinc mesos no recordava res i gairebé no parlava, només a les nits era demanava que li llegira poemes de Vicente Aleixandre. Després començà a recuperar la memòria de la mà dreta amb els cubs de construcció de la meua filla i tornà a aprendre a escriure amb els Casademor Rubio de cal·ligrafia. Més tard quedà privat de les cames, però se'n recuperà, de manera que fins al dia que entrà en coma va caminar. Amb l'edat va anar fent-se on se mateix. Els últims anys se sentia a soltes i rebia poques visites; a la gent li costava veure com havia decaigut. No solíem rebre-les de Toni Mestre que, des de la ridia, demanava que escrigueren cartes a mon pare i durant una temporada em n'ambaren a sac, sobretot de les escoles».

N Y B I
 DIBUXTS
 13 DE FEBRER DEL 2001

CATALUNYA - LITUÀNIA

LA REBOTICA

Una imatge de la cerimònia prèvia al partit, amb els músics ja al camp

El públic, molt lleu, va pesar color i ambient a les grades

Tornem a les catacumbes i fins d'aquí a un any

Toni Baosa

Is el destí que ens toca viure a tots els catalans xercompostans que juguem, equips o treballen amb el futbol. Ens agradaria veure més cops el nom de Catalunya incorporant el carnet d'un partit, ens agradaria fer més zonzques de la nostra selecció, amb crítica i debassa, amb èxits i fracassos, amb partits de xestellada, de preparació i de competició; ens agradaria que les nostres seleccions, amb el seu nivell en el moment moment i avandat, però, de moment, ens hem de conformar amb les realitats virtuals, a treure el cap cada ges de desembre, reivindicarem una màquina i tornar a les catacumbes, el nivell dels jugadors, de la lliga que juguem, pel futbol que són capços de fer i també pel partit assistents que ha jugat, després que Catalunya, el futbol català, té pocs nivells per competir robe a colze amb les seleccions que lluiten per estar en els grans campionats. En camions d'això, vivim com en un mal, a l'ombra de la fura espanyola, i sobreviuen amb les zones penadalesques com la d'ahir.

De moment, ens hem de conformar amb això: ja veurem qué passa, diu Pichi Alonso, el seleccionador: "Algún dia, no sé quan però algun dia, Catalunya podrà

jugar competicions oficials", diu Antoni Puig, el president futbolístic; "Serà lent, de qüestió de no desesperar", diu Jordi Pujol, el president polític. Així, doncs, no desesperem; si ningú no ho arregla, fins d'aquí a un any. Que si amb aquestes mesures es conformen alguns. Resulta que per a alguns punts d'aquest país nostre (Catalunya), el partit d'ahir no és interessant per les mesures "estovoses" de seguretat que s'hi han pres i perquè "no omple" el Camp Nou. Tot són criteris, però la Delegació del Govern ha negat a aquest diari que s'hagi tractat com un partit d'alt risc i, pel que fa al Camp Nou, el Barça, amb més de 100.000 seors, forçat un parell de cops a l'any i la mitjana amb poca feines passa de 60.000 espectadors per partit. Ahir, fred, pluja i un mos d'allo xerxi engrossador, però ens 45.000. I ja són quatre anys. Posats a ser crítics, era més notícia el tracte que han rebut els pobres jugadors de Lituània. Dimercs els envien a entrenar al camp del Gerdik djona, es tornen a quedar

amb les ganes de trepitjar el Camp Nou perquè els envien al Minskstad i, per postres, a daturar-se amb algun fred. Home, ja sabem que a Lituània trepitgem gel cinc o sis mesos a l'any i hi estan acostumats, però tampoc és per tractar-los amb aquesta fredor. Podem millorar un paio com en moltes altres coses. Per

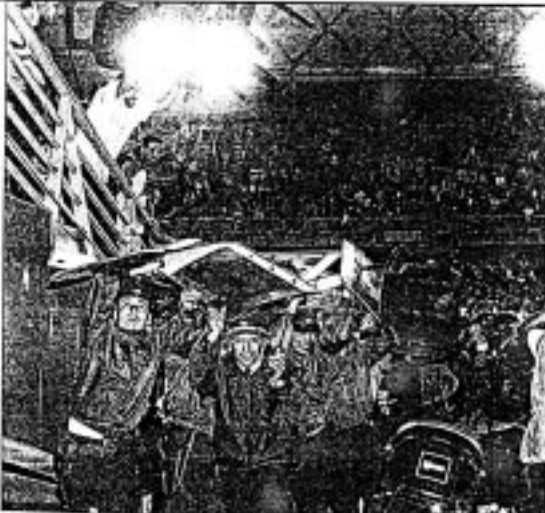
exemple, la promoció d'aquest partit ha estat inferior a la del de l'any passat. Què ha passat amb la, en un temps, febril activitat de la Plataforma pro seleccions esportives catalanes? per què no s'han fet els partits amb més antelació i per conèixer per evitar sorpreses d'última hora?... I seguiríem preguntant-nos coses, però perdrem el fil de la festa i tampoc podem dir que no hem milloret en res.

No parlem de l'acte de clousura del centenari de la Federació Catalana de Futbol (1900-2000), que va ser modest i sense pretensions, suposem a l'alçada del precepte. Parlem, per exemple, de l'itisme. Els seguidors venen poc, però ahir ho van fer amb la mateixa solennitat que l'itisme lituà, és a dir, amb normaltat; i parlem dels bebotos, que ahir no van aconseguir protagonisme.

N Y B I
 DIBUXTS
 13 DE FEBRER DEL 2001

Greus incidents fan retirar-se Argentina a Xile

► Argentina es va retirar ahir de l'eliminatória que disputava a Xile arran dels greus incidents de la primera jornada, en què van resultar agredits pel públic espanyol de l'equip argentí i el mateix, letíste dels partits va la foto, la policia protagonista. Rio havia hostat Garry en el primer partit i Zabalaia venia el més Nicolás Meza en el segon (75, 34, 74 i 31) quan el llançament d'objectes i les agressions -al pare de Zabalaia, 12 punts al cap- van obligar a suspendre el partit. La HF va decidir que el partit continués ahir sense públic, però els argentins van decidir retirar-se per falta de seguretat i la seva federació ha declarat sanció a Xile. De moment, però, Xile ha guanyat per 5-0.

EL PLAT DEL DIA

El col·lectiu de nens i dones dels països del Tercer Món són els més afectats pel virus de la sida

El mal del segle

Coincidint amb el Dia Internacional de la Sida, la setena setmana dedica l'edició d'aquesta nit a la malaltia que en els darrers vint anys -va aparèixer a principis dels vintanys- ha causat la mort de dotze milions de persones. Segons les Nacions Unides, a finals de l'any passat hi havia més de 36 milions de persones que conviuen amb el virus d'immunodeficiència humana (VIH), però els països del Tercer Món són qui tenen una taxa més alta, amb una 25 milions d'infectats.

Per aquest motiu, i amb l'objectiu de reflectir aquesta dura realitat, el programa de la 2 emet dos documentals: *Piquetes guerras*, una producció alemanya, narra la història d'un grup de nens romanesos en un centre d'infectats, mentre que l'altre en llegenda, realitzada per la Fundació Mediterrània d'Ajut a la Infància, analitza com afecta aquesta malaltia les dones i nens dels països africans. L'edició d'avui, a més, ofereix el telefilm *La sopea de una madre* [La noche tenebrosa], La 2, a les 23.30.

APUNTS DE PROGRAMACIÓ

A N U I
DIMECRES
30 DE DESEMBRE DEL 2000

A N U I
DIMECRES
1 DE DESEMBRE DEL 2000

Explotació infantil

El programa de la 2 la setena setmana dedica l'edició d'aquesta nit a recordar la precària situació que, segons els estadis, viuen uns 250 milions de nens d'arreu del món, obligats a treballar en condicions d'explotació i sense possibilitats d'obtenir una educació digna.

Sota el títol *Infancia robada* i amb motiu del Dia Internacional dels Drets Infantil, cobrat el mes passat, el programa que dirigeix Juan José Mardones fa explícita una situació que, contràriament a l'opinió generalitzada, no és exclusiva dels països del Tercer Món.

Amb la intenció de sensibilitzar la societat respecte a la creua de les vides d'aquests joves, s'emeten els documentals *El mundo de la infancia* -entorn de l'explotació infantil- i *Virus en la vida* -que narra la realitat d'un conjunt de nens colombians obligats a viure al carrer-, així com el llargmetratge hispano-argentin *Los tumbos* -explotat en un ordinari de Buenos Aires [La noche tenebrosa], La 2, a les 23.45].

CENTRE DONA 24 HORES

El certamen s'obre dilluns al vespre amb un acte a la Universitat de Barcelona

La possibilitat divulgativa centra el Fòrum Mundial de la TV Infantil

L'objectiu és "superar el tòpic de la crítica apocalíptica"

S.P.
BARCELONA

"La capacitat d'interacció dels mitjans generarà una nova plataforma educativa i aquest nou sistema s'ha de pensar, és un potencial enorme que pot ser utilitzat per a bé o per a mal", va exposar ahir el director d'estudis de l'Observatori Europeu de la Televisió Infantil, José Manuel Pérez Tornero, per plantejar el programa d'actes del Fòrum Mundial de la TV Infantil (FMII), que se celebrarà a Barcelona a partir de dilluns.

Un dels principals objectius dels organitzadors és que els debats en què participaran experts en comunicació i en educació "superin el tòpic de les crítiques apocalíptiques". "La televisió -va afegir Pérez Tornero- ofereix més possibilitats d'educació que mai. Intentarem analitzar-ho i anar més enllà de la polarització entre els defensors i els de-

tractors de la televisió a què s'acostumen a reduir aquests debats". En aquest, el doctor en ciències de la comunicació de la UAB es va referir a les possibilitats divulgatives de la televisió digital amb l'accés a programes a la carta i també a dades i textos que complementen les emissions.

Audiodivulsió de les escoles

L'FMII i el Festival Internacional de Televisió de Barcelona (FITB) obren la quarta edició dilluns a les set de la tarda a l'aula magna de la Universitat de Barcelona amb la participació del president de la Fundació Cultural de Paz, Federico Mayor Zaragoza, el rector de la UB, Antoni Caparrós, el president del Consell de l'Advocacia Espanyola, Eugeni Gay, i la representant de la Children's Film and Television Foundation, Anna Home.

A partir de dimarts, la secció Cinema iquest oferirà una

selecció dels audiodivulsió realitzats per infants a les escoles, mentre que l'altre espai recollirà materials per mostrar les dificultats i els anhels dels nens desvalguts -"ensenyar a la infància que no pot ser víctima de la televisió perquè la seva pobresa no es ho permet", segons paraules de Francesc Llobet, director del FITB. Entre les projeccions de l'altre espai destaca *Imagenci i pucca*, una producció del colombià Víctor Gaviria, conegut sobretot per la pel·lícula *La vendadora de rosas*.

Nacions Unides, per la seva banda, promou amb l'Special Humanitarian Award la producció presentada a la secció de concursos que es consideri que desenvolupa l'argument del contingut fílmic de forma més contundent.

Llobet, i el president de l'FMII, Valentí Gómez Oliver, van destacar que entre els participants a les jornades, que se celebren al Centre de

Cultura Contemporània de Barcelona (CCCB), hi ha antropòlegs, psicoanalistes, pedagogs i senòlegs.

Sébastien Serrano, professor de lingüística i semiòtica de la Universitat de Barcelona, va coincidir amb el discurs de l'augment de les possibilitats educatives de la fitura televisiva de Pérez Tornero, però va afegir que "la casalla que creix amb aquest estat tecnològic serà més vulnerable que els seus avis". "Sem de desplegar eines estratègiques -va afegir- que ens permetin treballar en aquesta realitat, perquè anem cap a un món on tot serà més fàcil i en la complexitat incrementarà la vulnerabilitat".

Mentre que Serrano va parlar d'"un discurs que encara està per fer" en el món de l'educació i les noves tecnologies, Gómez Oliver va oferir com a plataformes per construir aquests discursos el Festival i l'Observatori.

DOCS

COM ACTUAR

MALTRACTAMENTS

GENERALITAT VALENCIANA
CONSELLERIA DE BENEFICÈNCIA SOCIAL

A N U I
DIMECRES
3 DE NOVEMBRE DEL 2000

El Pol Nord es fon

El descobriment d'una llacuna en un lloc fins fa poc glaçat avala la teoria del ràpid calfament del planeta, tot i que alguns científics insisteixen a considerar-ho un fenomen passatger

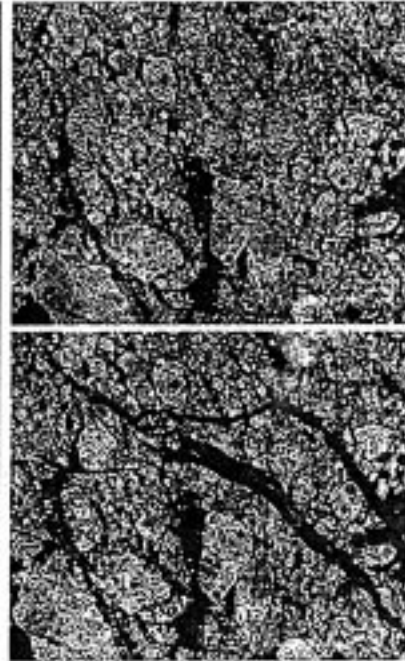
PERE HORTS

Una de les notícies més impactants que ens ha proporcionat l'agost és el descobriment, de forma fortuïta i durant un viatge turístic, d'una llacuna de més d'un quilòmetre i mig d'obertura a la zona del Pol Nord. James McCarthy, oceanògraf responsable d'un grup d'investigadors sobre el canvi climàtic que treballa per a l'ONU, ha remarcat que, sis anys enrere, les neus havien de trencar una capa de gel d'entre dos i tres metres de gruix per a arribar al pol, allí on ara hi ha aigua. En aquesta ocasió, la capa era tan fina que permetia el pas de la llum i la concentració de plàncton davall el gel. Els viatgers també van poder observar un tipus de govinna que mai s'hi havia vist.

Els qui s'ho prenen amb tranquil·litat diuen que no hi ha observacions suficients (fa relativament poc temps que recollim dades climàtiques) per a deduir interpretacions catastrofistes. Es podria tractar, per tant, d'un fenomen natural, mai observat, però sense més trascendència. Altres científics diuen que això és una innegable prova del ràpid calfament del nostre planeta per causa de l'acció de l'home. Els que millor saben la velocitat amb què s'ha reduït el gruix de la capa de gel al Pol Nord són els capitans de submergir. Aquesta constatació que, des dels anys cinquanta fins ara, la reducció ha sigut del 45 per cent. Els partidaris d'aquesta tesi

A l'esquerra, una vista global de l'oceà Àrtic, presa des d'un satèl·lit. A la dreta la mateixa zona de 96x128 quilòmetres del mar de Beaufort, amb una capa de gel gruixuda. S'hi pot veure l'aparició de llacunes en el gel.

afirma que, a diferència de l'Antàrtida, on el desglaç és més lent, el Pol Nord s'aprima a gran velocitat per la major concentració d'habitants a Tchernóbil boreal.

Fins i tot en el supòsit que es tracte d'un efecte natural passatger, la llacuna del Pol Nord és probablement l'advertiment més

seriós que no podem continuar multitractant impunement l'atmosfera del planeta amb la irracional forma de vida actual. Estem fregant la frontera de la irreversibilitat. El fet més desconcertant de tots és que no sentim la que aquest problema preocupa en grau suficient els polítics que te-

nen a les seves mans la gestió de la política econòmica i energètica mundial. Cap d'ells té el coratge de dir que ja no podem continuar basant la salut de l'economia capitalista en un creixement econòmic indefinit que necessita el creixent consum de combustibles que generen l'efecte hivernacle.

BREUS

• **UN OCEÀ A EUROPA.** La sonda Galileo, en volada al voltant de Júpiter, ha enviat noves dades sobre el camp magnètic d'Europa, una de les quatre llunes principals d'aquest planeta, coberta per una permanent capa de gel. Les imatges formen de la superfície, revelades en imatges de gran resolució obtingudes anteriorment, ja havien sigut interpretades com a cèlestes i falles originades en el gel pel seu desplaçament sobre una superfície líquida. Ara s'ha revelat l'existència de corrents elèctrics a una certa tendència que només s'expliquen per la presència d'un oceà subterrani. El gel de la superfície d'Europa té un gruix que oscil·la entre 1 i 17 quilòmetres. La presència d'un oceà subterrani s'entén per la possible existència de vida.

• **UN FONS DE 2.400 ANYS.** Si que és l'èsser vivent més antic mai conegut fou descobert al bosc nacional de Malheur, a les Riberes del Willamette, Estat d'Oregon, per Catherine Parks, una investigadora que fou enviada d'una tribu índia a investigar el bosc. Anant amb un grup de 112 arbres, Parks va descobrir que l'ADN de 61 individus de l'organisme aspre era el mateix: un fong anomenat amillari, que ataca les arrels dels arbres i que s'estén a través de terra mitjançant una estructura en forma de carteró que recorre de filament les arrels. S'observa l'aigua i els carbonats que el fong necessita per a viure. La zona coberta per l'organisme és de 80 hectàrees, i l'edat mitjana que se li estima és de 2.400 anys.

• **CLONATGE D'EMBRIONS HUMANS.** El clonatge d'embrions humans ha sigut inicialment autoritzat pel govern britànic. No és que s'haja permès la creació d'èssers humans idèntics, sinó que es pot clonar dels embrions les anomenades cel·les mare, a partir de les quals es generen tots les altres cel·lules de l'organisme, per tal d'obtenir fetsos per a transplantaments. La decisió del govern de Blair trenca la unanimitat de la legislació europea, que prohibeix qualsevol manipulació dels embrions que no tinga finalitat reproductiva. El govern espanyol ha manifestat que es mantindrà fidel a aquest criteri de la UE. El nostre, en canvi, dona suport al clonatge, sempre que no es faci amb finalitat reproductiva.

• **CREAT UN XIP MOLECULAR.** Un pas decisiu cap a la creació de superordinadors microscòpics, milers de vegades més ràpids i potents que els actuals, s'ha donat per un equip de científics de la Universitat de Califòrnia. Aquests han desenvolupat, a partir d'una molècula, un interruptor elèctric de la mida d'una mil·lionèsima de mil·límetre, capaç d'obrir-se i tancar-se amb una descàrrega elèctrica. Els dos estats (obert-tancat), espaiaven els valors 1 i 0 del sistema binari que empra els ordinadors. Es podria crear així dispositius de memòria molecular, més petits i amb molta més memòria. Les reduïdes dimensions del xip permetrien tenir més de mil processadors en l'espai que ocupa un dels actuals.

■ **LA «INTIFADA» NO S'ATURA.** Soldats israelians disparen contra un grup d'adolescents palestins que participen en la intifada a Khan Yunis, a la franja de Gaza. Després de quatre setmanes d'enfrontaments entre palestins i forces israelianes a Israel i els territoris de Palestina, el balanç és de 136 morts i més de 4.800 ferits. Malgrat tot, l'ajustament palestí es persegueix dia rere dia, amb la participació directa de Hamas, Al Fatah, el Jihad Islàmic i altres faccions. (CIC)

■ **PLUGES MORTALS.**

Mentre continuen les troques de recerca del sílcut de 2 anys i la dona de 37 desapareguts amb la concepció de les fortes pluges caigudes a Portas de Calnegre i Cartagena (Múrcia), alguns dels propietaris dels caçacs arrossegats per les algues a alguns ramblers del país s'acazcan a contemplar el lamentable estat en què han quedat els vehicles. Al País Valencià no han fet ni pèrdues humanes però sí materials. (CIC)

EL PUNT • Dimecres, 28 d'octubre del 2001

EL PUNT • Dimecres, 25 de novembre del 2001

■ **ACCIDENT D'UN AUTOBÚS ESCOLAR.** Un treballador dels serveis de protecció civil d'Egipci carrega el cos sense vida d'un sílcut que ha rescabat d'un canal aduït a la població de Karl Shukr, al nord del Caire. Almenys quatre joves van morir i més de vint centelles desapareguts arran de l'accident que va tenir l'autobús en què viatjaven, que es caure al canal. L'autobús duia setanta passatgers, la majoria dels quals eren escolars. (CIC)

DIRECTORI D'ONGS

- **Lliris** para el Medio. Organització No Governamental per al desenvolupament de la cultura.
Email: lliris.medio@total.com.es
http://www.lliris.com.es/llirismedo
- **Lliga Catalana dels Entes de l'Alcega Trossa Mare** (ONG catalana adscrita a la Federació Internacional de Entes Humanitaris i registrada en el Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya.
Email: info@llega.cat
http://www.llega.cat/entitat/lla/lla_alcega.htm
- **Mares Mares**. Xarxa de Mares Mares, organització d'associacions en contra del terrorisme en qualsevol de les seues modalitats.
Email: maresmares@europa.com
http://www.mares-mares.com/
- **Mares Mares**. Educació. Pàgina WEB de la Delegació de Mares Mares a València.
Email: maresmares@europa.com
http://www.mares.com/~maresmares/
- **Mediterrània Masó Espanya**. Mediterra Masó és una ONG de promoció al desenvolupament social fundada en 1985. Presa Princep de Asturias 1991. Treballa en 180 projectes en 30 països del Tercer Món. En Espanya treballa amb 17 associacions territorials.
Email: accions@mediterranea.org
http://mediterranea.org/mediterranea/tema.asp?tema=1
- **Mares en el món**. Versión Web de la DGTI. Mares en el mundo. Organització dels seus projectes d'ajuda en la República Dominicana, Colòmbia i amb accions i ajuda als agents del carter.
Email: med@med.es
http://www.med.es/index/
- **Pàgina Oficial de Farmaceutics Mòbil**. Farmaceutics Mòbil és una ONG sense fins lucratius que presta ajuda farmacèutica i sanitària a poblacions en risc vital, prioritàriament: <http://www.mobil.es/>
http://www.mobil.es/programa00/farmacosweb
- **Par y Tercer Mundo** ONG d'ajuda humanitària per al desenvolupament dels pobles del Tercer Món.
Email: info@par.com.es
http://www.par.com.es/tema/actual.htm
- **Per Dignitat Humana II**. Promovem la dignitat de l'home que lluita contra la seva condició perquè aquesta no se li digna ni humanitat.
Email: pdh@pdh.es
http://www.pdh.es/tema/tema02.html

ADRECES

DIRECTORI D'ONGS

- **Preveia Visió**. ONG dedicada per a la prevenció de la ceguera i el desenvolupament en projectes de salut ocular en el Tercer món d'Espanya.
Email: visio2@red.es
http://www.preveia.com/Guia/Para4200
- **Pàgina Principal de la Associació Hispano**. Associació provincial de veïns de Venezuela.
Email: hispano@red.es
http://www.crua.es/ISSRS/hispano
- **Red Europea Red Europea** és un servei d'informació i acció a internet que pretén el treball de l'Associació Espanyola per a l'Assistència Lèxica i l'alta acció social completat en internet i mitjà telemàtic d'informació per a la secció: erred.
Email: info@red.es
http://www.red.es/erred
- **Serveis a ONGs**. Si la teua ONG necessita no se pagar res de el preceptes de la llei desenvolupada.
Email: info@servicio.org
http://www.servicio.org/~servicio/servicioeng.html
- **Servicio Catalán del Voluntariado**. És un espai d'informació, formació i gestió en l'àmbit de voluntariat català. Informació per a desenvolupar activitats de voluntariat des de terra de Catalunya.
Email: informacion@voluntariado.org
http://www.voluntariado.org/
- **Serveis de Ajuda al desenvolupament agrícola**. SADA és una associació la funció de la qual és ajudar al desenvolupament dels pobles i pobles desenvolupats. Es dedica sobretot al desenvolupament agrícola.
Email: sada@magal.es
http://www.magal.es/sada
- **SECCM**. Serveis al Tercer Món és una Organització No Governamental (ONG) de cooperació al desenvolupament i promoció de la solidaritat amb el Tercer Món.
Email: seccm@sigra.es
http://www.sigra.es/tema/tema_voluntad.html
- **Solidaritat para el desarrollo**. Solidaritat para el Desarrollo és una Organització No Governamental creada a la Universitat Complutense de Madrid en 1987. El seu principal objectiu és el desenvolupament social, des de la socialització de la opinió pública fins a la formació ocupacional i seguretat dels voluntaris.
Email: revista@solid.es
http://www.solid.es/tema/solidaridad

ADRECS

DIRECTORI D'ONGS

- **México de la Esperanza**. Proporcionem un servei personalitzat d'ajuda d'urgència per telèfon a totes les persones que el sol·liciten.
http://www.esperanza.com/telefono
- **Unión Democrática de Personas. Asociación** d'ajuda a persones, joves, ancians, en deficiència, a persones de la tercera edat. Actua en la promoció del programes de voluntariat i altres accions.
Email: unio@unio.es
http://www.unio.es/~unio
- **Vive y Deja Vive**. Acolida a voluntaris.
Email: viveydeja@servivive.es
http://www.servivive.es/vive
- **Viva l'Acció Indígena**. La primera pàgina web espanyola dedicada a la cultura indígena. Per col·laborar amb accions i ajudar a la difusió de les propietats indígenes en tot el món.
Email: vivaindigena@comcast.es
http://www.servivive.es/viva

ADRECS

Re que no juguetes condicionen no juegues a las diferencias

GENERALITAT VAL·L·CIANA
CONSELLERIA DE BENEFICÀNCIA SOCIAL

Ciutat de Alcoi • Març, 30 de Gener del 2001

DIA INTERNACIONAL DE LA NO-VIOLÈNCIA I LA PAU

Els escolars d'Alcoi, per la no-violència, la pau i la solidaritat

La PAU és un remolí d'històries boniques (El Romeral). La Paz es una paloma que invita a un mundo mejor (Sant Roc). Con compañerismo y solidaridad se puede lograr la paz (Eslavales). La Paz es no barallar-se (El Romeral). La Paz se hace con valor y no con guerras ni odios, sino con amistad y tolerancia (Sant Roc). La paz es alegría, esperanza y unión entre los pueblos del mundo (La Presentació). Es important que tots s'anueyen a ser amics de escola, així de majors continuarem igual i no haurà violència (Miguel Hernández). La Pau és no barallar-se'n i insultar als demés, procurant que tots estiguen contents (La Salle). Donde no hay perdón, no hay paz (La Presentació). Hay que saber vivir a gusto con cada uno mismo y convivir pacíficamente (La Presentació). Tots som importants (La Presentació). La Paz no es una fuente seca, la Paz son mances abiertas que une a todos sin pal (Sant Roc). Volem portar-se bé per ser felices (El Romeral). Jo soc amic de tots (Tomàs Llácer). Unis tem la pau (Eslavales). Jugar junts hoy, pau, que mañana podamos ser felices juntos. Vivir y reir para que no endaran niños que sonen (Miguel Hernández). Hacer amigos (El Romeral). La Pau es no ser egoístas (La Salle). Si nos respetamos los unos a los otros, habrá Paz (Sant Roc). Construye la paz (Eslavales). Tots tenim dret a un món en pau, un món lleig (Amaudá). Volem ser sempre amics (El Romeral). Que la paz llegue a vuestros corazones (Eslavales). La paz es portarse bien con los compañeros (Tomàs Llácer). La Pau es no pagar (El Romeral). Todos debemos colaborar para construir la Paz (Sant Roc). Celebrém el día de la paz (Sant Roc). No se distingia de naces, colors... (Eslavales). La guerra es mala, cada año hay más muertos. ¿Por qué no hay PAZ? Decimos que porqué no dejan de matar; no lo reclamamos, por favor... ¿QUEREMOS LA PAZ?... (Miguel Hernández). La paz es compartir la comida con todos... (Tomàs Llácer). La Pau és la vida, la Pau és l'amor, sense Pau no hi hauria ningú en el món (El Romeral). Tots esportem a aconseguir la Pau (Sant Roc). Tots per la pau (Eslavales). Quan ens barallem, hem de tornar en pau. Quan fan guerra, no hi ha Pau (El Romeral). Un món sense pau, no es un món (Eslavales). Siguen bons amics, no ens barallem mai, no devem a ningú a solas, no insultem, no matem, no fem guerra, no sigam racistes, totem-nos els uns als altres. Que tots sigam amics! (Miguel Hernández). Demanem als "Jelós" que no manen fer la guerra (El Romeral). La pau es universal, respecta-la (Amaudá). Nosotros queremos la paz, ¿y tú? (Eslavales). La Paz es respetar-se i cuidar-se uns als altres (La Salle). La pau esta no barallem en el pati (Miguel Hernández). El col·legi Eslavales lluita per la pau, ¿y vosotros? (Eslavales). Que retroce la Paz en el mundo entero (Sant Roc). Volem ser amics, volem dir-nos paraules boniques, volem estimar-nos. Si volem la PAU, la trobarem (El Romeral). Si optem per la pau, tindrem felicitat (Amaudá). Amor, felicitat i alegria al món perquè els humans i dones puguin viure millor (La Salle). Qué no imagen más... PAZ (Eslavales). Amor, paz; armonía... ¡felices toda la vida! (Sant Roc). La paz es como una flor, hay que ayudarla a crecer (Sant Roc). Hi ha persones que maten a molta gent i persones que són molt bones i que comparteixen les coses. Per si que hi haja PAU hem de ser tots bons (El Romeral). Que nuestro corazón llene con amor y no con odio (Sant Roc). Ana, día 30, estamos así por a rechinar la PAU i dir no a las armas, a las guerras i amenazas (Miguel Hernández). Dics nós crío para ayudarnos y no olvidamos que también para perdonarnos. La Paz es lo mejor; no la odies, que todo el mundo sepa lo que pides (Sant Roc). La Paz es compè voluntariament totes les noies establertes en el moment al lloc on vages (La Salle). No más guerras. Más Paz (Eslavales). La PAU es onde que feren amics, encara que no vulgim; i voldria que no hi haguera guerra al temps agressius (El Romeral). Que las armas destruyan, que dejen de matar i vivan la Paz (Sant Roc). Jugamos todos a la pelota y no nos peleamos (Tomàs Llácer). La Pau és el cor d'aquell món (El Romeral). Obediros de las armas, de la guerra, de la vida de la muerte; no hagáis sufrir a las personas y construid la PAZ (Miguel Hernández). La Paz unida al mundo es equivalente a un mundo mejor (Sant Roc). La Pau és el millor per respectar la llibertat i amistat de les persones i aconseguir la felicitat per a tots (La Salle). La Pau és el cor d'una persona que té amor, amor i sinceritat (El Romeral). La Paz nos da alegría y amigos de verdad. Ella es nuestra amiga y siempre lo será (Sant Roc). La Pau es una paloma que es terrorista no entenan (La Salle). La PAU es molt bonica i agradable. La PAZ es portarse bien con todo el mundo (El Romeral). La paix est joie, espoir et union avec les peuples du monde (La Presentació). Cultivem la pau (Eslavales). Un món ideal seria aquell en el qual no existiran les gueres i tot fóra PAU i FELICITAT (Miguel Hernández). En algunos países la Paz es un sueño que todos juntos podemos hacer realidad (Sant Roc). El colom de la PAU és el millor (El Romeral). Sin paz la terra està enferrida (Eslavales). La paz es como un ordenador, el virus es la guerra (Sant Roc). La pau es conviure amb els altres, tenir amor a tot allò que ens envolta, és també alegria i amistat (La Salle). Aplaudim la Pau i rebujem la violència (Sant Roc). Tot per amor, res per força (La Presentació). La Pau no és sola el 30 de gener, sino tots els dies de l'any (El Romeral). La PAU és el que decideix per a tots: siga negre o siga blanc, visca furió o visca prop. És el que desija el nostre cor (Miguel Hernández). ha vingut el colom de la Pau. Du cartes a tot el món per a que tots s'estimem i sapiem el que és (El Romeral). Si no hay Paz, no hay vida (Sant Roc). Si optem per la pau, estem luitant per un món millor (Amaudá). No hi haurà Pau al món si no aconseguim que hi haja LLIBERTAT, JUSTICIA I REPARTIMENT (El Romeral). Evita las peleas, envidias, odio y venganzas. Ayuda a crear un mundo donde exista la paz (Eslavales). Que no hayen guerras en el mundo y que haya Paz y Felicidad (Sant Roc). Jo voldria que s'acabaren les gueres i hi haja Pau (El Romeral). La Pau naix de l'amor entre les persones, entre els germans, els amics, els companys... i ha de estar a casa, a l'escola, al carrer i a tots els llocs on estem (Sant Roc). Seas de la manera que seas, de la manera de pensar que tengas... no importa, porque la paz es cosa de todos (Eslavales). Demanem que no hi haja guerra en cap país del món i que hi haja PAU, AMOR, SALUT I FELICITAT per a totes les persones (Miguel Hernández). La paz no es un sueño, no es imposible (Sant Roc). Fuera la guerra, dentro la felicidad y en todo el mundo la Paz (Sant Roc). La pau és l'única cosa que dona vida: és un símbol d'amor. Sense pau no hi ha res (La Salle). Si la pau ha respectat, la guerra ja s'ha acabat (Amaudá). La Pau és lo important i no ho es barallar-se per qualsevol cosa (Sant Roc). La PAU és: "er amics i amigues, sense distinció de naces ni cultures i resolent conflictes mitjançant la pau, amb comprensió i estima (El Romeral). Que nuestro mayor guerra sea la paz (Sant Roc). Gracias por donar la Pau al món perquè sense ella no seriem felices (Sant Roc). Lo que importa es tu felicidad y la de todo el mundo. ¡Vive la paz! (Eslavales). Ningú ha de matar, tots tenen dret a viure. La PAU ha d'estar actiu tots els dies, no sols el dia 30 (Miguel Hernández). Paz y amor para todos los hombres del mundo (Sant Roc). Tindrem la Pau compartim i respectem (El Romeral). La Pau és la millor forma de viure sense violència i guerra. Es així de casa sense pensar al tornari a la nit. És respectar els altres i ajudar-los en tot allò que necessiten. La Pau som tots (La Salle). No me gustava, Paloma, porque seas bella sino porque simbolizas la Paz (Sant Roc). Per la Pau es respectar-se, a si mateix i als altres (El Romeral). Tots i totes contra la guerra i no contra la PAU (Miguel Hernández). La paz es compartir los juguetes (Tomàs Llácer). Adió a la guerra. Bienvenida la Paz (Eslavales). El dia de la Pau ha de ser sempre. Volem la PAU (El Romeral). La violencia no sirve para nada, podríamos arreglar los problemas dialogando. La Paz en el mundo tiene que llegar, solemos las palomas blancas para que todos se puedan entender (Miguel Hernández). La paz es un juego, no hagás trampas (Sant Roc). Si fas la Pau no faràs la guerra (El Romeral). La Pau és llibertat, no violència, consideració als demés i harmonia entre tots els pobles i races que hablen la Terra (La Salle). La paz es el mejor invento; deberían darle el Premio Nobel (Sant Roc). La PAZ es hermosa. La PAZ es vida. Si no vivimos respetando, amando, tolerando... no habrá PAZ. No a la violencia, si a la PAZ, que no haga guerra y que las palomas puedan volar (Miguel Hernández). La PAU és l'origen del món (El Romeral). Por favor, que se acabe el sufrimiento i que todos volvamos a amarnos como hermanos. Así es la Paz (Sant Roc). ¿Paz aquí y en el tercer mundo no?. Nos tenemos que ayudar unos a otros y conseguirlo en la tierra Paz (Sant Roc). Demanem: pau, amor i justícia per a que tots els homes siguem felices (Sant Roc). Fora les gueres, fora l'odi a les persones, la pau és amor. "Visca la Pau" (Sant Roc). Paz, amor, armonía, todo junto formando un círculo contra el egoísmo, formará una blanca paloma que nos llevará a la Paz (Sant Roc). Nos gustaría que todas las bombas del mundo se convirtieran en flores (Sant Roc). La Paz compartida es la plenitud de la vida (Sant Roc). La Paz es algo que se da (Sant Roc). La Paz es el corazón de la vida (Sant Roc). Si hay Paz, la familia unida (Sant Roc). Viva en paz y contagia a los demás (Sant Roc). La Paz es la llave que abre todas las puertas (Sant Roc). La Paz no es una paloma, la Paz no es una ilusión, la Paz se hace cada día a base de mucho valor (Sant Roc). La Paz es siempre respeto a quienes son de otra opinión (Sant Roc). La Paz no surge del cielo; la Paz es cuestión de querer (Sant Roc). La paz es aprender a cultivar la alegría el aprecio y la buena voluntad hasta el punto de decidir ser feliz haciendo el bien a los demás (Sant Roc). La guerra genera enemistad, la paz armonía (Sant Roc). La paz está en tu, tobala (Sant Roc). No hem de demanar la pau, hem d'aconseguir-la (Sant Roc). Demanem a la Pau perquè la pau és el que ha de guanyar sempre i que els progressistes expressin els límits (Sant Roc). La Paz es respetarnos una a las otras (La Salle). La paz no es del cielo, sale por el tener (Sant Roc). Una pau quan d'altres tenen guerra (Sant Roc). La paz es una señal que todos tenemos que cuidar (Sant Roc). Volem els homes en un món sense guerra i sense odi. La pau és el que ens uneix, és el que ens uneix a tots els pobles del món (La Presentació). Peace is not only a word and get together among the peoples of the world (La Presentació). Frieden ist Fröhlichkeit, das heißt Gemeinschaft unter den Leuten der Welt (La Presentació). El dia de la pau es perquè tots els pobles siguin felices (Sant Roc). PAZ, PAZ, PAZ (Miguel Hernández). La Paz es la solidaridad, amor Felicitat i que no hi haja gueres (El Romeral). La paz es respeto, perdón (La Presentació).

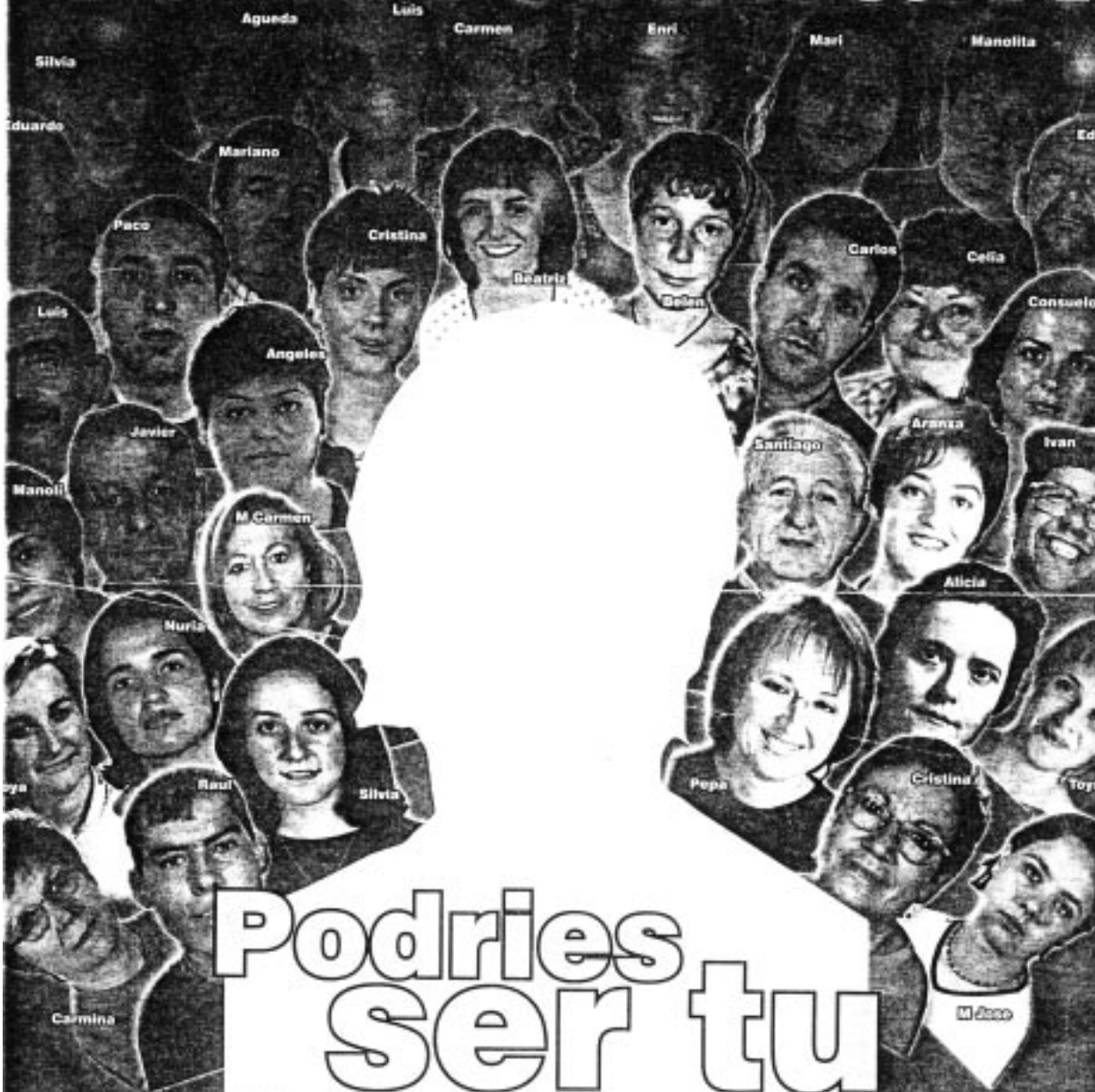

Ajuntament d'Alcoi
Regidoria d'Educació

è
escola oberta

Els Centres Escolars
d'Alcoi

fes-te voluntari

Podries ser tu

alcoi

IV FIRA SOLIDÀRIA

IV Trobades per la Solidaritat

ALCOI, del 13 al 16 de
desembre de 2000

"Si eres solidari
t'heu solidaritzat"

LLOTJA DE SANT JORDI
de 18 a 21 L

BIBLIOGRAFIA

Acció Ecologista Agró. *Cent mesures urgents per defensar el medi ambient al País Valencià.* València.

Arroyo Almaráz, I. *Ética y violencia en televisión.* Cuadernos de Pedagogía, núm. 288. Editorial Praxis, S.A. Barcelona, 2000.

Bonai, Xavier. *Las actitudes del profesorado ante la coeducación.* Edita GRAÓ. Barcelona, 1997.

Busquets, Mª D. i altres. *Los temas transversales.* Editorial Santillana. Madrid, 1994.

Càliz, S. *La infància de l'indret i del revés.* Edita Manos Unidas, Diputació de València, Museu d'Etnologia, Generalitat Valenciana. València, 1999.

Cantillo Carmona, J. i altres. *50 aniversari de la declaració universal dels drets humans.* Edita Generalitat Valenciana, Conselleria de Cultura, Educació i Ciència. València, 1998.

Carbonell i Paris, F. *Decálogo para una educación intercultural.* Cuadernos de Pedagogía, núm. 290. Editorial Praxis, S.A. Barcelona, 2000.

Celorio, J. i altres *A vueltas i revueltas con el mundo.* Edita Revista Aula d'Innovación Educativa. Núm.71 Barcelona.

Centre UNESCO Catalunya. Documents. Barcelona, 1991.

Centro de Investigación para la Paz. Diversos materials. Madrid.

Conselleria de Sanitat i Conselleria de Cultura, Educació i Ciència. *Programa d'Educació per a la Salut a l'Escola.* Edita Generalitat Valenciana. València, 2000.

Conselleria d'Indústria i Comerç i Conselleria de Cultura i Educació. *Programa d'Educació del Consumidor a l'Escola.* Edita Generalitat Valenciana. València, 2001.

Club Amigos de la UNESCO. Materials diversos. Madrid.

Club Amigos de la UNESCO. *Manifest 2000. Per una cultura de la pau i la no violència.* Alcoi, 2000.

Creus, J. *Àfrica i els europeus. El colonialisme.* Editorial GRAÓ. Col·lecció BC Barcelona.

Cruz Roja Española. *Preguntas y respuestas acerca de Cruz Roja y la paz.* Edita Cruz Roja. Madrid.

de Manuel, J. Grau, R. i Sabater, S. *Efecte hivernacle, contaminació, desertització.* Editorial GRAÓ. Col·lecció BC Barcelona.

Diari AVUI. Edita Premsa Catalana, S.A. Barcelona.

Eirene. *Cultura para la paz.* Ideas en paz -2. Editorial EIRENE. Burgos.

El Temps. *Setmanari d'informació general.* Edita Edicions del País Valencià, S.A.

Francés i Tomàs, S. i Luna i Sirera, V. *Per què la Font-roja és un Parc Natural?* Edita Ajuntament d'Alcoi i ICE de la Universitat de Barcelona, 1998.

García Roca, J. *Solidaridad y voluntariado.* Edita Sal Terrae. Santander, 1994.

Lean, Geoffrey i altres. *Atlas del Medi Ambient.* Edita Gran Enciclopèdia Catalana. Barcelona, 1991.

- Generalitat de Catalunya.** Llei 1/1998 de 7 de gener, de política lingüística.
- Gran Enciclopèdia Catalana.** 4a edició. Barcelona, 1994.
- González Lucini, F.** *Temas transversales y educación en valores.* Edita Grupo Anaya, S.A. Madrid, 1994.
- González Lucini, F.** *Temas transversales y áreas curriculares.* Edita Grupo Anaya, S.A. Madrid, 1995.
- Grup Juvenil de Treball sobre el Programa 21.** *Misión de rescate: planeta Tierra.* Versión juvenil del programa 21. Edita Círculo de Lectores. Barcelona, 1994.
- Lucini, Fernando G.** *Los temas transversales y educación en valores.* Editorial ANAYA. Madrid, 1994.
- Lucini, Fernando G.** *Los temas transversales y áreas curriculares.* Editorial ANAYA. Madrid, 1994.
- Jatun Sunku.** *Corazón grande.* Revista editada per FUNCOE i UNICEF. Madrid, 2000.
- Ministerio de Educación i Ciencia.** *Decreto de currículo.* Madrid, 1992.
- Ministerio de Educación i Ciencia.** *Educación para la paz.* Madrid, 1992.
- Ministerio de Educación i Ciencia.** *Educación para la Salud.* Educación Sexual. Madrid, 1992.
- Ministerio de Educación i Ciencia.** *Educación del Consumidor.* Madrid, 1992.
- Ministerio de Educación i Ciencia.** *Educación Vial.* Madrid, 1992.
- Ministerio de Educación i Ciencia.** *Educación para la igualdad de oportunidades de ambos sexos.* Madrid, 1992.
- Ministerio de Educación i Ciencia.** *Educación ambiental.* Madrid, 1992.
- Ministerio del interior.** *La educación vial en el ámbito municipal.* Salamanca 1993.
- Morales Puertas, M.** *Viaje intercultural a través de la lectura.* Cuadernos de Pedagogía, núm. 290. Editorial Praxis, S.A. Barcelona, 2000.
- Novartis Hispania, S.A.** *Crónica del medio ambiente .* Barcelona, 1997, 1998, 1999.
- Pagés, J, i Santiesteban, A.** *Els conflictes bèl·lics al món actual.* Editorial GRAÓ. Col·lecció BC Barcelona, 1997.
- Sáez, P.** *Las claves de los conflictos.* Edita Centro de investigación para la paz. Madrid, 1997.
- Sanz, J.** *El racismo, una batalla todavía por ganar.* Cuadernos de Pedagogía, núm. 290. Editorial Praxis, S.A. Barcelona, 2000.
- Sanz, J.** *Esfuerzos por prevenir la violencia escolar.* Cuadernos de Pedagogía, núm. 288. Editorial Praxis, S.A. Barcelona, 2000.
- Setmanari, EL PUNT.** Edita Hermes comunicacions, S.A. València.
- Shiva, V. i Shiva, M.** *50 anys de quina llibertat?* Edita Colla ecologista La Carrasca i altres. València, 1998.
- Subirats M. i altres.** *L'educació de nois i noies. Recomanacions institucionals i marc legal.* Edita ICE de la Universitat de Barcelona, 1992.
- Universitat d'Alacant.** *Congreso educar para la Paz.* Edita Caja de Ahorros del Mediterráneo. Alacant, 2000.

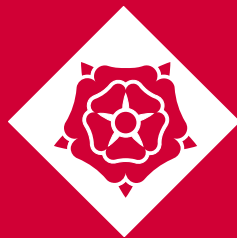
- Universitat Jaume I. i altres.** *Declaració universals dels drets lingüístics.* Barcelona, 1996.
- Varis.** *Alimentación, salud y consumo.* Ministerio de Educación y Ciencia. Editorial Vicens Vives.
- Varis.** *De la mà de Winterthur aprendre educació viària i a viure amb seguretat.* Barcelona, 1995.
- Varis.** *Educación para la paz.* Monogràfic de Cuadernos de Pedagogía, núm. 112. Editorial Praxis, S.A. Barcelona.
- Varis.** *Enfoque interdisciplinar de la educación ambiental.* Editado por Los Libros de la Catarata. Bilbao, 1994.
- Varis.** *La educación vial es vital.* Edita Instituto MAPFRE. 1998.
- Varis.** *Proyecto de Educación Vial en el ámbito Escolar.* Edita Ajuntament d'Alcoi.
- Vilalta Murillo, D.** *Kosovo, educar en tiempos de apartheid.* Cuadernos de Pedagogía, núm. 283. Editorial Praxis, S.A. Barcelona, 2000.

REVISTES I FULLETS INFORMATIUS

- Perspectiva Escolar.** Març 2000.
- Revista de Educación.** *Transversalidad en el currículum.* Edita Ministerio de Educación y Ciencia. 1996
- Revista interuniversitaria de Formación del profesorado.** Tema monogràfic: *Educación para la Paz.* Zaragoza, 1994.
- Revista interuniversitaria de Formación del profesorado.** Tema monogràfic: *Temas transversales.* Zaragoza, 1994.
- El Temps ambiental.** Edita Edicions del País Valencià, SA.
- Manifest de l'Escola d'Estiu, juliol 1995. 1r Congrés de la Renovació Pedagògica: Com educar en el planeta Terra.** Associació de Mestres Rosa Sensat.
- Butlletí intern d'Acció Cultural del País Valencià.**
- Butlletí d'Educació en Valors.** *Senderi.* Edita el Centre per a la renovació Pedagògica i Cultural Rosa Sensat. <http://www.senderi.org>
- Cuadernos de Pedagogía.** Núm. 227 - 298
- Aula.** Núm. 46 - 51
- Guix.** Núm. 213 - 214 - 217.
- Escola Catalana.** Núm. 363 - 364 - 366 - 371
- Mans Unides.** Material educatiu per treballar la Pau. 2000
- Que la ignorancia no desida.**
- Manifet 2000. Per una cultura de Pau i no violència.** Edita UNESCO.
- La brossa... als contenidors! A Alcoi, triar és fàcil.** Edita Ajuntament d'Alcoi.
- Confia en tu mateix. Decideix-ho.** Edita Conselleria de Sanitat.
- La salut a les teves mans.** Servei Català de la Salut.

AJUNTAMENT DE REUS
Regidoria d'Ensenyament